వేంకటకృష్ణదీక్షితు

శశరాం పేట

ఆగస్టు 26. 2015

శ్రీ వేంకటాచలాధీశం, శ్రియాధ్యాసితవ
క్షసం, శ్రితచేతనమందారం
శ్రీనివాసమహంభజే ||

Venkata Krishna Deekshit

[illegible]

శ్రీ వత్సః పత్రీకాసాం చిత్రిలోలుల
క్రేంలక్షణ్ పాలఝ్యకం, నాలవి కీలా
వి పాలాక్షం, కృత్వంకు వచరపాస్త్కః
ఇవూనిపో కంపుజూ ని, సర్వం వక్షునిగా
క్రేకం, కుచ్చింప్నం క్రొడపలపత్రి,
లరుకిలత్రో చ ప్రవచ నిపుణేచ॥

ఆపస్తంబ గృహ్యసూత్ర, మన్త్రప్రశ్నద్వయ

సహితాః

యాజుష పూర్వప్రయోగ మన్త్రాః

మైసూరు సంస్థాన మహా విద్వద్భిః

స్మార్త, యాజ్ఞిక, ప్రయోగ, కృష్ణయజుర్వేదసలక్షణ ఘనాన్త విద్వద్భిః

క. వేంకటరామావధానిభిః

ప్రయోగాధ్యేతౄణాం సౌకర్యాయ, సంగృహీతాః

యథాశక్తి సంశోధితాశ్చ

ప్రథమ ముద్రణమ్ ౧,౦౦౦ ప్రతి

భావ మార్గశీర్షే అముద్రాప్యన్త

౧౯౩౪

BANGALORE CITY:

PRINTED AT THE MODI POWER PRINTING WORKS

SRI NARASIMHARAJA ROAD

1935

భూమికా

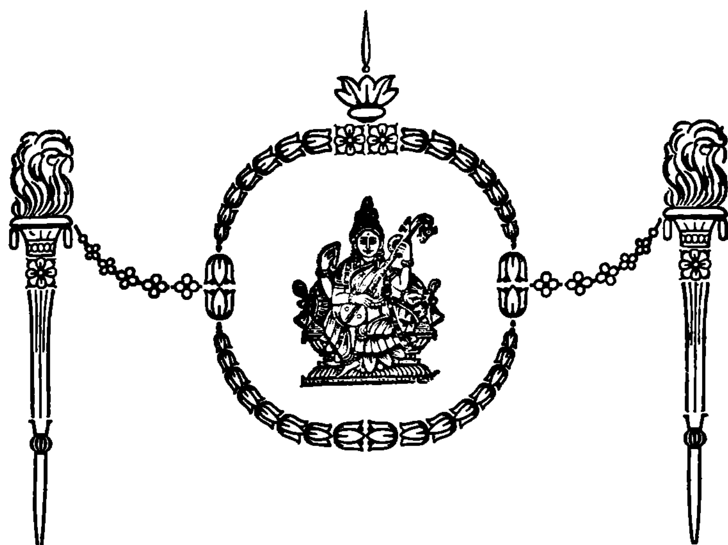

మయాఖలు' యాజుష పూర్వ ప్రయోగోపయుక్త మన్త్రాః, ఆపస్తంబ గృహ్యసూత్ర, వాక్యానిచ ప్రయోగ రత్నాకరే, తత్తత్ప్రయోగేష్వేవ ముద్రాపితా ఆసన్. అథాఽపి ఇదానీం అస్మిన్ "యాజుష పూర్వప్రయోగ మన్త్రపుస్తకే" తత్తన్మన్త్రాన్ పృథక్కృత్య ముద్రణ నిమిత్తన్తు, గురుముఖేన సమ్యక్ అకృత వేదాధ్యాయినాం అధ్యేతౄణాం విద్యార్థినాంచ సౌకర్య జననార్థమేవ.

ఏతత్పూర్వప్రయోగ మన్త్రాధ్యయనేన పూర్వోక్త అధ్యాపకానాం విద్యార్థినాంచ సౌకర్యజననద్వారా అయం గ్రంథః సర్వోపయోగీస్యాదితి, సదనుగ్రహేణ మమ యత్నోఽపి సఫలస్స్యాదితి చ ప్రార్థయే.

ఇతి సజ్జనవిధేయః,

కె. వెంకటరామావధానీ.

యాజుష పూర్వప్రయోగ మన్త్రాః

హరిః ఓమ్ ॥ ధ్రువా ద్యౌర్ధ్రువా పృథివీ । ధ్రువం విశ్వమిదం జగత్ । ధ్రువాహ్ పర్వతా ఇమే । ధ్రువో రాజా విశామయమ్ । ఇహైవైధి మావ్యథిష్ఠాః ॥ పర్వత ఇవావిచాచలిః । ఇన్ద్ర ఇవేహ ధ్రువస్తిష్ఠ । ఇహ రాష్ట్రముధారయ । అభితిష్ఠ పృతన్యతః । అధరే సన్తు శత్రవః । ఇన్ద్ర ఇవ వృత్రహా తిష్ఠ ॥

దేవీం వాచమజనయన్త దేవాః । తాం విశ్వరూపాః పశవో వదన్తి । సా నో మన్ద్రేషమూర్జం దుహానా । ధేనుర్వాగస్మానుప సుష్టుతైతు ॥

ఓమ్॥ అశ్మన్నూర్జం పర్వతే శిశ్రియాణాం వాతే పర్జన్యే
వరుణస్య శుష్మే। అద్భ్య ఓషధీభ్యో వనస్పతిభ్యోఽధి సంభృ-
తాం తాం న ఇషమూర్జం ధత్త మరుతస్సగ్ంరరాణాః। అశ్మగ్ం
స్తే క్షుద్దముం తే శుగృచ్ఛతు యం ద్విష్మః। సముద్రస్య త్వా
ఽవాకయాఽగ్నే పరి వ్యయామసి। పావకో అస్మభ్యగ్ం శివో
భవ। హిమస్య త్వా జరాయుణాఽగ్నే పరివ్యయామసి।
పావకో అస్మభ్యగ్ం శివో భవ। ఉపజ్మన్నుప వేతసేఽవత్త
రం నదీష్వా। అగ్నే పిత్త మపా మసి। మణ్డూకి తాభి రా-
గహి సేమం నో యజ్ఞమ్। పావకవర్ణగ్ం శివం కృధి। పా
వక ఆచితయన్త్యాకృపా। క్షామన్రురుచ ఉషసో న భానునా।
తూర్వన్న యామన్నేతశస్యనూ రణ ఆయో ఘృణే। న త
తృషాణో అజరః। అగ్నే పావక రోచిషా మన్ద్రయా దేవ జి
హ్వయా। ఆ దేవాన్ వక్షి యక్షి చ। సనః పావక దీదివో
ఽగ్నే దేవాగ్ం ఇహాఽఽవహ। ఉప యజ్ఞగ్ం హవిశ్చ-
నః। అపా మిదం న్యయనగ్ం సముద్రస్య నివేశనమ్। అన్యాం

తే అస్మత్తపన్తు హేతయః పావకో అస్మభ్యగ్ం శివో భవ ॥
నమస్తే హరసే శోచిషే నమస్తే అస్త్వర్చిషే । అన్యంతే
అస్మత్తపన్తు హేతయః పావకో అస్మభ్యగ్ం శివో భవ । నృష
దేవ డప్సుషదేవ ద్వ్యన్సదేవ ద్బర్హిషదేవ ట్థ్సువర్విదే వట్ ।
యే దేవా దేవానాం యజ్ఞియా యజ్ఞియానాగ్ం సంవథ్సరీణ
ముపభాగమాసతే । అహుతాదో హవిషో యజ్ఞే అస్మింథ్స్వయం
జుహుధ్వం మధునో ఘృతస్య । యే దేవా దేవేష్వధి దేవత్వ మా
యన్ యే బ్రహ్మణః పురఏతారో అస్య । యేభ్యో న ఋతే పవతే ధా
మ కిం చన న తే దివో న పృథివ్యా అధిస్నుషు । ప్రాణదా అపా
నదా వ్యానదా శ్చక్షుర్దా వర్చోదా వరివోదాః । అన్యం
తే అస్మత్తపన్తు హేతయః పావకో అస్మభ్యగ్ం శివో భవ ।
అగ్నిస్తిగ్మేన శోచిషా యగ్ం సద్విశ్వంన్యత్రిణమ్ । అగ్ని
ర్నో వగ్ంసతే రయిమ్ । సైనానీకేన సువిదత్రో అస్మే య
ష్టా దేవాగ్ం ఆయజిష్ఠస్స్వస్తి । అదబ్ధో గోపా ఉత నః పరస్పా
అగ్నే ద్యుమదుత రేవద్దిదీహి ॥

మహీ ద్యౌః పృథివీ చ న ఇమం యజ్ఞం మిమిక్షతామ్।
పిపృతాం నో భరీమభిః ॥

ఓషధయ స్సంవదంతే సోమేనసహరాజ్ఞా। యస్మై
కరోతి బ్రాహ్మణస్తగ్ం రాజన్పారయామసి ॥

ఆజిఘ్ర కలశం మహ్యాయరు ధారా పయస్వత్యాత్వా
విశంత్వింద వస్సముద్ర మివ సింధవస్సోమా సహస్ర ఆభజ
ప్రజయా పశుభిస్సహాపునర్మా విశతాద్రయిః ॥

ఇమంమే గంగే యమునే సరస్వతి శుతుద్రిస్తోమగ్ం
సచతాపరుష్ణియా। అసిక్నియా మరుద్వృధేవితస్త యార్జీ
కీయే శృణుహ్యాసుషోమయా ॥

గంధద్వారాం దురాధర్షాం నిత్యపుష్టాం కరీషిణీమ్।
ఈశ్వరీగ్ం సర్వభూతానాం తామిహోపహ్వయే శ్రియమ్ ॥

కాండాత్కాండాత్ప్రరోహన్తీ పరుషఃపరుషఃపరి। ఏవా
నోదూర్వే ప్రతను సహస్రేణ శతేనచ ॥

అశ్వత్థే వో నిషదనం పర్ణే వో వసతిః కృతా । గోభాజ ఇత్కిలాఽసథ యత్సనవథ పూరుషమ్ ॥

యాః ఫలినీర్యా అఫలా అపుష్పా యాశ్చపుష్పిణీః । బృహస్పతి ప్రసూతాస్తా నో ముంచన్త్వగ్ంహసః ॥

అగ్నే రేతశ్చంద్రగ్ం హిరణ్యమ్ । అద్భ్యస్సంభూతమమృతం ప్రజాసు । తత్సంభరన్నుత్తరతో నిధాయ । అతి ప్రియచ్ఛందురితిం తరేయమ్ ॥

బృహస్పతే జుషస్వనో హవ్యాని విశ్వదేవ్య । రాస్వ-రత్నాని దాశుషే ॥

యువాసు వాసాః పరివీత ఆగాత్స ఉశ్రేయాన్భవతి జాయమానః । తంధీరాసః కవయ ఉన్నయంతి స్వాధియో మనసా దేవయన్తః ॥

పూర్ణా దర్వి పరాపత సుపూర్ణా పునరాపత । వస్నేవవిక్రీణా వహా ఇషమూర్జగ్ం శతక్రతో ॥

ఇమం మేవరుణ శ్రుధీహవమద్యాచమృడయ । త్వామవస్యురాచకే ॥

తత్త్వా యామి బ్రహ్మణా వందమానస్తదా శాస్తే యజమానో హవిర్భిః ॥ అహేడ మానో వరుణేహ బోధ్యురు శగ్ం సమాన ఆయుః ప్రమోషీః ॥

సర్వ్యప్రజాంమే గోపాయ । అమృతత్వాయ జీవసే । జాతాం జనిష్యమాణాంచ । అమృతేసత్యే ప్రతిష్ఠితామ్ ॥

ఋధ్యాస్మహవ్యై ర్నమసో పసద్య । మిత్రం దేవం మిత్రధేయం నో అస్తు । అనూరాధాన్ హవిషా వర్ధయంతః । శతం జీవేమ శరదస్సవీరాః ॥

నమస్సదసే । నమస్సదసస్పతయె । నమస్సఖీనాం పురోగాణాం చక్షుషే । నమోదివే । నమః పృథివ్యై ॥

గణానాం త్వాగణపతిగ్ం హవామహే కవిం కవీనాముప మశ్రవస్తమమ్ । జ్యేష్ఠరాజం బ్రహ్మణాం బ్రహ్మణస్పత ఆనః శృణ్వన్నూతిభిస్సీద సాదనమ్ ॥

వాస్తోష్పతే ప్రతిజానీహ్యస్మాన్త్స్వావేశో అనమీవో భవానః । యత్త్వేమహే ప్రతితన్నో జుషస్వశంన ఏధిద్విపదే, శం చతుష్పదే ॥

భద్రం కర్ణేభిశ్శృణుయామ దేవాః । భద్రంపశ్యే మాక్షభిర్యజత్రాః । స్థిరైరంగై స్తుష్టువాగ్ం సస్తనూభిః । వ్యశేమ దేవహితం యదాయుః । — ద్రవిణోదా ద్రవిణసస్తు రస్య ద్రవిణోదాస్సనరస్య ప్రయంసత్ । ద్రవిణోదా వీరవతీ మిషంనో ద్రవిణోదారాసతే దీర్ఘ మాయుః ॥ — సవితా పశ్చాతాత్సవితా పురస్తాత్సవితోత్త రాత్తాత్సవితాఽధరా త్తాత్ । సవితా న స్సువతు సర్వతాతింసవితానో రాసతాం దీర్ఘమాయుః ॥—నవోనవో భవతి జాయ మానోఽహ్నాం కేతురుష సామేత్యగ్రే । భాగం దేవేభ్యో విదధాత్యాయన్ప్ర చంద్రమాస్తిరతి దీర్ఘమాయుః ॥—ఆప ఉందంతు జీవసే దీర్ఘాయుత్వాయ వర్చసే ॥—యస్త్వాహృదా కీరిణా మన్య మానోఽమర్త్యం మర్త్యో జోహవీమి । జాతవేదో యశో అస్మాసుధేహి ప్రజాభిరగ్నే అమృతత్వమశ్యాం॥—యస్మై త్వగ్ం సుకృతే జాతవేద ఉలోక మగ్నేకృణవస్స్యోనం । అశ్విన్నగ్ం సపుత్రిణం వీరవంతం గోమంతగ్ం రయింనశతే స్వస్తి॥ సంత్వా సించామి యజుషా ప్రజామాయుర్ధనంచ ॥

ఉద్గాతేవశకునే సామగాయసి బ్రహ్మపుత్రఇవ సవనేషు శంససి॥ వృషేవ వాజీ శిశుమతీ రపీత్యా సర్వతో న శ్శకునే భద్రమావద విశ్వతోనశ్శకునే పుణ్యమావద॥

యత్పుణ్యం నక్షత్రం। తద్బట్కుర్వీతోపవ్యుషమ్। యదావై సూర్య ఉదేతి। అథనక్షత్రం నైతి। యావతి తత్ర సూర్యోగచ్ఛేత్। యత్రజఘన్యం పశ్యేత్। తావతి కుర్వీత యత్కారీస్యాత్। పుణ్యాహఏవ కురుతే। * యాన్యేవ దేవ నక్షత్రాణి। తేషు కుర్వీత యత్కారీస్యాత్। పుణ్యాహ ఏవకురుతే॥

స్వస్తయే వాయుముప బ్రవామహై సోమం స్వస్తి భువనస్య యస్పతిః। బృహస్పతిం సర్వగణం స్వస్తయే స్వస్తయ ఆదిత్యాసో భవన్తునః। స్వస్తిన ఇంద్రో వృద్ధశ్రవాః। స్వస్తినః పూషావిశ్వవేదాః। స్వస్తిన స్తార్క్ష్యో అరిష్టనేమిః। స్వస్తి నో బృహస్పతిర్దధాతు॥ అష్టౌ దేవా వసవస్సోమ్యాసః। చతస్రో దేవీ రజరాశ్శ్రవిష్ఠాః। తే యజ్ఞం పాన్తురజసః పురస్తాత్। సంవత్సరీణ మమృతగ్గ్ం స్వస్తి॥

యం కృత్వా సర్వవేద యజ్ఞ క్రియాకరణ కర్మారంభా శ్శుభాశ్శోభనాః ప్రవర్తన్తే తమహమోంకారమాదింకృత్వా ॥

యాజ్యయా యజతి ప్రత్తిర్వై యాజ్యా పుణ్యైవ లక్ష్మీః పుణ్యామేవతల్లక్ష్మీం సంభావయతి పుణ్యాంలక్ష్మీం సంస్కురుతే ॥

ఆదిత్య ఉదయనీయః పథ్యయైవేతః స్వస్త్యా ప్రయంతి పథ్యాం స్వస్తిమభ్యుద్యంతి స్వస్త్యైవేతః ప్రయంతి స్వస్త్యు ద్యంతి స్వస్త్యుద్యంతి ॥

సర్వామృద్ధి మృధ్నుయామితి తంవై తేజసైవ పురస్తా త్సర్వభవచ్ఛందోభిర్మధ్యతోఽఉత్తరై రుపరిష్టా ద్గాయత్రైస్వ స్సర్వతో ద్వాదశాహం పరిభూయ సర్వా మృద్ధి మార్ధ్నో త్సర్వామృద్ధి మృధ్నోతి యఏవం వేద ॥

ఋధ్యామ స్తోమం సనుయామ వాజమానో మంత్రం సరథా హోపయాతమ్ । యశోనపక్వం మధు గోష్వంతరా భూతాంశో అశ్వినోః కామమప్రాః ॥

త్రీణి త్రీణివై దేవానామృద్ధాని । త్రీణిఛందాగ్ంసి । త్రీణిసవనాని । త్రయఇమేలోకాః । ఋధ్యామేవ తద్వీర్య ఏషు లోకేషు ప్రతితిష్ఠతి ॥

దధిక్రావ్ణ్ణో అకారిషం జిష్ణోరశ్వస్య వాజినః । సుర
భినో ముఖాకరత్ప్రణ ఆయూగ్ంషి తారిషత్ । ఆపో హిష్ఠా
మయో భువ స్తాన ఊర్జే దధాతన । మహేరణాయ చక్షసే ।
యో వశ్శివతమోరస స్తస్య భాజయతేహనః । ఉశతీరివమా
తరః । తస్మా అరంగ మామవో యస్య క్షయాయ జిన్వథ ।
ఆపో జనయథా చనః ॥ హిరణ్య వర్ణాశ్శుచయః పావకా
యాసు జాతః కశ్యపో యాస్వింద్రః । అగ్నిం యాగర్భం
దధిరే విరూపాస్తాన ఆపశ్శగ్ం స్యోనా భవంతు । యాసాగ్ం
రాజా వరుణో యాతి మధ్యే సత్యానృతే అవపశ్యం జనానాం ।
మధుశ్చుత శ్శుచయో యాః పావకాస్తాన ఆపశ్శగ్ం స్యోనా
భవంతు ॥ యాసాం దేవా దివికృణ్వంతి భక్షంయా అంతరిక్షే
బహుధా భవంతి । యాః పృథివీం పయసోందంతి శుక్రా
స్తాన ఆపశ్శగ్ం స్యోనా భవంతు ॥ శివేనమా చక్షుషా పశ్య
తాపశ్శివయా తనువోపస్పృశత త్వచంమే । సర్వాగ్ం అగ్నీ
గ్ం రప్సుషదో హువేవో మయివర్చో బలమోజో నిధత్త ॥

పవమాన స్సువర్జనః । పవిత్రేణ విచర్ షణిః । యః పోతాసపునాతుమా ॥ పునంతుమా దేవజనాః । పునంతు మన వోధియా । పునంతు విశ్వాఽఽయవః । జాతవేదః పవిత్రవత్ । పవిత్రేణ పునాహిమా । శుక్రేణ దేవ దీద్యత్ । అగ్నే క్రత్వా క్రతూగ్ం రను । యత్తే పవిత్రమర్చిషి । అగ్నే వితత మన్తరా । బ్రహ్మ తేన పునీ మహే । ఉభాభ్యాం దేవ సవితః । పవిత్రేణ సవేనచ । ఇదం బ్రహ్మపునీమహే । వైశ్వ దేవీ పునతీ దేవ్యాగాత్ । యస్యై బహ్వీస్తనువో వీత పృష్ఠాః । తయామదంతస్సధ మాద్యేషు । వయగ్ం స్యామ పతయోరయీణాం । వైశ్వానరోరశ్మిభిర్మా పునాతు । వాతః ప్రాణేనేషిరోమయోభూః । ద్యావాపృథివీ పయసా పయోభిః । ఋతావరీయజ్ఞియేమా పునీతాం । బృహద్భిస్సవితః స్తృభిః । వర్ షిష్ఠైర్దేవ మన్మభిః । అగ్నేదక్షైః పునాహిమా । యేన దేవా అపునత । యేనాపో దివ్యంకశః । తేన దివ్యేన

బ్రహ్మణా । ఇదం బ్రహ్మపునీమహే । యః పావమానీరధ్యేతి ॥
ఋషిభి స్సంభృతగ్ంరసం । సర్వగ్ం సపూతమశ్నాతి ।
స్వదితం మాతరిశ్వనా । పావమానీర్యో అధ్యేతి । ఋషిభి
స్సంభృతగ్ం రసం ॥ తస్మై సరస్వతీదుహే । క్షీరగ్ం సర్పిర్మ
ధూదకం । పావమానీ స్స్వస్త్యయనీః । సుదుఘాహిపయ
స్వతీః । ఋషిభిస్సంభృతోరసః । బ్రాహ్మణే ష్వమృతగ్ం
హితం । పావమానీర్దిశంతు నః । ఇమం లోకమథో అముం ।
కామాం త్సమర్ధయంతు నః । దేవీ ర్దేవైస్సమాభృతాః ।
పావమానీస్స్వస్త్యయనీః । సుదుఘాహిఘృతశ్చుతః । ఋషిభిస్సం
భృతోరసః । బ్రాహ్మణేష్వమృతగ్ంహితం ॥ యేన దేవాః పవి
త్రేణ । ఆత్మానంపునతేసదా । తేనసహస్రధారేణ । పావమాన్యః పున
న్తుమా । ప్రాజాపత్యంపవిత్రం । శతోద్యామగ్ంహిరణ్మయం ।
తేనబ్రహ్మవిదోవయం । పూతం బ్రహ్మపునీమహే । ఇంద్రస్సు
నీతీసహమాపునాతు । సోమస్స్వస్త్యా వరుణస్సమీచ్యా ।

యమోరాజా ప్రమృణాభిః పునాతుమా । జాతవేదామా
ర్జయంత్యా పునాతు ॥ తచ్ఛంయోరా వృణీమహే । గాతుం
యజ్ఞాయ । గాతుం యజ్ఞపతయే । దైవీస్స్వస్తిరస్తు నః । స్వస్తి
ర్మానుషేభ్యః । ఊర్ధ్వం జిగాతు భేషజం । శన్నో అస్తు ద్విపదే ।
శం చతుష్పదే । ఓం శాన్తిశ్శాన్తిశ్శాన్తిః ॥ ప్రాచ్యాం దిశి
దేవా ఋత్విజో మార్జయంతాం । దక్షిణాయాం దిశిమాసాః
పితరో మార్జయన్తాం । ప్రతీచ్యాం దిశి గృహాః పశవో
మార్జయన్తాం । ఉదీచ్యాం దిశ్యాప ఓషధయో వనస్పతయో
మార్జయన్తాం । ఊర్ధ్వాయాం దిశి యజ్ఞస్సంవత్సరో యజ్ఞ
పతిర్మార్జయన్తాం ॥

శుచీవో హవ్యామరుతశ్శుచీనాం । శుచిగ్ం హినో
మ్యధ్వరగ్ం శుచిభ్యః । ఋతేన సత్యమృతసాప ఆయన్ । శుచి
జన్మానశ్శుచయః పావకాః ॥

అగ్నిశ్శుచివ్రతతమ శ్శుచిర్విప్రశ్శుచిఃకవిః । శుచీరో
చత ఆహుతః । ఉదగ్నే శుచయస్తవ శుక్రాభ్రాజన్త ఈరతే ।
తవజ్యోతీగ్ంష్యర్చయః ॥

ఆప ఇద్వా ఉ భేషజీరాపో అమీవచాతనీః । ఆప
స్సర్వస్య భేషజీస్తాస్తే కృణ్వన్తు భేషజం । భేషజమేవాస్మై కరోతి
సర్వమాయురేతి ॥

దేవస్యత్వా సవితుః ప్రసవే । అశ్వినోర్బాహుభ్యాం-
పూష్ణోహస్తాభ్యాం। అశ్వినోర్భైషజ్యేన। తేజసె బ్రహ్మవర్చ
సాయాభిషించామి । దేవస్యత్వా సవితుః ప్రసవే । అశ్వినో
ర్బాహుభ్యాం । పూష్ణోహస్తాభ్యాం । సరస్వత్యైభైషజ్యేన ।
వీర్యాయాన్నాద్యాయాభిషించామి। దేవస్యత్వాసవితుః ప్రసవే।
అశ్వినోర్బాహుభ్యాం । పూష్ణోహస్తాభ్యాం । ఇన్ద్రస్యేన్ద్రియేణ।
శ్రియైయశసే బలాయాభిషించామి। దేవస్యత్వాసవితుః ప్రస
వేశ్వినోర్బాహుభ్యాం పూష్ణోహస్తాభ్యాగ్ం సరస్వత్యైవాచో
యన్తుర్యన్త్రిణాగ్నేస్త్వాసామ్రాజ్యేనాభిషించామీన్ద్రస్యత్వా
సామ్రాజ్యేనాభిషించామి బృహస్పతేస్త్వా సామ్రాజ్యేనాభిషిం
చామి ॥

వాస్తోష్పతేశగ్మయాసగ్ం సదాతెసక్షీమహిరణ్వయా
గాతుమత్యా । ఆవఃక్షేమ ఉతయోగె వరంనోయూయంపాత

స్వస్తిభిస్సదానః । అమీవహావాస్తోష్పతే విశ్వారూపాణ్యా విశన్ । సఖాసుశేవ ఏధినః । శివగ్ం శివం ॥

ఆసత్యేనరజసావర్తమానోనివేశయన్నమృతంమర్త్యంచ। హిరణ్యయేన సవితారథేనాదేవోయాతి భువనావిపశ్యన్ । అగ్నిందూతం వృణీమహే హోతారం విశ్వవేదసం । అస్య యజ్ఞస్య సుక్రతుం ॥ కద్రుద్రాయ ప్రచేతసే మీఢుష్టమాయతవ్యసే । వోచేమశంతమగ్ంహృదే ॥

ఆప్యాయస్వ సమేతు తే విశ్వతస్సోమ వృష్ణియం । భవా వాజస్య సంగథే ॥ అప్సుమే సోమో అబ్రవీత్ । అంతర్విశ్వాని భేషజా । అగ్నించ విశ్వశంభువం। ఆపశ్చ విశ్వభేషజీః ॥

గౌరీమిమాయ సలిలాని తక్షతీ । ఏకపదీద్విపదీసా చతుష్పదీ । అష్టాపదీ నవపదీ బభూవుషీ । సహస్రాక్షరా పరమేవ్యోమన్ ॥

అగ్నిర్మూర్ధాదివః కకుత్పతిః పృథివ్యా అయం । అపాగ్ంరేతాగ్ంసిజిన్వతి॥స్యోనాపృథివి భవానృక్షరానివేశనీ। యచ్ఛానశ్శర్మ సప్రథాః॥ క్షేత్రస్యపతినావయగ్ం హితేనేవ జయామసి । గామశ్వం పోషయిత్న్వాసనో మృడాతీదృశే ॥

ఉద్బుధ్యస్వాగ్నే ప్రతిజాగృహ్యేనమిష్టాపూర్తే సగ్ం
సృజేథామయంచ । పునః కృణ్వగ్ంస్త్వాపితరం యువాన
మన్వాతాగ్ంసీత్త్వయితంతుమేతం ॥ ఇదం విష్ణుర్విచక్రమే
త్రేధానిదధేపదం । సమూఢమస్యపాగ్ంసురే ॥ విష్ణోర్రరాటమ
సివిష్ణోః పృష్ఠమసి విష్ణోశ్శ్నప్త్రేస్థో విష్ణోస్స్యూరసి విష్ణోర్ధ్రువ
మసి వైష్ణవమసి విష్ణవేత్వా ॥

బృహస్పతే అతియదర్యో అర్హాద్ద్యుమద్విభాతిక్రతు
మజ్జనేషు । యద్దీదయచ్ఛవసర్తప్రజాత తదస్మాసుద్రవిణం
ధేహి చిత్రం ॥ ఇంద్ర మరుత్వ ఇహపాహి సోమం యథా
శార్యాతే అపిబస్సుతస్య । తవప్రణీతీ తవశూరశర్మన్నా వివా
సంతికవయస్సు యజ్ఞాః ॥ బ్రహ్మజజ్ఞానం ప్రథమం పురస్తాద్విసీ
మతస్సురుచోవేన ఆవః । సబుధ్నియా ఉపమా అస్య విష్ఠా
స్సతశ్చయోనిమసతశ్చవివః ॥

శుక్రంతే అన్యద్యజతంతే అన్యద్విషురూపే అహనీ
ద్యౌరివాసి । విశ్వాహిమాయా అవసిస్వధావో భద్రాతే
పూషన్నిహరాతిరస్తు ॥ ఇంద్రాణీమాసునారిషు సుపత్నీమహ

మశ్రవం । నహ్యస్యా అపరంచనజరసామరతేపతిః ॥ ఇంద్రం
వో విశ్వతస్పరిహవా మహే జనేభ్యః । అస్మాకమస్తు కేవలః ॥

శంనో దేవీరభిష్టయ ఆపో భవంతు పీతయే । శంయో
రభిస్రవంతు నః ॥ (శమగ్నిరగ్నిభిస్కరచ్ఛన్నస్తపతు సూర్యః ।
శంవాతో వాత్వరపా అపస్రిధః) ॥ ప్రజాపతే నత్వ దేతాన్యన్యో
విశ్వాజాతాని పరితా బభూవ । యత్కామాస్తే జుహుమస్తన్నో
అస్తు వయగ్ం స్యామ పతయో రయీణాం । ఇమం యమ ప్రస్త
రమాహి సీదాంగిరోభిః పితృభిస్సంవిదానః । ఆత్వామంత్రాః
కవిశస్తా వహంత్వేనా రాజన్ హవిషామాదయస్వ ॥

కయానశ్చిత్ర ఆభువదూతీ సదా వృధస్సఖా । కయా
శచిష్ఠయావృతా ॥ ఆయంగౌః పృశ్నిరక్రమీదసనన్మాతరం
పునః । పితరం చ ప్రియంథ్సువః । యత్తే దేవీ నిర్ ఋతిరాబ
బంధ దామగ్రీవాస్వ విచర్త్యం । ఇదం తే తద్విష్యామ్యాయు
షోనమధ్యాదథాజీవః పితుమద్ధి ప్రముక్తః ॥

కేతుం కృణ్వన్నకేతవే పేశోమర్యా అపేశసే । సము
షద్భిరజాయథాః ॥ బ్రహ్మాదేవానాం పదవీః కవీనామృషిర్వి

ప్రాణాం మహిషోమృగాణాగ్ం । శ్యేనోగృధ్రాణాగ్ం స్వధితి
ర్వనానాగ్ం సోమః పవిత్రమత్యేతి రేభన్ ॥ సచిత్రచిత్రంచిత
యంతమస్మే చిత్రక్షత్ర చిత్రతమం వయోధాం। చంద్రంరయిం
పురువీరం బృహంతం చంద్ర చంద్రాభిర్గృణతే యువస్వ ॥

త్ర్యంబకం యజామహే సుగంధిం పుష్టివర్ధనం। ఉర్వా
రుకమివ బంధనాన్మృత్యోర్ముక్షీయమా మృతాత్ ॥

ఇన్ద్రంవోవిశ్వత స్పరిహవా మహే జనేభ్యః। అస్మాక
మస్తు కేవలః ॥

యమాయ సోమగ్ం సునుత యమాయ జుహుతా
హవిః। యమగ్ంహ యజ్ఞోగచ్ఛత్యగ్ని దూతో అరంకృతః ॥

ఆనోని యుద్భిశ్శతినీభి రధ్వరం । సహస్రిణీభిరు
పయాహియజ్ఞం। వాయో అస్మిన్ హవిషి మాదయస్వ।
యూయంపాత స్వస్తిభిస్సదానః ॥

సోమోధేనుగ్ం సోమో అర్వన్తమాశుం। సోమో
వీరం కర్మణ్యం దదాతు। సాదన్యం విదథ్యగ్ం సభేయం।
పితృశ్రవణం యోదదాశదస్మై ॥

సహస్రాణి సహస్రశో బాహ్వో స్తవ హేతయః ।
తాసామీశానో భగవః పరాచీనా ముఖా కృధి ॥

జాతవేదసే సునవామ సోమ మరాతీయతో నిదహాతి వేదః । సనః పర్షదతి దుర్గాణి విశ్వా నావేవసిన్ధుం దురితాఽత్యగ్నిః ॥

యత ఇన్ద్ర భయామహే తతో నో అభయంకృధి । మఘవఞ్ఛగ్ధి తవ తన్న ఊతయే విద్విషో విమృధో జహి ॥ స్వస్తిదా విశస్పతిర్వృత్రహా విమృధో వశీ । వృషేన్ద్రః పుర ఏతు నః స్వస్తిదా అభయంకరః ॥

యే తే సహస్రమయుతం పాశా మృత్యో మర్త్యాయ హన్తవే । తాన్ యజ్ఞస్య మాయయా సర్వానవయజామహే ।

మూర్ధానం దివో అరతిం పృథివ్యా వైశ్వానరమృతాయ జాతమగ్నిమ్ । కవిగ్ం సమ్రాజమతిథిం జనానామాసన్నా పాత్రం జనయన్త దేవాః ।

అఞ్జన్తి త్వామధ్వరే దేవయన్తః । వనస్పతే మధునా దైవ్యేన । యదూర్ధ్వస్తిష్ఠాద్ద్రవిణేహ ధత్తాత్ । యద్వా క్షయో మాతురస్యా ఉపస్థే ॥

ఇడా దేవహూర్మనుర్యజ్ఞనీర్బృహస్పతిరుక్థామదానిశగ్ంసిషద్విశ్వేదేవాస్సూక్తవాచః పృథివిమాతర్మామాహిగ్ంసీర్మధుమనిష్యే మధుజనిష్యే మధువక్ష్యామి మధువదిష్యామి మధుమతీం దేవేభ్యో వాచముద్యాసగ్ం శుశ్రూషేణ్యాం మనుష్యేభ్యస్తంమా దేవా అవన్తు శోభాయై పితరోఽనుమదన్తు ॥——॥

చత్వారిశృంగాత్రయో అస్య పాదా ద్వేశీర్షే సప్త హస్తాసో అస్య । త్రిధాబద్ధో వృషభోరోరవీతి మహోదేవో మర్త్యాగ్ం అవివేశ ॥——॥

ఏషహి దేవః ప్రదిశోఽను సర్వాః పూర్వోహి జాతస్స ఉగర్భే అన్తః । సవిజాయమానస్సజనిష్యమాణః ప్రత్యఙ్ముఖాస్తిష్ఠతి విశ్వతో ముఖః ॥

అదితేఽనుమన్యస్వ । అనుమతేఽను మన్యస్వ । సరస్వతేఽనుమన్యస్వ । దేవసవితః ప్రసువ ॥

అదితేఽన్వమగ్గ్ంస్థాః । అనుమతేఽన్వమగ్గ్ంస్థాః । సరస్వతేఽన్వమగ్గ్ంస్థాః । దేవసవితః ప్రాసావీః ॥

ఓమ్॥ చిత్తంచ చిత్తిశ్చాకూతంచాకూతిశ్చ విజ్ఞా
తంచ విజ్ఞానంచ మనశ్చ శక్వరీశ్చ దర్శశ్చ పూర్ణమాసశ్చ
బృహచ్చ రథంతరంచ ప్రజాపతిర్జయానిన్ద్రాయ వృష్ణే
ప్రాయచ్ఛదుగ్రః పృతనాజ్యేషుతస్మై విశస్సమనమన్తసర్వాస్స
ఉగ్రస్సహి హవ్యో బభూవ దేవాసురాస్సం యత్తా ఆసన్న
ఇన్ద్రః ప్రజాపతిముపాధావత్తస్మా ఏతాం జయాన్ప్రాయచ్ఛ
త్తాన జుహోత్తతో వై దేవా అసురాన జయన్ యద
జయన్తజ్జయానాం జయత్వగ్గ్ం స్పర్ధమానైనైతేహోతవ్యా
జయత్యేవతాం పృతనామ్॥

అగ్నిర్భూతానామధిపతిస్సమాఽవత్విన్ద్రో జ్యేష్ఠానాం
యమః పృథివ్యా వాయురన్తరిక్షస్య సూర్యోదివశ్చంద్రమా
నక్షత్రాణాం బృహస్పతిర్బ్రహ్మణో మిత్రస్సత్యానాం
వరుణోఽపాగ్ం సముద్రస్స్రోత్యానామన్నగ్ం సామ్రా
జ్యానామధిపతితన్మాఽవతు సోమ ఓషధీనాగ్ం సవితా
ప్రసవానాగ్ం రుద్రః పశూనాంత్వష్టారూపాణాం విష్ణుః పర్వ
తానాం మరుతోగణానామధిపతయస్తేమాఽవన్తు పితరః

పితామహాః పరేవరేతతాస్తతామహా ఇహమావత । అస్మి
న్బ్రహ్మన్నస్మిన్ క్షత్రేస్యామాశిష్యస్యాం పురోధాయా
మస్మిన్కర్మన్నస్యాం దేవహూత్యామ్ ॥

ఋతాషాడృతధామాగ్నిర్గన్ధర్వస్తస్యౌషధయో
ప్సరస ఊర్జోనామస ఇదంబ్రహ్మక్షత్రంపాతుతా ఇదం బ్రహ్మ
క్షత్రం పాన్తుతస్మైస్వాహా తాభ్యస్స్వాహా సగ్ంహితో విశ్వ
సామా సూర్యో గన్ధర్వస్తస్యమరీచయోఽప్సరస ఆయువ
స్సుషుమ్నస్సూర్యరశ్మిశ్చన్ద్రమా గన్ధర్వస్తస్య నక్షత్రాణ్య
ప్సరసో బేకురయో భుజ్యుస్సుపర్ణోయజ్ఞో గన్ధర్వస్తస్య
దక్షిణా అప్సరసస్తవాః ప్రజాపతిర్విశ్వకర్మామనః ॥ గన్ధర్వ
స్తస్యర్క్సామాన్యప్సరసోవహ్నయ ఇషిరోవిశ్వవ్యచావాతో
గన్ధర్వస్తస్యాపోఽప్సరసోముదా భువనస్యపతేయస్యత ఉపరి
గృహా ఇహచ । సనోరాస్వాజ్యానిగ్ంరాయస్పోషగ్ంసువీ
ర్యగ్ం సంవత్సరీణాగ్ం స్వస్తిమ్ । పరమేష్ఠ్యధిపతిర్మృత్యు
ర్గన్ధర్వస్తస్య విశ్వమప్సరసోభువస్సుక్షితిస్సుభూతిర్భద్రకృత్సు
వర్వాన్పర్జన్యోగన్ధర్వస్తస్యవిద్యుతోఽప్సరసోరుచో దూరే

హేతిరమృడయః ॥ మృత్యుర్గంధర్వ స్తస్య ప్రజా అప్సరసో భీరువ
శ్చారుః కృపణ కాశీ కామో గంధర్వ స్తస్యాధయో ఽప్సరస శ్శోచ
యంతీర్నామ స ఇదం బ్రహ్మక్షత్రం పాతు తా ఇదం బ్రహ్మ
క్షత్రంపాంతు తస్మై స్వాహా తాభ్యస్స్వాహా సనో భువనస్య
పతే యస్యత ఉపరిగృహా ఇహచ । ఉరుబ్రహ్మణేఽస్మై
క్షత్రాయమహిశర్మయచ్ఛ ॥

యదస్య కర్మణోఽత్యరీరిచం యద్వాన్యూనమిహాకరం ।
అగ్నిష్టత్స్విష్టకృద్విద్వాంథ్సర్వగ్ంస్విష్టగ్ంసుహుతం కరోతు
స్వాహా ॥ అనాజ్ఞాతం యదాజ్ఞాతం యజ్ఞస్య క్రియతే మిథు ।
అగ్నే తదస్య కల్పయ త్వగ్ంహి వేత్థ యథాతథమ్ ॥

పురుష సమ్మితో యజ్ఞో యజ్ఞః పురుషసమ్మితః । అగ్నే
తదస్యకల్పయత్వగ్ం హి వేత్థ యథాతథమ్ ॥

యత్పాకత్రా మనసా దీనదక్షా న యజ్ఞస్య మన్వతే
మర్తాసః । అగ్నిష్టద్ధోతా క్రతువిద్విజానన్యజిష్ఠో దేవాగ్ం
ఋతుశో యజాతి ॥

త్వంనో అగ్నే వరుణస్య విద్వాన్దేవస్య హేడోఽవయాసి

సీష్ఠాః । యజిష్ఠో వహ్నితమశ్శోశుచానో విశ్వాద్వేషాగ్ం
సిప్రముముగ్ధ్యస్మత్ ॥

సత్వంనో అగ్నే౽వమో భవోతీ నేదిష్ఠో అస్యా ఉషసో
వ్యుష్టౌ । అవయక్ష్వనో వరుణగ్ం రరాణో వీహి మృడీకగ్ం
సుహవోనఏధి ॥

ఆభిర్గీర్భిర్యదతోన ఊనమాప్యాయయ హరివో వర్ధ
మానః । యదాస్తోతృభ్యో మహిగోత్రారుజాసి భూయిష్ఠభాజో
అధ తేస్యామ ॥

యద్విద్వాగ్ంసో యదవిద్వాగ్ంసో ముగ్ధాః కుర్వం
త్యృత్విజః । అగ్నిర్మాతస్మాదేనసః శ్రద్ధా దేవీచముంచతామ్॥

అస్మాకం ద్యౌః పృథివీం । అస్మాకవృషభోయువాగాః ।
స్కన్నేమా విశ్వాభువనా । స్కన్నో యజ్ఞః ప్రజనయతు ॥
అస్కానజని ప్రాజని । ఆస్కన్నాజ్జాయతే వృషా । స్కన్నా
త్ప్రజనిషీమహి ॥

యన్మ ఆత్మనో మిందాభూదగ్నిస్తత్పునరాహార్జాతవేదా
విచర్షణిః ॥ పునరగ్నిశ్చక్షురదాత్పునరింద్రో బృహస్పతిః ।
పునర్మే అశ్వినాయువం చక్షురాధత్తమక్ష్యోః ॥

పునస్త్వాదిత్యారుద్రావసవస్సమింధతాంపునర్బ్రహ్మాణో వసునీథయజ్ఞైః। ఘృతేనత్వం తనువోవర్ధయస్వ సత్యాస్సన్తు యజమానస్యకామాః॥

సప్త తే అగ్నే సమిధస్సప్తజిహ్వాస్సప్త ఋషయస్సప్త ధామప్రియాణి। సప్తహోత్రాస్సప్తధా త్వాయజన్తిసప్తయోనీరాపృణస్వాఘృతేన॥ త్వమగ్నే అయాస్యయాసన్మనసాహితః। అయాసన్హవ్యమూహిషే౽యానోధేహి భేషజం॥

అగ్నేనయసుపథారాయె అస్మాన్ విశ్వాని దేవ వయునాని విద్వాన్। యుయోధ్యస్మజ్జుహురాణమేనో భూయిష్ఠాన్తేనమఉక్తిం విధేయ॥

నమస్తె గార్హపత్యాయ నమస్తే దక్షిణాగ్నయె। నమఆహవనీయాయ మహావేద్యై నమోనమః॥ కాండద్వయోపపాద్యాయ కర్మ బ్రహ్మస్వరూపిణే। స్వర్గాపవర్గరూపాయ యజ్ఞేశాయ నమోనమః॥ యజ్ఞేశాచ్యుతగోవింద మాధవానంత కేశవ, కృష్ణ విష్ణో హృషీకేశ వాసుదేవ నమోస్తుతె॥

అగ్నేత్వన్నో అన్తమ ఉత త్రాతా శివోభవా వరూథ్యః। వసురగ్నిర్వసు శ్రవా అచ్ఛానక్షిద్యు మత్తమం రయిందాః॥ సనోబోధి శ్రుధీహావ మురుష్యాణో అఘాయతస్స మస్మాత్॥ తంత్వా శోచిష్ఠదీదివస్సుమ్నాయనూనమీమహే సఖిభ్యః। స్వస్తి॥ శ్రద్ధాం మేధాం యశః ప్రజ్ఞాం విద్యాం బుద్ధిం శ్రియం బలమ్। ఆయుష్యం తేజ ఆరోగ్యం దేహి మే హవ్యవాహన॥ శ్రియం దేహి మే హవ్యవాహన ఓంనమ ఇతి॥

బృహత్సామక్షత్రభృద్వృద్ధవృష్ణియం త్రిష్టుభౌజశ్శుభితముగ్రవీరం। ఇన్ద్రస్తోమేన పంచదశేన మధ్యమిదం వాతేన సగరేణ రక్ష॥

హవ్యవాహమభిమాతిషాహమ్। రక్షోహణం పృతనాసుజిష్ణుమ్। జ్యోతిష్మన్తం దీద్యతం పురంధిమ్। అగ్నిగ్ం స్విష్టకృతమాహువేమ॥ స్విష్టమగ్నే అభితత్పృణాహి। విశ్వాదేవ పృతనా అభిష్య। ఉరుం నః పన్థాం ప్రదిశన్విభాహి। జ్యోతిష్మద్ధేహ్యజరన్న ఆయుః॥

యాజ్జాతా ఓషధయో దేవేభ్యస్త్రియుగంపురా । మందామి బభ్రూణా మహాగ్ం శతంధామానిసప్తచ। శతంవో అంబధామాని సహస్రముతవోరుహః । అథాశతక్రత్వోయూయమ్యిమంమె అగదంకృత । పుష్పావతీః ప్రసూవతీః ఫలినీరఫలా ఉత । ఆశ్వా ఇవ సజిత్వరీర్వీరుధః పారయిష్ణవః । ఓషధీరితిమాతరస్తద్వో దేవీరుపబ్రువె । రపాగ్ంసి విఘ్నతీరితరపశ్చాతయమానాః । అశ్వత్థేవో నిషదనం పర్ణేవోవసతిః కృతా। గోభాజ ఇత్కిలాసథయత్సనవథ పూరుషం। యదహం వాజయన్నిమా ఓషధీర్హస్త ఆదధె । ఆత్మాయక్ష్మస్య నశ్యతిపురాజీవగృభో యథా । యదోషధయస్సంగచ్ఛంతే రాజానస్సమితావివ। విప్రస్స ఉచ్యతె భిషగ్రక్షోహాఽమీవచాతనః । నిష్కృతిర్నామవో మాతాఽథాయూయగ్ంస్థ సంకృతీః।సరాః పతత్రిణీస్థనయదామయతినిష్కృత। అన్యావో అన్యామవత్వన్యాఽన్యస్యా ఉపావత। తాస్సర్వా ఓషధయస్సంవిదానా ఇదంమెప్రావతావచః । ఉచ్ఛుష్మా ఓషధీనాంగావో గోష్ఠాదివెరతె । ధనగ్ంసనిష్యంతీనామాత్మానంతవపూరుష।

అతి విశ్వాఃపరిష్ఠాస్తేన ఇవవ్రజమక్రముః । ఓషధయః ప్రాచు
చ్యవుర్యత్కిం చతనువాగ్ంరపః । యాస్త ఆతస్థురాత్మానంయా
ఆవివిశుః పరుఃపరుః। తాస్తేయక్ష్మం విబాధంతాముగ్రోమధ్య
మశీరివ | సాకం యక్ష్మప్రపత శ్యేనేనకికిదీవినా । సాకంవాతస్య
ధ్రాజ్యాసాకంనశ్యనిహాకయా । అశ్వావతీగ్ం సోమవతీ
మూర్జయంతీముదోజసం । ఆవిత్సిసర్వా ఓషధీరస్మా అరిష్ట
తాతయే। యాః ఫలినీర్యా అఫలా అపుష్పాయాశ్చ పుష్పిణీః ।
బృహస్పతిప్రసూతాస్తానోముంచంత్వగ్ంహసః । యా ఓషధ
యస్సోమరాజ్ఞీఃప్రవిష్టాః పృథివీమను । తసాంత్వమస్యుత్తమా
ప్రణోజీవాతవేసువ । అవపతంతీరవదన్దివ ఓషధయఃపరి ।
యంజీవమశ్నవామహైన సరిష్యాతిపూరుషః । యాశ్చేదముప
శృణ్వంతియాశ్చ దూరం పరాగతాః । ఇహసంగత్యతాస్సర్వా
అస్మై సందత్త భేషజం । మావోరిషత్ఖనితాయస్మైచాహంఖ
నామివః । ద్విపచ్చతుష్పదస్మాకగ్ం సర్వమస్త్వనాతురం । ఓష
ధయస్సంవదంతే సోమేన సహరాజ్ఞా। యస్మైకరోతిబ్రాహ్మణ
స్తగ్ం రాజన్పారయామసి ॥ బ్రహ్మజజ్ఞానం ...(౧-౨-౨)

యాజుష పూర్వ ప్రయోగ మంత్రాః ౩౯

పితావిరాజామృషభోరయీణాం । అంతరిక్షం విశ్వరూపఆవివేశ । తమర్కైరభ్యర్చంతివత్సం । బ్రహ్మసంతం బ్రహ్మణావర్ధయంతః ॥

యత ఇంద్ర, స్వస్తిదాః (౧౩౦)

యోస్యకోష్ఠ్యజగతః పార్థివస్యైక ఇద్వశీ । యమంభంగ్యశ్రవోగాయయోరాజానపరోధ్యః ॥ యమంగాయభంగ్యశ్రవోయోరాజానపరోధ్యః । యేనాపోనద్యోధన్వానియేనద్యాః పృథివీదృఢా ॥

నాకే సుపర్ణముపయత్పతంతగ్ంహృదావేనన్తో అభ్యచక్షతత్వా। హిరణ్యపక్షం వరుణస్యదూతం యమస్యయోనౌ శకునం భురణ్యమ్ ॥

యోరుద్రో అగ్నౌ యోఅప్సుయఓషధీషుయో రుద్రో విశ్వా భువనాఽఽవివేశ తస్మై రుద్రాయనమోఅస్తు ॥

ఇంద్రం విశ్వా అవీవృధన్ । సముద్రవ్యచసం గిరః । రథీతమగ్ం రథీనాం। వాజానాగ్ం సత్పతింపతిం ॥

నమోఅస్తు సర్వేభ్యోయేకేచ పృథివీమను । యేఅన్తరిక్షేయేదివి తేభ్య స్సర్వేభ్యోనమః ॥

ఓమ్-భూః-తత్స వితుర్వరేణ్యం, ఓమ్భువః-భర్గో దేవస్యధీమహి, ఓగ్ం సువః-ధియోయోనః ప్రచోదయాత్, ఓమ్ భూః-తత్సవితుర్వరేణ్యం భర్గోదేవస్యధీమహి, ఓ భువః-ధియోయోనః ప్రచోదయాత్, ఓగ్ం సువః-తత్స వితుర్వరేణ్యం భర్గోదేవస్యధీమహిధియోయోనః ప్రచోద యాత్ ॥——॥

హరిః ఓమ్——అగ్నిమీళె పురోహితం యజ్ఞస్య దేవ మృత్విజం । హోతారం రత్నధాతమం ॥

హరిః ఓమ్——ఇషేత్వోర్జేత్వా వాయవస్థో పాయ వస్థ దేవోవస్సవితా ప్రార్పయతు శ్రేష్ఠతమాయకర్మణె ॥

హరిః ఓమ్——అగ్న ఆయాహివీతయె గృణానోహవ్య దాతయె । నిహోతా సత్సిబర్హిషి ॥

హరిః ఓమ్——శంనోదేవీరభిష్టయ ఆపోభవంతు పీత యె । శంయోరభిస్రవంతునః ॥

హరిః ఓమ్——కృణుష్వపాజః ప్రసితిం నపృథ్వీం యా హిరాజె వామవాగ్ం ఇభేన । తృష్వీమనుప్రసితిం ద్రూణానో

ఉస్తాఽసి విధ్యరక్షసస్తపిష్ఠైః। తవభ్రమాస ఆశుయాపతంత్య
నుస్పృశ ధృషతా శోశుచానః। తపూగ్ంష్యగ్నే జుహ్వాపతం
గానసందితో విసృజవిష్వగుల్కాః। ప్రతిస్పశో విసృజతూర్ణి
తమోభవా పాయుర్విశో అస్యా అదబ్ధః। యోనో దూరే అఘ
శగ్ంసో యో అంత్యగ్నే మాకిష్టే వ్యథిరాదధర్షీత్।
ఉదగ్నే తిష్ఠ ప్రత్యాతనుష్వ న్యమిత్రాగ్ం ఓషతాత్తిగ్మహేతే।
యోనో అరాతిగ్ం సమిధానచక్రే నీచాతం ధక్ష్యతసంన
శుష్కం। ఊర్ధ్వోభవ ప్రతి విధ్యాధ్యస్మదావిష్కృణుష్వ
దైవ్యాన్యగ్నే। అవస్థిరాతనుహి యాతుజూనాం జామిమజా
మిం ప్రమృణీహి శత్రూన్। స తే జానాతి సుమతిం యవిష్ఠయ
ఈవతే బ్రహ్మణే గాతుమైరత్। విశ్వాన్యస్మై సుదినాని రాయో
ద్యుమ్నాన్యర్యో విదురో అభిద్యౌత్। సేదగ్నే అస్తు సుభగ
స్సుదానుర్యస్త్వా నిత్యేన హవిషా య ఉక్థైః। పిప్రీషతి స్వ ఆయుషి
దురోణే విశ్వేదస్మై సుదినా సాఽసదిష్టిః। అర్చామి తే సుమ
తిం ఘోష్యర్వాక్సం తే వావాతా జరతామియంగీః। స్వశ్వా
స్త్వా సురథా మర్జయేమాస్మే క్షత్రాణి ధారయేరను ద్యూన్।

ఇహత్వా భూర్యాచరే దుపత్మన్దోషా వస్తర్దీదివాగ్ంస మను
ద్యూన్ । క్రీడంతస్త్వా సుమనసస్సపేమాభిద్యుమ్నా త
స్థివాగ్ంసో జనానాం । యస్త్వాస్వశ్వస్సుహిరణ్యో అగ్న
ఉపయాతి వసుమతా రథేన । తస్య త్రాతా భవసి తస్య సఖా
యస్త ఆతిథ్యమానుషగ్జుజోషత్ । మహో రుజామి బంధు
తా వచోభిస్తన్మా పితుర్గోతమాదన్వియాయ । త్వంనో
అస్య వచసశ్చికిద్ధి హోతర్యవిష్ఠ సుక్రతో దమూనాః । అస్వప్న
జస్తరణయస్సుశేవా అతంద్రాసో ఽవృకా అశ్రమిష్ఠాః । తే పా
యవస్సధ్రియంచో నిషద్యాగ్నే తవ నః పాంత్వమూర । యే
పాయవో మామతేయం తే అగ్నే పశ్యంతో అంధం దురితా
దరక్షన్ । రరక్ష తాంత్సుకృతో విశ్వవేదా దిప్సంత ఇద్రిపవో
నాహ దేభుః । త్వయా వయగ్ం సధన్యస్త్వోతాస్తవ ప్రణీత్యశ్యా
మ వాజాన్ । ఉభా శగ్ంసా సూదయ సత్యతాతేఽనుష్ఠుయా
కృణుహ్యహ్రయాణ । అయా తే అగ్నే సమిధా విధేమ ప్రతి
స్తోమగ్ం శస్యమానం గృభాయ । దహాశసో రక్షసః పాహ్య
స్మాంద్రుహో నిదో మిత్రమహో అవద్యాత్ । రక్షోహణం

వాజినమాజిఘర్మి మిత్రం ప్రథిష్ఠముపయామిశర్మ । శిశానో
అగ్నిః క్రతుభిస్సమిద్ధస్సనోదివా సరిషః పాతునక్తం । విజ్యో
తిషా బృహతా భాత్యగ్నిరావిర్విశ్వాని కృణుతే మహిత్వా ।
ప్రాదేవీర్మా యాస్సహతే దురేవాశ్శిశీతే శృంగె రక్షసె వి
నిక్షే । ఉత స్వానాసోదివిషంత్వగ్నెస్తిగ్మాయుధా రక్షసె
హంతవాఉ । (మదేచిదస్య ప్రరుజంతి భామానవరంతే పరి
బాధోఅదేవీః ॥)

అగ్నె యశస్విన్యశసేమమర్పయేంద్రావతీ మపచితీ
మిహావహ । అయంమూర్ధా పరమేష్ఠీ సువర్చాస్సమానానా
ముత్తమశ్లోకో అస్తు । భద్రాంపశ్యంత ఉపసేదురగ్రే తపోదీక్షా
మృషయస్సువర్విదః । తతః క్షత్రం బలమోజశ్చజాతం తదస్మై
దేవా అభిసంనమన్తు ॥ ధాతావిధాతా పరమోతసందృక్ప్రజా
పతిః పరమేష్ఠీ విరాజా । స్తోమాశ్ఛందాగ్ంసి నివిదోమ
ఆహురేతస్మైరాష్ట్రమభిసంనమామ ॥ అభ్యావర్తధ్వముపమే
తసాకమయగ్ం శాస్తాఽధిపతిర్వోఅస్తు । అస్యవిజ్ఞానమనుసగ్ం
రభధ్వమిమంపశ్చాదనుజీవాథసర్వే॥హిరణ్యవర్ణాః-నిధత్త ।23॥

యద్దదస్సం(ప్రయతీరహావనదతాహతె । తస్మాదాన
ద్యోనామస్థతావ్నామానిసింధవః ॥ యత్ప్రేషితా వరుణేన
తాశ్శీభగంస్తమవల్గత । తదాప్నోదిందోవోయతీస్తస్మాదాపో
అనుస్థన ॥ అపకామగ్గ్ంస్యందమానా అవీవరతవోహికం ।
ఇందోవశ్శక్తిభిర్దేవీస్తస్మాద్వార్ణామవోహితం ॥ ఏకోదేవో
అప్యతిష్ఠత్స్యంం దమానాయథావశం । ఉదానిషుర్మహీరితి
తస్మాదుదకముచ్యతే ॥ ఆపోభద్రాఘృతమిదాప ఆసురగ్నీ
షోమాబిభ్రత్యాప ఇత్తాః । తీవ్రోరసోమధుపృచామరంగమ
ఆమాప్రాణేనసహవర్చసాగన్ ॥ ఆదిత్పశ్యామ్యుతవాశృణో
మ్యామాఘోషోగచ్ఛతివాఙ్నఆసాం । మన్యేభేజానో అమృ
తస్యతర్హిహిరణ్యవర్ణా అతృపం యదావః॥ఆపోహిష్ఠ...
చనః॥౨౩॥దివిశ్రయస్వాంతరిక్షే యతస్వ పృథివ్యానంభవ బ్రహ్మ
వర్చసమసి బ్రహ్మవర్చసాయత్వా ॥

ఉదుత్తమం వరుణపాశమస్మదవాధమం విమధ్యమగ్గ్ం
శ్రథాయ । అథావయమాదిత్యవ్రతే తవానాగసో అదితయే
స్యామ॥అస్తభ్నాద్ద్యామృషభో అన్తరిక్షమమిమీతవరిమాణం

పృథివ్యా ఆసీదద్విశ్వా భువనాని సమ్రాడ్విశ్వేత్తాని వరుణస్య
వ్రతాని॥ యత్కించేదం వరుణ దైవ్యే జనేఽభిద్రోహం మనుష్యా
శ్చరామసి। అచిత్తీ యత్తవ ధర్మా యుయోపిమ మా నస్తస్మాదేన
సో దేవ రీరిషః ॥ కితవాసో యద్రిరిపుర్న దీవి యద్వా ఘా సత్యముత
యన్న విద్మ। సర్వా తా విష్య శిథిరేవ దేవాథా తే స్యామ వరుణ
ప్రియాసః ॥ అవ తే హేడో వరుణ నమోభిరవ యజ్ఞేభిరీమహే హవి
ర్భిః। క్షయన్నస్మభ్య మసుర ప్రచేతో రాజన్నేనాంసి శిశ్రథః
కృతాని ॥ తత్త్వాయామి...(ఠ౫)

పరిణో రుద్రస్య హేతిర్వృణక్తు పరి త్వేషస్య దుర్మతి
రఘాయోః। అవ స్థిరా మఘవద్భ్యస్తనుష్వ మీఢ్వస్తోకాయ తన
యాయ మృడయ ॥ స్తుహి శ్రుతం గర్తసదం యువానం మృగం
న భీమ ముపహత్నుముగ్రం। మృడా జరిత్రే రుద్ర స్తవానో
అన్యం తే అస్మన్ని వపన్తు సేనాః॥ మీఢుష్టమ శివతమ శివో
నస్సుమనా భవ। పరమే వృక్ష ఆయుధం నిధాయ కృత్తిం వసాన
ఆచర పినాకం బిభ్రదాగహి ॥

అర్హన్బిభర్షి సాయకాని ధన్వ। అర్హన్నిష్కం

యజతం విశ్వరూపం। అర్హన్నిదం దయసే విశ్వమభ్వం।
నవా ఓజీయో రుద్ర త్వదస్తి ॥

త్వమగ్నే రుద్రో అసురో మహో దివస్త్వగ్ం శర్ధో
మారుతం పృక్ష ఈశిషే। త్వం వాతైరరుణైర్యాసి శంగయ
స్త్వం పూషా విధతః పాసి ను త్మనా॥ ఆవో రాజానమధ్వరస్య
రుద్రగ్ం హోతారగ్ం సత్యయజగ్ం రోదస్యోః। అగ్నిం పురా
తనయిత్నోరచిత్తాద్ధిరణ్యరూపమవసే కృణుధ్వం॥

పితా విరాజామృషభో రయీణాం। అన్తరిక్షం విశ్వ
రూప ఆవివేశ। తమర్కైరభ్యర్చంతి వత్సం। బ్రహ్మ సంతం
బ్రహ్మణా వర్ధయన్తః॥ బ్రహ్మ దేవానజనయత్। బ్రహ్మ
విశ్వమిదం జగత్। బ్రహ్మణః క్షత్రం నిర్మితం। బ్రహ్మ
బ్రాహ్మణ ఆత్మనా॥ అంతరస్మిన్నిమే లోకాః। అన్తర్విశ్వ
మిదం జగత్। బ్రహ్మైవ భూతానాం జ్యేష్ఠం। తేన కోఽర్హతి
స్పర్ధితుం॥ బ్రహ్మన్దేవాస్త్రయస్త్రిగ్ంశత్। బ్రహ్మన్నింద్ర
ప్రజాపతీ। బ్రహ్మన్హ విశ్వా భూతాని। నావీవాన్తస్సమా
హితా। చతస్ర ఆశాః ప్రచరన్త్వగ్నయః। ఇమం నో యజ్ఞం

నయతు ప్రజానన్ | ఘృతంపిన్వన్నజరగ్ంసువీరమ్। బ్రహ్మసమి ద్భవత్యాహుతీనాం ॥

విష్ణోర్నుకం వీర్యాణి ప్రవోచం। యః పార్థివాని విమమే రజాగ్ంసి। యో అస్కభాయదుత్తరగ్ంసధస్థమ్। విచక్రమాణ స్త్రేధోరుగాయః ॥ తదస్యప్రియమభిపాథో అశ్యాం। నరోయత్ర దేవయవోమదన్తి।ఉరుక్రమస్యసహిబంధురిత్థా।విష్ణోఃపదేపరమే మధ్వఉత్సః॥ ప్రతద్విష్ణుస్తవతే వీర్యాయ। మృగోనభీమఃకుచరో గిరిష్ఠాః । యస్యోరుషుత్రిషువిక్రమణేషు | అధిక్షియన్తి భువనా నివిశ్వా ॥ పరోమాత్రయాతనువావృధాన। నతేమహిత్వమన్వ శ్నువన్తి ॥ ఉభేతే విద్మరజసీ పృథివ్యా విష్ణోదేవత్వం । పరమస్యవిత్సే ॥ విచక్రమే పృథివీమేష ఏతాం । క్షేత్రాయ విష్ణుర్మనుషేదశస్యన్　ధ్రువాసో అస్యకీరయోజనాసః । ఉరుక్షితిగ్ంసుజనిమాచకార ॥ త్రిర్దేవః పృథివీమేషఏతాం। విచక్రమేశతర్చసంమహిత్వా । ప్రవిష్ణురస్తుతవసస్తవీయాన్ । త్వేషగ్గ్ంహ్యస్యస్థవిరస్యనామ ॥

జాతవేదసేసునవామ......దురితాఽత్యగ్నిః। (౧౩౦)

తామగ్నివర్ణాంతపసాజ్వలంతీంవైరోచనీం కర్మఫలేషు
జుష్టామ్। దుర్గాందేవీగ్ం శరణమహం ప్రపద్యే సుతరసితరసే
నమః ॥ అగ్నేత్వం పారయానవ్యో అస్మాంత్స్వస్తిభిరతి
దుర్గాణి విశ్వా। పూశ్చ పృథ్వీ బహులాన ఉర్వీ భవాతో
కాయతనయాయశంయోః ॥ విశ్వానినోదుర్గహా జాతవేద
స్సింధుం ననావాదురితాతిపర్షి। అగ్నే అత్రివన్మనసాగృణా
నో౽స్మాకంబోధ్యవితాతనూనాం ॥౪॥ పృతనాజితగ్ం సహ
మానముగ్రమగ్నిగ్ం హువేమ పరమాత్సధస్థాత్ । సనః
పర్షదతిదుర్గాణి విశ్వాక్షామద్దేవో అతిదురితాత్యగ్నిః ॥౫॥

హిరణ్యవర్ణాంహరిణీం సువర్ణ రజతస్రజాం। చంద్రాం
హిరణ్మయీం లక్ష్మీంజాతవేదోమఆవహ ॥౧॥ తాంమ ఆవహ
జాతవేదో లక్ష్మీమనపగామినీం। యస్యాంహిరణ్యం విందేయం
గామశ్వం పురుషానహం ॥ ౨ ॥ అశ్వపూర్వాంరథమధ్యాం
హస్తినాదప్రబోధినీం । శ్రియం దేవీముపహ్వయే శ్రీర్మాదేవీ
జుషతాం ॥౩॥ కాంసోస్మితాం హిరణ్యప్రాకారామార్ద్రాం
జ్వలంతీం తృప్తాంతర్పయంతీం । పద్మేస్థితాం పద్మవర్ణాం

తామిహోపహ్వయే శ్రియం ॥ ౪ ॥ చంద్రాం ప్రభాసాం యశసా
జ్వలంతీం శ్రియం లోకే దేవజుష్టాముదారాం । తాం పద్మినీ
మీం శరణ మహం ప్రపద్యేఽలక్ష్మీర్మేనశ్యతాం త్వాం వృణే ॥
॥ ౫ ॥ ఆదిత్యవర్ణే తపసోఽధిజాతో వనస్పతిస్తవవృక్షోఽథ
బిల్వః । తస్యఫలాని తపసానుదంతు మాయాన్తరాయాశ్చ బాహ్యా
అలక్ష్మీః ॥ ౬ ॥ ఉపైతుమాం దేవసఖః కీర్తిశ్చ మణినా సహ ।
ప్రాదుర్భూతోఽస్మి రాష్ట్రేఽస్మిన్ కీర్తిమృద్ధిం దదాతుమే ॥౭॥
క్షుత్పిపాసామలాం జ్యేష్ఠామలక్ష్మీం నాశయామ్యహం । అభూతి
మసమృద్ధించ సర్వాన్నిర్ణుదమే గృహాత్ ॥ ౮ ॥ గంధద్వా
రాం దురాధర్షాం నిత్యపుష్టాం కరీషిణీమ్ । ఈశ్వరీం సర్వ
భూతానాం తామిహోపహ్వయే శ్రియం ॥ ౯ ॥ మనసః
కామమాకూతిం వాచస్సత్యమశీమహి । పశూనాం రూప
మన్నస్య మయి శ్రీశ్శ్రయతాం యశః ॥ ౧౦ ॥ కర్దమేన
ప్రజాభూతామయిసంభవకర్దమ । శ్రియం వాసయమేకులే
మాతరం పద్మమాలినీం ॥ ౧౧ ॥ ఆపస్సృజంతు స్నిగ్ధాని
చిక్లీతవసమే గృహే । నిచదేవీం మాతరం శ్రియంవాసయమే

క్షురే ॥ ౧౨ ॥ ఆర్ద్రాం పుష్కరిణీం పుష్టిం సువర్ణాం హేమమాలినీం । సూర్యాం హిరణ్మయీం లక్ష్మీం జాతవేదో మ ఆవహ ॥ ౧౩ ॥ ఆర్ద్రాం యః కరిణీం యష్టిం పింగళాం పద్మమాలినీం । చంద్రాం హిరణ్మయీం లక్ష్మీం జాతవేదో మ ఆవహ ॥ ౧౪ ॥ తాం మ ఆవహ జాతవేదో లక్ష్మీమనపగామినీం । యస్యాం హిరణ్యం ప్రభూతం గావో దాస్యోఽశ్వాన్విందేయం పురుషానహం ॥ ౧౫ ॥

నమో బ్రహ్మణే నమో అస్త్వగ్నయే నమః పృథివ్యై నమ ఓషధీభ్యః । నమో వాచే నమో వాచస్పతయే నమో విష్ణవే బృహతే కరోమి ॥

ఓం శాంతిః శాంతిః శాంతిః ॥

అగ్నిరాయుష్మాన్త్స వనస్పతిభిరాయుష్మాంస్తేన త్వాఽఽయుషాఽఽయుష్మంతం కరోమి । సోమ ఆయుష్మాన్త్స ఓషధీభిరాయుష్మాంస్తేన త్వాఽఽయుషాఽఽయుష్మంతం కరోమి । యజ్ఞ ఆయుష్మాన్త్స దక్షిణాభిరాయుష్మాంస్తేన త్వాఽఽయుషాఽఽయు

ష్మన్తం కరోమి। బ్రహ్మణ్యేయుష్మత్తద్బ్రాహ్మణైరాయుష్మత్తేనత్వాఽఽయుషాఽఽయుష్మన్తంకరోమి। దేవాఆయుష్మన్తస్తేఽమృతేనా యుష్మన్తస్తేనత్వాఽఽయుషాఽఽయుష్మన్తం కరోమి॥

యోబ్రహ్మ బ్రహ్మణ ఉజ్జభార ప్రాణైశ్వరః కృత్తి వాసాః పినాకీ। ఈశానో దేవస్సన ఆయుర్దధాతు తస్మై జుహోమిహవిషా ఘృతేన ॥ విభ్రాజమానస్సరిరస్యమధ్యాద్రోచమానోఘర్మ రుచిర్యఆగాత్। సమృత్యుపాశా దపనుద్య ఘోరాదిహాయుషేణో ఘృతమత్తు దేవః॥

బ్రహ్మజ్యోతిర్బ్రహ్మపత్నీషు గర్భం యమాదధాత్పురురూపం జయన్తం। సువర్ణ రంభగ్రహమర్క మర్చ్యం తమాయుషే వర్ధయామోఘృతేన॥

శ్రియం లక్ష్మీమౌపలామంబికాంగాంషష్ఠీం జయామిన్ద్రసేనేత్యుదాహుః। తాం విద్యాం బ్రహ్మయోనిం సరూపామిహాయుషే తర్పయామో ఘృతేన॥

దాక్షాయణ్య స్సర్వయోన్యస్సయోన్యస్సహస్రశోవిశ్వ

రూపా విరూపాః । ససూనవస్సపతయస్సయుథ్యా ఇహ, యుషేణో ఘృతమిదం జుషన్తాం ॥

దివ్యాగణా బహురూపాః పురాణా ఆయుశ్ఛిదోనః ప్రమథన్తువీరాన్। తేభ్యో జుహోమి బహుధాఘృతేన మానః ప్రజాంరీరిషోమోతవీరాన్ ॥

ఏకః పురస్తాద్య ఇదం బభూవ యతోబభూవుర్భువనస్య గోపాః । యమప్యేతి భువనం సాంపరాయె సనో హవిర్ఘృతమిహాయుషేత్తు దేవః ॥

వసూన్రుద్రా నాదిత్యాన్ మరుతోఽథ సాధ్యాన్ ఋభూన్యక్షాన్గంధర్వాంశ్చ పితౄంశ్చవిశ్వాన్ । భృగూన్సర్పాంశ్చాఙ్గిరసోఽథ సర్వాన్ ఘృతం హుత్వా స్వాయుష్యా మహయామశశ్వత్ ॥

(విష్ణోత్వన్నో అన్తమశ్శర్మ యచ్ఛసహన్త్య। ప్రతే ధారా మధుశ్చుత ఉత్సందుహ్రతే అక్షితమ్ ॥)

పునరూర్జా నివర్తస్వపునరగ్న ఇషాయుషా। పునర్నః పాహివిశ్వతః ॥

సహరయ్యానివర్తస్వాగ్నే పిన్వస్వధారయా। విశ్వప్స్నియా విశ్వతస్పరి॥

పాహినో అగ్న ఏనసేస్వాహా? పాహినో విశ్వ వేదసేస్వాహా? యజ్ఞం పాహివిభావసోస్వాహా? సర్వం పాహిశతక్రతోస్వాహా!

పాహినో అగ్న ఏకయా। పాహ్యుతద్వితీయయా। పాహ్యూర్జం తృతీయయా। పాహిగీర్భిశ్చతసృభిర్వసోస్వాహా॥ భూరగ్నయేచ పృథివ్యైచమహతేచస్వాహా? భువోవాయవేచాన్తరిక్షాయచ మహతేచస్వాహా? సువరాదిత్యాయచ దివేచ మహతేచస్వాహా? భూర్భువస్సువశ్చన్ద్రమసేచ నక్షత్రేభ్యశ్చదిగ్భ్యశ్చమహతేచస్వాహా?

అయాశ్చాగ్నేఽస్యనభిశస్తీశ్చసత్యమిత్త్వమయాఅసి। అయసా మనసాధృతోఽయసాహవ్య మూహిషేఽయానో ధేహి భేషజగ్ం॥

ధాతాదదాతునోరయిమీశానో జగతస్పతిః। సనః పూర్ణేన వావనత్ ॥

ధాతాప్రజాయా ఉతరాయ ఈశే ధాతేదం విశ్వం భువనంజజాన। ధాతాపుత్రం యజమానాయ దాతా తస్మా ఉహవ్యం ఘృతవద్విధేమ ॥

ధాతాదదాతునోరయిం ప్రాచీం జీవాతుమక్షితాం। వయం దేవస్యధీమహిసుమతిగ్ం సత్యరాధసః ॥

ధాతాదదాతు దాశుషేవసూని ప్రజాకామాయమీఢుషేదురోణె। తస్మైదేవా అమృతాస్సంవ్యయంతాం విశ్వేదేవాసో అదితిస్సంజోషాః ॥

యస్త్వాహృదాకీరిణామన్యమానోఽ మర్త్యం మర్త్యోజోహవీమి। జాతవేదో యశో అస్మాసుధేహి ప్రజాభిరగ్నె అమృతత్వమశ్యామ్ ॥

యస్మైత్వగ్ం సుకృతే జాతవేద ఉలోకమగ్నె కృణవస్స్యోనం। అశ్వినగ్ం సపుత్రిణం వీరవంతంగోమంతగ్ం రయిన్నశతేస్వస్తి ॥

త్వే సుపుత్రశవసోఽవృత్రన్కామకాతయః। నత్వా మిన్ద్రాతిరిచ్యతే ॥

భూర్భువస్సువః ॥ రాకామహగ్ం సుహవాగ్ం సుష్టుతీ హువే శృణోతు నస్సుభగా బోధతు త్మనా । సీవ్యత్వపస్సూచ్యాఽచ్ఛిద్యమానయా దదాతు వీరగ్ం శతదాయముక్థ్యం ॥ యాస్తే రాకే సుమతయస్సుపేశసో యాభిర్దదాసి దాశుషే వసూని । తాభిర్నో అద్య సుమనా ఉపాగహి సహస్రపోషగ్ం సుభగే రరాణా ॥

దివస్పరి ప్రథమం జజ్ఞే అగ్నిరస్మద్ద్వితీయం పరిజాతవేదాః । తృతీయమప్సు నృమణా అజస్రమింధాన ఏనం జరతే స్వాధీః । విద్మా తే అగ్నే త్రేధా త్రయాణి విద్మా తే సద్మ విభృతం పురుత్రా । విద్మా తే నామ పరమం గుహా యద్విద్మా తముత్సం యత ఆజగంథ । సముద్రే త్వా నృమణా అప్స్వంతర్నృచక్షా ఈధే దివో అగ్న ఊధన్ । తృతీయే త్వా రజసి తస్థివాగ్ంసమృతస్య యోనౌ మహిషా అహిన్వన్ । అక్రందదగ్నిస్తనయన్నివ ద్యౌః క్షామా రేరిహద్వీరుధస్సమంజన్ । సద్యో జజ్ఞానో విహీమిద్ధో అఖ్యదా రోదసీ భానునా భాత్యంతః । ఉశిక్పావకో అరతిస్సుమేధా మర్తేష్వగ్నిరమృతో నిధాయి । ఇయర్తి

ధూమమర్తువం భరిభ్రదుచ్ఛుక్రేణ శోచిషాద్యామినక్షత్ ।
విశ్వస్య కేతుర్భువనస్యగర్భ ఆరోదసీ అపృణాజ్జాయమానః ।
వీడుంచిద్ దద్రిమభినత్పరాయంజన్నాయ దగ్నిమయజన్త పంచ ।
శ్రీణాముదారోధరుణోరయీణాంమనీషాణాం ప్రార్పణస్సోమ
గోపాః । వసోస్సూనుస్సహసో అప్సురాజావిభాత్యగ్ర ఉషసా
మిధానః । యస్తే అద్యకృణవద్భద్రశోచేఽపూపం దేవఘృత
వన్తమగ్నే । ప్రతంనయప్రతరాంవస్యో అచ్ఛాభిద్యుమ్నం
దేవభక్తంయవిష్ఠ । ఆ తంభజసౌశ్రవసేష్వగ్న ఉక్థఉక్థ ఆభజ
శస్యమానే । ప్రియస్సూర్యే ప్రియో అగ్నాభవాత్యుజ్జాతే
నభినదదుజ్జనిత్వైః । త్వామగ్నేయజమానా అనుద్యూన్
విశ్వావసూనిదధిరేవార్యాణి। త్వయాసహద్రవిణమిచ్ఛమానా
వ్రజంగోమంతముశిజో వివవ్రుః । దృశానోరుక్మ ఉర్వ్యా
వ్యద్యౌద్దుర్మర్ షమాయుశ్శ్రియేరుచానః । అగ్నిరమృతో
అభవద్వయోభిర్యదేనం ద్యౌరజనయత్సురేతాః ॥

నవో నవో భవతి జాయమానోఽహ్నాం కేతురుష

సామేత్యగ్రే । భాగం దేవేభ్యో విదధాత్యాయన్ప్ర చంద్రమా స్తిరతి దీర్ఘమాయుః ॥

త్వమగ్నే అయాస్యయాసన్మనసాహితః । అయాసన్ హవ్యమూహిషేఽయానో ధేహి భేషజమ్ ।

దేవస్య త్వా సవితుః ప్రసవే । అశ్వినోర్బాహుభ్యామ్ । పూష్ణో హస్తాభ్యాం ప్రతిగృహ్ణామి । రాజా త్వా వరుణో నయతు దేవి దక్షిణే రుద్రాయ గాం ॥ తేనామృతత్వమశ్యామ్ । వయో దాత్రే । మయో మహ్యమస్తు ప్రతిగ్రహీత్రే । క ఇదం కస్మా అదాత్ । కామః కామాయ । కామో దాతా । కామః ప్రతిగ్రహీతా । కామగ్ం సముద్రమావిశ । కామేన త్వా ప్రతిగృహ్ణామి । కామైతత్తే । ఏషా తే కామదక్షిణా । ఉత్తానస్త్వాంగీరసః ప్రతిగృహ్ణాతు ।

యత్తే అగ్నే తేజస్తేనాహం తేజస్వీ భూయాసం యత్తే అగ్నే వర్చస్తేనాహం వర్చస్వీ భూయాసం యత్తే అగ్నే హరస్తేనాహగ్ం హరస్వీ భూయాసమ్ ॥ మయి మేధాం మయి ప్రజాం మయ్యగ్నిస్తేజో దధాతు మయి మేధాం మయి ప్రజాం

మయీంద్ర ఇంద్రియం దధాతు మయిమేధాం మయిప్రజాం, మయిసూర్యో భ్రాజో దధాతు॥

మానస్తోకే తనయె మాన ఆయుషిమానో గోషు మానో అశ్వేషు రీరిషః । వీరాన్మానో రుద్రభామితోవధీర్ హవిష్మన్తో నమసా విధేమ తే॥

యశ్ఛందసామృషభో విశ్వరూపః । ఛందోభ్యోఽధ్యమృతాత్సం బభూవ । సమేంద్రోమేధయాస్పృణోతు।అమృతస్యదేవధారణో భూయాసం। శరీరం మెవిచర్షణం।జిహ్వామే మధుమత్తమా । కర్ణాభ్యాం భూరి విశ్రువం । బ్రహ్మణః కోశోఽసిమేధయాపిహితః । శ్రుతంమె గోపాయ ॥

శ్రద్ధయాగ్నిస్సమిధ్యతే । శ్రద్ధయావిందతే హవిః। శ్రద్ధాం భగస్యమూర్ధని। వచసా వేదయామసి। ప్రియగ్గ్ం శ్రద్ధే దదతః।ప్రియగ్గ్ం శ్రద్ధేదిదాసతః। ప్రియంభోజేషుయజ్వసు। ఇదం మ ఉద్దితంకృధి। యథా దేవా అసురేషు। శ్రద్ధాముగ్రేషుచక్రిరే। ఏవం భోజేషు యజ్వసు। అస్మాకముద్దితం కృధి। శ్రద్ధాం దేవా యజమానాః।వాయుగోపా ఉపాసతే। శ్రద్ధాగ్ం

హృదయ్యయాకూత్యా। శ్రద్ధయా హూయతే హవిః। శ్రద్ధాం
ప్రాతర్హవామహే। శ్రద్ధాం మధ్యం దినంపరి। శ్రద్ధాగ్ం
సూర్యస్య నిమ్రుచి। శ్రద్ధే శ్రద్ధాపయేహమా। శ్రద్ధా దేవా
నధివస్తే। శ్రద్ధా విశ్వమిదం జగత్। శ్రద్ధాం కామస్య మాతరం।
హవిషా వర్ధయామసి ॥

మేధా దేవీ జుషమాణా న ఆగాద్విశ్వాచీ భద్రా సుమ
నస్యమానా। త్వయా జుష్టా నుదమానా దురుక్తాన్బృహద్వదేమ
విదథే సువీరాః ॥ త్వయా జుష్ట ఋషిర్భవతి దేవి త్వయా బ్రహ్మా
గతశ్రీ రుత త్వయా। త్వయా జుష్టశ్చిత్రం విందతే వసు సా నో
జుషస్వ ద్రవిణో న మేధే ॥ మేధాం మ ఇంద్రో దదాతు మేధాం
దేవీ సరస్వతీ। మేధాం మే అశ్వినావుభావాధత్తాం పుష్కర
స్రజా। అప్సరాసు చ యా మేధా గంధర్వేషు చ యన్మనః।
దైవీం మేధా సరస్వతీ సా మాం మేధా సురభిర్జుషతాగ్ం
స్వాహా। ఆ మాం మేధా సురభిర్విశ్వరూపా హిరణ్యవర్ణా
జగతీ జగమ్యా। ఊర్జస్వతీ పయసా పిన్వమానా సా మాం
మేధా సుప్రతీకా జుషంతాం।

ఇషేత్వోర్జేత్వా వాయవస్థోపాయవస్థ దేవోవస్సవితా ప్రార్పయతు శ్రేష్ఠతమాయ కర్మణ ఆప్యాయధ్వమఘ్నియా దేవభాగమూర్జస్వతీః పయస్వతీః ప్రజావతీరనమీవా అయక్ష్మామావస్తేన ఈశతమాఘశగ్ంసో రుద్రస్య హేతిః పరివో వృణక్తు ధ్రువా అస్మిన్గోపతౌ స్యాత బహ్వీర్యజమానస్య పశూన్పాహి ॥

యజ్ఞస్య ఘోషదసి ప్రత్యుష్టగ్ం రక్షః ప్రత్యుష్టా అరాతయః ప్రేయమగాద్ధిషణా బర్హిరచ్ఛ మనునాకృతా స్వధయా వితష్టా త ఆవహంతి కవయః పురస్తాద్దేవేభ్యో జుష్టమిహ బర్హిరాసదే దేవానాం పరిషూతమసి వర్షవృద్ధమసి దేవబర్హిర్మా త్వాన్వఙ్మా తిర్యక్పర్వ తే రాధ్యాస మాచ్ఛేత్తా తే మారిషం దేవబర్హిశ్శతవల్శం విరోహ సహస్రవల్శాః ॥ విశ్వయగ్ం రుహేమ పృథివ్యాస్సంపృచః పాహి సుసంభృతా త్వా సంభరామ్యదిత్యై రాస్నాసీంద్రాణ్యై సన్నహనం పూషా తే గ్రంథిం గ్రథ్నాతు స తే మా స్థాదింద్రస్య త్వా బాహు

ఖ్యా ముద్యచ్ఛ బృహన్ప తేధ్రుష్మధాన్నహారాముష్యర్వన్తరిక్ష
మన్విహి దేవంగమమసి ॥

శుంధధ్వం దైవ్యాయ కర్మణే దేవయజ్యాయైమాత
రిశ్వనోఘృగోఽసిద్యౌరసిపృథివ్యసి విశ్వధాయా అసి పరమేణ
ధామ్నాదృగ్ంహస్వమాహ్వార్వసూనాం పవిత్రమసి శత
ధారం వసూనాం పవిత్రమసి సహస్రధారగ్ం హుతస్తోకో
హుతోద్రప్సోఽగ్నయే బృహతేనాకాయస్వాహా ద్యావా
పృథివీభ్యాగ్ం సావిశ్వాయుస్సావిశ్వవ్యచాస్సా విశ్వకర్మా
సంపృచ్యధ్వమృతావరీరూర్మిణీర్మధుమత్తమామన్ద్రా ధనస్య
సాతయే సోమేనత్వాఽఽతనచ్మీన్ద్రాయదధి విష్ణో హవ్యగ్ం
రక్షస్వ ॥

కర్మణేవాం దేవేభ్యశ్శకేయం వేషాయత్వా ప్రత్యు
ష్టగ్ం రక్షః ప్రత్యుష్టా అరాతయో ధూరసి ధూర్వ ధూ
ర్వన్తం ధూర్వ తం యోఽస్మాన్ధూర్వతి తం ధూర్వయం
వయంధూర్వామస్త్వం దేవానామసి సస్నితమం పప్రితమం
జుష్టతమం వహ్నితమం దేవహూతమమహ్రుతమసి హవి

ధ్వాన్తం దృగ్ం హస్వమాహ్వార్మిత్రస్యత్వా చక్షుషా (ప్రేక్షే)
మాభేర్మాసం విక్థామాత్వా ॥ హిగ్ంసిషం మురువాతాయ
దేవస్యత్వా సవితుః ప్రసవేఽశ్వినోర్బాహుభ్యాం పూష్ణో
హస్తాభ్యామగ్నయె జుష్టం నిర్వపామ్యగ్నీషోమాభ్యామిదం
దేవానామిదమునస్సహస్ఫాత్యైత్వానారాత్యైసువరభివిఖ్యేషం
వైశ్వానరం జ్యోతిర్దృగ్ం హన్తాం దుర్యాద్యావా పృథివ్యో
రుర్వన్తరిక్షమన్విహ్యాదిత్యాస్త్వోపస్థేసాదయామ్యగ్నేహవ్యగ్ం
రక్షస్వ ॥

తిలాఞ్జుహోమి సరసాగ్ం సపిష్టాన్గన్ధార మమచిత్తే
రమన్తుస్వాహా । గావో హిరణ్యం ధనమన్నపానగ్ం సర్వే
షాగ్ం శ్రియైస్వాహా ॥ శ్రియంచలక్ష్మీంచ పుష్టించకీర్తించా
నృణ్యతామ్ ॥ బ్రహ్మణ్యం బహుపుత్రతామ్ । శ్రద్ధామేధే
ప్రజాస్సం దదాతుస్వాహా ॥

తిలాః కృష్ణాస్తిలాశ్శ్వేతా స్తిలాస్సౌమ్యావశానుగాః ।
తిలాః పునన్తుమేపాపం యత్కిఞ్చిద్దురితం మయిస్వాహా ।
చోరస్యాన్నం నవశ్రాద్ధం బ్రహ్మహాగురుతల్పగః । గోస్తె

యఙ్గ్ంసరాప్తాస్తం భ్రూణహత్యాతిలాతాంతిగ్ం శమయంతు స్వాహా । శ్రీశ్చ లక్ష్మీశ్చ పుష్టిశ్చ కీర్తిం చానృణ్యతామ్ । బ్రహ్మణ్యం బహుపుత్రతామ్ । శ్రద్ధామేధే ప్రజ్ఞాతు జాతవేదస్సం దదాతు స్వాహా ॥

ప్రాణాపానవ్యానోదానసమానా మే శుధ్యన్తాం జ్యోతిరహం విరజా విపాప్మా భూయాసగ్గ్ం స్వాహా । వాఙ్మనశ్చక్షుశ్శ్రోత్రజిహ్వాఘ్రాణరేతోబుద్ధ్యాకూతిస్సంకల్పా మే శుధ్యన్తాం జ్యోతిరహం విరజా విపాప్మా భూయాసగ్గ్ం స్వాహా । త్వక్చర్మమాగ్ంసరుధిరమేదోమజ్జాస్నాయవో౽స్థీని మే శుధ్యన్తాం జ్యోతిరహం విరజా విపాప్మా భూయాసగ్గ్ం స్వాహా। శిరఃపాణిపాదపార్శ్వపృష్ఠోరూదరజంఘశిశ్నోపస్థపాయవో మే శుధ్యన్తాం జ్యోతిరహం విరజా విపాప్మా భూయాసగ్గ్ం స్వాహా। ఉత్తిష్ఠపురుష హరిత పింగళలోహితాక్షి దేహి దేహి దదాపయితా మే శుధ్యన్తాం జ్యోతిరహం విరజా విపాప్మా భూయాసగ్గ్ం స్వాహా ॥

పృథివ్యాపస్తేజోవాయురాకాశా మే శుధ్యన్తాం జ్యో

తిరహం విరజా విపాప్మా భూయాసగ్గ్ంస్వాహా । శబ్దస్పర్శ
రూపరసగంధా మే శుధ్యన్తాం జ్యోతిరహం విరజా విపాప్మా
భూయాసగ్గ్ం స్వాహా । మనోవాక్కాయకర్మాణి మే శు
ధ్యన్తాం జ్యోతిరహం విరజా విపాప్మా భూయాసగ్గ్ం స్వాహా ।
అవ్యక్తభావైరహంకారైర్జ్యోతిరహం విరజా విపాప్మా భూ
యాసగ్గ్ం స్వాహా । ఆత్మా మే శుధ్యన్తాం జ్యోతిరహం విరజా
విపాప్మా భూయాసగ్గ్ం స్వాహా । అంతరాత్మా మే శుధ్యన్తాం
జ్యోతిరహం విరజా విపాప్మా భూయాసగ్గ్ం స్వాహా । పరమా
త్మా మే శుధ్యన్తాం జ్యోతిరహంవిరజా విపాప్మా భూయా
సగ్గ్ం స్వాహా । క్షుధే స్వాహా । క్షుత్పిపాసాయ స్వాహా ।
వివిట్ట్యై స్వాహా । ఋగ్విధానాయ స్వాహా । కషోత్కాయ
స్వాహా । క్షుత్పిపాసామలం జ్యేష్ఠామలక్ష్మీర్నాశయామ్య
హమ్ । అభూతిమసమృద్ధిం చ సర్వాన్నిర్ణుద మే పాప్మా
నగ్గ్ం స్వాహా । అన్నమయ ప్రాణమయ మనోమయ విజ్ఞాన
మయమానందమయమాత్మా మే శుధ్యన్తాం జ్యోతిరహం
విరజా విపాప్మా భూయాసగ్గ్ం స్వాహా ॥

ప్రవశ్శుక్రాయ భానవే భరధ్వమ్ । హవ్యం మతిం
చాగ్నయే సుపూతమ్ । యో దైవ్యాని మానుషా జనూగ్ంషి ।
అన్తర్విశ్వాని విద్మనా జిగాతి । అచ్ఛా గిరో మతయో దేవ
యంతీః । అగ్నిం యన్తి ద్రవిణం భిక్షమాణాః । సుసం
దృశగ్ం సుప్రతీకగ్ం స్వంచమ్ । హవ్యవాహమరతిం మా
నుషాణామ్ । అగ్నే త్వమస్మద్యుయోధ్యమీవాః । అనగ్నిత్రా
అభ్యమంత కృష్టీః । పునరస్మభ్యగ్ం సువితాయ దేవ । క్షాం
విశ్వేభిరజరేభిర్యజత్ర । అగ్నే త్వం పారయా నవ్యో అస్మాన్ ।
స్వస్తిభిరతి దుర్గాణి విశ్వా । పూశ్చ పృథ్వీ బహులా న
ఉర్వీ । భవా తోకాయ తనయాయ శంయోః । ప్రకారవో
మనసా వచ్యమానాః । దేవద్రీచీం నయథ దేవయంతః । దక్షి
ణావాడ్వాజినీ ప్రాచ్యేతి । హవిర్భరన్త్యగ్నయే ఘృతాచీ ॥

సకృత్తే అగ్నే నమః । ద్విస్తే నమః । త్రిస్తే నమః ।
చతుస్తే నమః । పంచకృత్వస్తే నమః । దశకృత్వస్తే నమః ।
శతకృత్వస్తే నమః । ఆసహస్రకృత్వస్తే నమః । అపరిమిత
కృత్వస్తే నమః । నమస్తే అస్తు మా మా హిగ్ంసీః ॥ అహం పరస్తా

ద్వహముపస్తాద్వహం జ్యోతిషా వితమో వవార । యదన్తరిక్షంతదు
మే పితాఽభూద్వహగ్ం సూర్యముభయతో దదర్శాహం భూ
యాసముత్తమస్సమానానామ్ ॥ అనృణా అస్మిన్ననృణాః
పరస్మిగ్ం తృతీయే లోకే అనృణాస్స్యామ । యే దేవయానా
ఉత పితృయాణాస్సర్వాన్పథో అనృణా ఆక్షీయేమ ॥

శ్రీకృష్ణయజుర్వేదే

ఏకాగ్నికాణ్డే ప్రథమ ప్రశ్నః ప్రారమ్భః

తత్రాదౌ వైశ్వదేవ మంత్రాః

అదితేఽనుమన్యస్వ । అనుమతేఽనుమన్యస్వ । సరస్వ
తేఽనుమన్యస్వ । దేవ సవితః ప్రసువ ॥

ఓమ్ ॥ అగ్నయే స్వాహా । సోమాయ స్వాహా । విశ్వేభ్యో
దేవేభ్యస్స్వాహా । ధ్రువాయ భూమాయ స్వాహా । ధ్రువ
క్షితయే స్వాహా । అచ్యుతక్షితయే స్వాహా । అగ్నయే
స్విష్టకృతే స్వాహా ।

అదితేఽన్వమగ్గ్ంస్థాః। అనుమతేఽన్వమగ్గ్ంస్థాః। సర
స్వతేఽన్వమగ్గ్ంస్థాః। దేవ సవితః ప్రాసావీః ॥

ధర్మాయ స్వాహా। అధర్మాయ స్వాహా। అద్భ్య
స్స్వాహా॥ఓషధివనస్పతిభ్యస్స్వాహా॥రక్షోదేవజనేభ్యస్స్వాహా।
గృహ్యాభ్యస్స్వాహా। అవసానేభ్యస్స్వాహా। అవసానపతిభ్య
స్స్వాహా। సర్వభూతేభ్యస్స్వాహా। కామాయ స్వాహా।
అంతరిక్షాయ స్వాహా। యదేజతిజగతి యచ్చచేష్టతి నామ్నో
భాగో యన్నామ్నే స్వాహా। పృథివ్యై స్వాహా। అంతరి
క్షాయస్వాహా ॥ దివేస్వాహా। సూర్యాయ స్వాహా। చన్ద్ర
మసే స్వాహా। నక్షత్రేభ్య స్స్వాహా। ఇన్ద్రాయ స్వాహా।
బృహస్పతయే స్వాహా। ప్రజాపతయే స్వాహా। బ్రహ్మణే
స్వాహా। స్వధా పితృభ్యస్స్వాహా। నమో రుద్రాయ పశు
పతయే స్వాహా ॥ (దేవేభ్యస్స్వాహా। పితృభ్య స్స్వధాఽస్తు
భూతేభ్యోనమః । మనుష్యేభ్యో హన్తా । ప్రజాపతయే
స్వాహా। పరమేష్ఠినే స్వాహా। యథాకూపశ్శతధారస్సహ

ప్రధారో అక్షితః । ఏవా మే అస్తు ధాన్యగ్ం సహస్రధార
మక్షితమ్ । ధనధాన్యై స్వాహా ॥ యే భూతాః ప్రచరన్తి
దివానక్తం బలిమిచ్ఛన్తో వితుదస్య ప్రేష్యాః । తేభ్యో బలిం
పుష్టికామో హరామి మయి పుష్టింపుష్టిపతిర్దధాతుస్వాహా ।

ప్రథమఃఖండః

హరిః ఓమ్ ॥ ప్రసుగ్మన్తాధియసానస్య సక్షణి వరేభిర్వ
రాగ్ం అభిషు ప్రసీదత । అస్మాకమిన్ద్ర ఉభయం జుజోషతి
యత్సోమ్య * స్యాన్ధసో బుబోధతి । అనృక్షరా ఋజవస్సన్తు
పన్థా యేభిస్సఖాయో యన్తి నో వరేయమ్ । సమర్యమా సం భగో
నో నినీయాత్సం జాస్పత్యగ్ం సుయమమస్తు దేవాః । అఘో
రచక్షురపతిఘ్నీ వరుణా పతిఘ్నీం బృహస్పతే । ఇన్ద్ర పుత్రఘ్నీం
లక్ష్మ్యంతామస్యై సవితస్సువ । అఘోరచక్షురపతిఘ్న్యేధి
శివా పతిభ్యస్సుమనా స్సువర్చాః । జీవసూర్దేవకామా
స్యోనా శంనో భవద్విపదే శం చతుష్పదే । ఇదమహం యా
త్వయి పతిఘ్న్యలక్ష్మీస్తాం నిర్దిశామి । జీవాగ్ం రుదన్తి విమ

యన్త్ర అధ్వరే దీర్ఘామను ప్రసితిం దీధియుర్నరః । యామం పితృభ్యో య ఇదగ్ం సమేరిరే మయః పతిభ్యో జనయః పరిష్వజే । వ్యృష్టాస్త్రాభిరముదచరన్త్వాప ఉదాస్యేభ్యో బ్రాహ్మణానాముపవాగ్ంహరన్తు । అభీరఖ్ణరుదచరన్త్వాపః । అర్యమ్ణో అగ్నిం పరియన్తు క్షిప్రం ప్రతీక్షన్తాగ్ం శ్వశ్ర్వో దేవరాశ్చ । ఖేఽనసః ఖేరథః ఖేయుగస్య శచీపతే । అపాలామిన్ద్ర త్రిః పూత్వ్యకృణోః సూర్యవర్చసమ్ । శంతే హిరణ్యగ్ం శము సన్త్వాపశ్శంతే మేథీ భవతు శం యుగస్య తృద్మ । శంత ఆపశ్శతపవిత్రా భవన్త్వథా పత్యా తన్వగ్ం సగ్ం సృజస్వ ॥ ౧ ॥

దీధియుర్నరో ఽష్టౌ చ ॥ ౧ ॥

హిరణ్యవర్ణాశ్శుచయః పావకాః ప్రచక్రముర్ హిత్వాఽవద్యమాపః । శతం పవిత్రా వితతా హ్యాసు తాభిష్ట్వా దేవస్సవితా పునాతు । హిరణ్యవర్ణాశ్శుచయః పావకా యాసు జాతః కశ్యపో యాస్వగ్నిః । యా అగ్నిం గర్భం దధిరే సువర్ణాస్తాస్త అపశ్శగ్గ్ంస్యోనా భవన్తు । యాసాగ్ంరాజా వరుణో యాతి మధ్యే సత్యానృతే అవపశ్యఞ్జనానామ్ । యా

అగ్నిం గర్భం దధిరే సువర్ణాస్తాస్త ఆపశ్శగ్ం స్యోనా భవన్తు । యాసాం దేవాదివి కృణ్వని భక్షం యా అన్తరిక్షే బహుధా నివిష్టాః । యా అగ్నిం గర్భం దధిరే సువర్ణాస్తాస్త ఆపశ్శగ్ం స్యోనా భవన్తు । శివేన త్వా చక్షుషా పశ్యన్త్వాపశ్శివయా తన్వోపస్పృశన్తు త్వచం తే । ఘృతశ్చుతశ్శుచయో యాః పావకాస్తాస్త ఆపశ్శగ్ం స్యోనా భవన్తు । పరి త్వా గిర్వణో గిర ఇమా భవన్తు విశ్వతః । వృద్ధాయు మను వృద్ధయో జుష్టా భవన్తు జుష్టయః । * ఆశాసానేత్యేషా । పూషా త్వేతో నయతు హస్తగృహ్యాశ్వినా త్వా ప్రవహతాగ్ం రథేన । గృహాన్గచ్ఛ గృహపత్నీ యథాఽసో వశినీ త్వం విదథమావదాసి । ౨ ।

భవన్తు పఞ్చ । ౨ ।

సోమః ప్రథమో వివిదే గన్ధర్వో వివిద ఉత్తరః । తృతీయో అగ్నిష్టే పతిస్తురీయస్తే మనుష్యజాః । సోమోఽద

---

* ఆశాసానా సౌమనసం ప్రజాగ్ం సౌభాగ్యం తనూమ్ ।
అగ్నేరనువ్రతా భూత్వా సంనహ్యే సుకృతాయ కమ్ ।

దదద్గన్ధర్వాయ గన్ధర్వోఽదదదగ్నయే । రయిం చ పుత్రాగ్ం
శ్చాదాదగ్నిర్మహ్యమథో ఇమామ్ । గృభ్ణామి తే సుప్రజా
స్త్వాయ హస్తం మయా పత్యా జరదష్టిర్యథాఽసః । భగో
అర్యమా సవితా పురన్ధిర్మహ్యం త్వాఽదుర్గార్హపత్యాయ
దేవాః । తే హ పూర్వే జనాసో యత్ర పూర్వవహో
హితాః । మూర్ధన్వాన్ యత్ర సౌభ్రవః పూర్వో దేవేభ్య
ఆతపత్ । సరస్వతి ప్రేదమవ సుభగే వాజినీవతి । తాం త్వా
విశ్వస్య భూతస్య ప్రగాయామస్యగ్రతః । య ఏతి ప్రదిశ
స్సర్వా దిశోఽను పవమానః । హిరణ్యహస్త ఐరంమస్స త్వా
మన్మనసం కృణోతు । ఏకమిషే విష్ణుస్త్వాఽన్వేతు ద్వే ఊర్జే
త్రీణి వ్రతాయ చత్వారి మాయోభవాయ పఞ్చ పశుభ్య
షడృతుభ్యస్సప్త సప్తభ్యో హోత్రాభ్యో విష్ణుస్త్వాన్వేతు ।
సఖా సప్తపదా భవ సఖాయౌ సప్తపదా బభూవ సఖ్యం తే
గమేయగ్ం సఖ్యాత్తే మాయోషగ్ం సఖ్యాన్మే మాయో
ష్ఠాస్సమయావ సంకల్పావహై సం ప్రియౌ రోచిష్ణూ సుమ
నస్యమానౌ । ఇషమూర్జమభి సం వసానౌ సంనౌ

మనాగ్ంసి సం వ్రతా సము చిత్తాన్యాకరమ్ । సా త్వమస్య
మూహమమూహమస్మి సా త్వం ద్యౌరహం పృథివీ త్వగ్ం
రేతోఽహగ్ం రేతోభృత్త్వం మనోహమస్మి వాక్త్వగ్ం
సామాహమస్మ్యృక్త్వగ్ం సా మామనువ్రతా భవ పుగ్ంసె
పుత్రాయ వేత్తవై శ్రియై పుత్రాయ వేత్తవ ఏహిసూనృతే ॥3॥

అగ్రితష్షట్చ ॥ 3 ॥

సోమాయ జనివిదే స్వాహా గంధర్వాయ జనివిదే
స్వాహాఽగ్నయె జనివిదేస్వాహా । కన్యలా పితృభ్యో యతీ
పతిలోకమవ దీక్షామదాస్థస్వాహా। ప్రేతో ముఞ్చాతి నాముత
స్సుబద్ధామముతస్కరత్ । యథేయమిన్ద్ర మీఢ్వస్సుపుత్రా
సుభగాఽసతి । ఇమాం త్వమిన్ద్ర మీఢ్వస్సుపుత్రాగ్ం
సుభగాం కృణు । దశాస్యాం పుత్రానాధేహి పతిమేకాదశం
కృధి । అగ్నిరైతు ప్రథమో దేవతానాగ్ం సోఽస్యైప్రజాం
ముఞ్చతు మృత్యుపాశాత్ । తదయగ్ం రాజా వరుణోఽను
మన్యతాం యథేయగ్ం స్త్రీ పౌత్రమఘం నరోదాత్। ఇమా
మగ్ని స్త్రాయతాం గార్హపత్యః ప్రజామస్యై నయతుదీర్ఘం

మాయుః । అశూన్యోపస్థాజీవతామస్తు మాతాపౌత్రమానన్ద
మభి ప్రబుధ్యతామియమ్ । మా తే గృహే నిశి ఘోష ఉత్థా
దన్యత్ర త్వద్రుదత్య స్సంవిశన్తు । మా త్వం వికేశ్యుర ఆవధిష్ఠా
జీవ పత్నీ పతిలోకే విరాజ పశ్యంతీ ।ప్రజాగ్ం సుమనస్య
మానామ్ । ద్యౌస్తే పృష్ఠగ్ం రక్షతు వాయురూరూ అశ్వినౌ
చ స్తనన్ధయన్తగ్ం సవితాఽభి రక్షతు । ఆ వాససః పరి
ధానాద్బృహస్పతిర్విశ్వే దేవా అభి రక్షన్తు పశ్చాత్ । అప్ర
జస్తాం పౌత్రమృత్యుం పాప్మానముత వాఽఘమ్ । శీర్ష్ణ
స్స్రజమివోన్ముచ్య ద్విషద్భ్యః ప్రతి ముఞ్చామి పాశమ్। ఇమం
మే వరుణ తత్త్వా యామి త్వంనో అగ్నె స త్వంనో అగ్నె
త్వమగ్నె అయాఽస్యయా సన్మనసా హితః। అయా సన్ హవ్య
మూహిషేఽయానో ధేహి భేషజమ్ ॥ ౪ ॥

ఇయమష్టౌ చ ॥ ౪ ॥

ఆ తిష్ఠేమమశ్మానమశ్మేవ త్వగ్ం స్థిరా భవ । అభి
తిష్ఠ పృతన్యతస్సహస్వ పృతనాయతః । ఇయన్నార్యుప
బ్రూతే కుల్పాన్యావపన్తికా । దీర్ఘాయురస్తు మే పతిర్జీ

వాతు శ్శరదశ్శతమ్ । తుభ్యమగ్రే పర్యవహన్థ్సూర్యాం వహ
తునా సహ । పునః పతిభ్యో జాయాం దా అగ్నే ప్రజయా
సహ । పునః పత్నీమగ్నిరదాదాయుషా సహ వర్చసా ।
దీర్ఘాయురస్యా యః పతిస్స ఏతు శరదశ్శతమ్ । విశ్వా ఉత
త్వయా వయం ధారా ఉదన్యా ఇవ । అతిగాహేమహి ద్విషః ।
ఆ తిష్ఠేమమశ్మానమ్ । అర్యమణం ను దేవం కన్యా అగ్ని
మయక్షత । స ఇమాం దేవో అధ్వరః ప్రేతో ముఞ్చాతి
నాముతస్సుబద్ధామముతస్కరత్ । తుభ్యమగ్రే పర్యవహ
న్పునః పత్నీమగ్నిరదాద్విశ్వా ఉత త్వయా వయమా తిష్ఠే
మమశ్మానమ్ । త్వమర్యమా భవసి యత్కనీనాం నామ
స్వధావత్స్వర్యం బిభర్షి । అఞ్జన్తి వృతుగ్ం సుధితం న
గోభిర్యద్దమ్పతీ సమనసా కృణోషి । తుభ్యమగ్రే పర్యవహ
న్పునః పత్నీమగ్నిరదాద్విశ్వా ఉత త్వయా వయమ్ । ప్ర
త్వాముఞ్చామి వరుణస్య పాశాద్యేన త్వాఽబధ్నాత్సవితా
సుకేతః । ధాతుశ్చ యోనౌ సుకృతస్య లోకే స్యోనం తే
సహ పత్యా కరోమి । ఇమం విష్యామి వరుణస్య పాశం యమ

బధ్నీత సవితా సుశేవః। ధాతుశ్చ యోనౌ సుకృతస్య లోకేఽరిష్టాం త్వా సహ పత్యా కృణోమి। అయాశ్చాగ్నేఽస్యనభిశస్తీశ్చ సత్యమిత్త్వమయా అసి। అయసా మనసా ధృతోఽయసా హవ్యమూహిషేఽయానో ధేహి భేషజమ్ ॥౫॥

ద్విషస్సు శేవస్త్రీణి చ ॥ ౫ ॥

సత్యేనోత్తభితా భూమిస్సూర్యేణోత్తభితా ద్యౌః। ఋతేనాదిత్యాస్తిష్ఠన్తి దివి సోమో అధిశ్రితః। యుఞ్జన్తి బ్రధ్నం యోగేయోగే। సుకిగ్ంశుకగ్ం శల్మలిం విశ్వరూపగ్ం హిరణ్యవర్ణగ్ం సువృతగ్ం సుచక్రమ్। ఆరోహ వధ్వమృతస్య లోకగ్గ్ంస్యోనం పత్యే వహతుం కృణుష్వ। ఉదుత్తరమారోహంతీ వ్యస్యన్తీ పృతన్యతః। మూర్ధానం పత్యురారోహ ప్రజయా చ విరాడ్భవ। సమ్రాజ్ఞీ శ్వశురే భవ సమ్రాజ్ఞీ శ్వశ్ర్వాం భవ। ననాన్దరి సమ్రాజ్ఞీ భవ సమ్రాజ్ఞీ అధి దేవృషు। స్నుషాణాగ్ం శ్వశురాణాం ప్రజాయాశ్చ ధనస్య చ। పతీనాం చ దేవృణాం చ సజాతానాం విరాడ్భవ। నీలలోహితే భవతః కృత్యాసక్తిర్వ్యజ్యతే।

ఏధం తేఽస్యాజ్ఞాతయః పతిర్బంధేషు బధ్యతె । యే వధ్వశ్చ న్ద్రిం వహతుం యక్ష్మాయన్తి జనాదను । పునస్తా యజ్ఞియా దేవా నయన్తు యత ఆగతాః । మా విదన్పరి పన్థినో య ఆ సీదన్తిదమ్పతీ । సుగేభిర్దుర్గమతీతామపద్రా న్త్వరాతయః । సుగం పంథానమారుక్షమరిష్టగ్ం స్వస్తి వాహనమ్। యస్మిన్వీరో న రిష్యత్యన్యేషాం విన్దతే వసు ॥౬॥

ధనస్య చ నవ చ ॥ ౬ ॥

తా మందసానా మనుషో దురోణఆధత్తగ్ం రయిం దశవీరం వచస్యవే । కృతం తీర్థగ్ం సుప్రపాణగ్ం శుభస్పతీ స్థాణుం పథేష్ఠామప దుర్మతిగ్ం హతమ్ । అయం నో మహ్యాః పారగ్ం స్వస్తి నేషద్వనస్పతిః । సీరానస్సుతరా భవ దీర్ఘాయుత్వాయ వర్చసె । అస్య పారే నిరృతస్య జీవా జ్యోతిరశీమహి । మహ్యా ఇన్ద్రస్స్వస్తయే । యదృతే చిదభి శ్రిషః పురా జత్రుభ్య ఆతృదః । సంధాతా సన్ధిం మఘవా పురోవసుర్నిష్కర్తా విహ్రుతం పునః । ఇడామగ్న ఇమం మే వరుణ తత్త్వా యామి త్వం నో అగ్నె సత్వం నో

అగ్నే త్వమగ్నే అయాఽసి। యే గంధర్వా అప్సరసశ్చ దేవీరేషు వృక్షేషు వానస్పత్యేష్వాసతే। శివాస్తే అస్యై వధ్వై భవన్తు మా హిగ్ంసిషుర్వహతుమూహ్యమానామ్। యా ఓషధయో యా నద్యో౽యాని ధన్వాని యే వనా। తే త్వా వధు ప్రజావతీం ప్ర త్వే ముఞ్చన్త్వగ్ంహసః। సంకాశయామి వహతుం బ్రహ్మణా గృహైరఘోరేణ చక్షుషా మైత్రేణ। పర్యాణద్ధం విశ్వరూపం యదస్యాగ్ం స్యోనం పతిభ్యస్సవితా కృణోతు తత్। ఆ వామగంథ్సుమతిర్వాజినీవసూ న్యశ్వినా హృథ్సు కామాగ్ం అయగ్ంసత। అభూతం గోపా మిథునా శుభస్పతీ ప్రియా అర్యమ్ణో దుర్యాగ్ం అశీమహి। అయం నో దేవస్సవితా బృహస్పతిరింద్రాగ్నీ మిత్రావరుణా స్వస్తయే। త్వష్టా విష్ణుః ప్రజయా సగ్ంరరాణః కామ ఆయాతం కామాయ త్వా విముఞ్చతు ॥ ౮ ॥

ఆస తే నవ చ ॥ ౮ ॥

శర్మ వర్మేదమాహరాస్యై నార్యా ఉపస్తిరే। సినీవాలి ప్రజాయతామియం భగస్య సుమతావసత్॥ గృహా

న్భద్రాన్త్సుమనసః ప్రపద్యేఽవీరఘ్నీ వీరవతస్సువీరాః ।
ఇరాం వహతో ఘృతముక్షమాణాస్తేష్వహగ్ం సుమనాస్సం
విశామి । ఆగన్గోష్ఠం మహిషీ గోభిరశ్వైరాయుష్మత్పత్నీ
ప్రజయా స్వర్విత్ । బహ్వీం ప్రజాం జనయన్తీ సురత్నే
మమగ్నిగ్ం శతహిమాస్సపర్యాత్ । అయమగ్నిర్గృహపతి
స్సుసగ్ంసత్పుష్టివర్ధనః । యథా భగస్యాభ్యాం దదద్రయిం
పుష్టిమథో ప్రజామ్ । ప్రజాయా ఆభ్యాం ప్రజాపత ఇన్ద్రాగ్నీ
శర్మ యచ్ఛతమ్ । యథైనయోర్న ప్రమీయాతా ఉభ
యోర్జీవతోః ప్రజాః । తేన భూతేన హవిషాఽయమా
ప్యాయతాం పునః । జాయాం యామస్మా ఆవాక్షుస్తాగ్ం
రసేనాభివర్ధతామ్ । అభివర్ధతాం పయసాఽభిరాష్ట్రేణ
వర్ధతామ్ । రయ్యా సహస్రపోషసేమౌ స్తామనపేక్షితౌ ।
ఇహైవ స్తం మా వియోష్టం విశ్వమాయుర్వ్యశ్నుతమ్ ।
మహ్యా ఇన్ద్రస్స్వస్తయే । ధ్రువైధిపోష్యా మయి మహ్యం
త్వాఽదాద్బృహస్పతిః । మయా పత్యా ప్రజావతీ సం జీవ
శరదశ్శతమ్ । త్వష్టా జాయామజనయత్త్వష్టాఽస్యై త్వాం

పతిమ్। త్వష్టా సహస్రమాయూꣳషి దీర్ఘమాయుః కృణోతు
వామ్ । ఇమం మే వరుణ తత్త్వాయామిత్వం నో అగ్నే స
త్వం నో అగ్నే త్వమగ్నే అయాఽసి ॥ ౮ ॥

జీవతోః ప్రజావామేకం చ ॥ ౮ ॥

ఇహ గావః ప్రజాయధ్వమిహాశ్వా ఇహ పూరుషాః । ఇహో సహస్రదక్షిణో రాయస్పోషో నిషీదతు । సోమేనాదిత్యా బలినస్సోమేన పృథివీ దృఢా । అథో నక్షత్రాణామేషాముపస్థే సోమ ఆధితః । ప్రస్వస్థః ప్రేయం ప్రజయా భువనేశోచేష్ట । ఇహ ప్రియం ప్రజయా తే సమృధ్యతామస్మిన్గృహే గార్హపత్యాయజాగృహి । ఏనాపత్యాతన్వꣳసꣳసృజస్వాథాజీవ్రివిదథమావదాసి । సుమఙ్గలీరియం వధూరిమాꣳ సమేతపశ్యత । సౌభాగ్యమస్యై దత్త్వాయాథాస్తం విపరేతన । ధ్రువక్షితిర్ధ్రువయోనిర్ధ్రువమసి ధ్రువతస్స్థితమ్ । త్వం నక్షత్రాణాం మేధ్యసి సమాపాహి పృతన్యతః । సప్తర్షయః ప్రథమాం కృత్తికానామరున్ధతీం యద్ధ్రువతాꣳహ నిన్యుః । షట్కృత్తికా ముఖ్యయోగం వహన్తీ యమస్మాక

మేధత్వష్టమిా। సదసస్పతిమద్భుతం ప్రియమింద్రస్య కామ్యమ్ । సనిం మేధామయాసిషమ్। ఉద్దీప్యస్వ జాతవేదోఽపఘ్నన్నిర్‌ఋతిం మమ। పశూగ్‌ంశ్చ మహ్యమా వహ జీవనంచ దిశో దిశ*। మానోహిగ్‌ంసీజ్జాతవేదో గామశ్వం పురుషం జగత్। అబిభ్రదగ్న ఆగహి శ్రియా మా పరిపాతయ ॥

ధ్రువతస్థితం నవచ ॥ ౯ ॥

ఉదీర్ష్వాతో విశ్వావసో నమసేడామహే త్వా। అన్యామిచ్ఛ ప్రపర్వ్యగ్ం సంజాయాం పత్యా సృజ। ఉదీర్ష్వాతః పతివతీహ్యేషా విశ్వావసుం నమసాగీర్భిరీట్టే। అన్యామిచ్ఛ పితృషదంవ్యక్తాగ్‌ంసతే భాగో జనుషా తస్యవిద్ధి। అగ్నే ప్రాయశ్చిత్తే త్వం దేవానాం ప్రాయశ్చిత్తిరసి బ్రాహ్మణస్త్వా నాథకామః ప్రపద్యే యాఽస్యాం పతిఘ్నీ తనూః ప్రజాఘ్నీ పశుఘ్నీ లక్ష్మిఘ్నీ జారఘ్నీమస్యై తాం కృణోమి స్వాహా। వాయో ప్రాయశ్చిత్తే ఆదిత్య ప్రాయశ్చిత్తే ప్రజాపతే ప్రాయశ్చిత్తే

*దిశో దశ। మానోహిగ్‌ంసీజ్జాతవేదః ఇతి ద్రావిడపాఠః

త్వం దేవానాం ప్రాయశ్చిత్తిరసి బ్రాహ్మణస్త్వా నాథ
కామః ప్రపద్యే యాస్యాం పతిఘ్నీ తనూః ప్రజాఘ్నీ పశుఘ్నీ
లక్ష్మీఘ్నీ జారఘ్నీ మస్యై తాం కృణోమి స్వాహా ॥ ప్రోస్తవ
శ్చోప ధ్రూమశ్చ కాటశ్చార్ణవశ్చ ధర్ణసిశ్చ ద్రవిణంచ
భగశ్చాంతరిక్షంచ సింధుశ్చ సముద్రశ్చ సరస్వాగ్ంశ్చ విశ్వవ్య
చాశ్చ తేయంద్విష్మోయశ్చనో ద్వేష్టి తమేషాం జమ్భేదధ్మ
స్స్వాహా । మధుశ్చ మాధవశ్చ శుక్రశ్చ శుచిశ్చ నభశ్చ
నభస్యశ్చేషశ్చోర్జశ్చ సహశ్చ సహస్యశ్చ తపశ్చ తప
స్యశ్చ తేయం ద్విష్మోయశ్చ నో ద్వేష్టి తమేషాం జమ్భేదధ్మ
స్స్వాహా । చిత్తంచ చిత్తిశ్చాకూతం చాకూతిశ్చాధీతం చాధీ
తిశ్చ విజ్ఞాతం చ విజ్ఞానం చ నామచ క్రతుశ్చ దర్శశ్చ
పూర్ణమాసశ్చ తేయంద్విష్మోయశ్చ నో ద్వేష్టి తమేషాం
జమ్భేదధ్మస్స్వాహా । భూస్స్వాహా భువస్స్వాహా సువస్స్వ
హోగ్ంస్స్వాహా ॥ ౧౦ ॥

ఉద్దీప్యస్వోత్తోదశ ॥ ౧౦ ॥

అపశ్యంత్వా మనసా చెకితానం తపసోజాతం తపసో విభూతమ్ । ఇహ ప్రజా మిహ రయిగ్ం రరాణః ప్రజాయస్వ ప్రజయా పుత్రకామ । అపశ్యంత్వా మనసా దీధ్యానాగ్ం స్వాయాం* తనూగ్ం ఋత్వియె నాధమానామ్ । ఉప మా ముచ్చా యువతిర్బభూయాః ప్రజాయస్వ ప్రజయా పుత్రకామె । సమఞ్జన్తు విశ్వే దెవా స్సమాపో హృదయాని నౌ । సం మాతరిశ్వా సం ధాతా సముదేష్ట్రీ దిదేష్టు† నౌ । ప్రజాపతె తన్వం మె జుషస్వ త్వష్టర్దెవెభిస్సహసామ ఇన్ద్ర । విశ్వైర్దెవై రాతిభిస్సగ్ంరరాణః పుగ్ంసాం బహూనాం మాతరస్స్యామ । ఆ నః ప్రజాం జనయతు ప్రజాపతిరాజరసాయ సమనక్త్వర్యమా । అదుర్మఙ్గలీః పతిలోకమావిశ శంనో భవ ద్విపదే శం చతుష్పదె । తాం పూషఞ్ఛివతమా మెరయస్వ యస్యాం బీజం మనుష్యా వపన్తి । యా న ఊరూ

---

* తనూ ఇతి, తనూం ఇతిచ పాఠోదృశ్యతే

† దిదేష్టి

ఉశతీ విస్రయాతై యస్యాముశన్తః ప్రహారేమ శేఫమ్*॥౧౧॥

శం చతుష్పదే ద్వే చ ॥ ౧౧ ॥

ఆరోహోరుముపబర్ హస్వబాహుం పరిష్వజస్వజాయా గ్ం సుమనస్యమానః । తస్యాం పుష్యతం మిథునాసయోనీ బహ్వీం ప్రజాం జనయన్తా సరేతసా । ఆర్ద్రయాఽరణ్యా యత్రామన్థత్పురుషం పురుషేణ శక్రః । తదేతౌ మిథునా సయోనీ ప్రజయాఽమృతేనేహ గచ్ఛతమ్ । అహం గర్భమదధామోషధీష్వహం విశ్వేషు భువనేష్వన్తః । అహం ప్రజా అజనయం పితౄణామహం జనిభ్యో అవరీషు ♦ పుత్రాన్ । పుత్రికామా కుమారిణా విశ్వమాయుర్వ్యశ్నుతమ్। ఉభా హిరణ్యపేశసా వీతిహోత్రా కృతద్వసూ । దశస్యం త్వాఽమృతాయ కగ్ం శమూధో రోమ శగ్ంహథో దేవేషు కృణుతో దువః ॥ ౧౨ ॥

ఆరోహ నవ ॥ ౧౨ ॥

---

* విస్రయాతే యస్యాముశన్త॥ ప్రహారామ శేపమ్

♦ అపరీషు

విష్ణుర్యోనిం కల్పయతు త్వష్టా రూపాణి పిగ్ంశతు ।
ఆసిఞ్చతు ప్రజాపతిర్ధాతా గర్భం దధాతు తే । గర్భం
ధేహి సినీవాలి గర్భం ధేహి సరస్వతి । గర్భం తే అశ్వినౌ
దేవావాధత్తాం పుష్కరస్రజా । హిరణ్యయీ అరణీ యం
నిర్మన్థతో అశ్వినా । తం తే గర్భగ్ం హవామహే
దశమే మాసి సూతవే । యథేయం పృథివీ మహీ తిష్ఠన్తీ
గర్భమాదధే । ఏవం త్వం గర్భమాధత్స్వ దశమే మాసి
సూతవే । యథా పృథివ్యగ్నిగర్భా ద్యౌర్యథేన్ద్రేణ గర్భిణీ ।
వాయుర్యథా దిశాం గర్భ ఏవం గర్భం దధామి తే । విష్ణో
శ్రేష్ఠేన రూపేణాస్యాం నార్యాం గవీన్యామ్ । పుమాగ్ంసం
గర్భమాధేహి దశమే మాసి సూతవే । నేజమేష పరాపత
సపుత్రః పునరాపత । అస్యై మే పుత్రకామాయై గర్భమా
ధేహి యః పుమాన్ । వ్యస్య యోనిం ప్రతి రేతో గృహాణ
పుమాన్పుత్రో ధీయతాం గర్భో అన్తః । తం మాతా దశ
మాసో బిభర్తు స జాయతాం వీరతమస్స్వానామ్ । ఆ తే

గర్భో యోనిమేతు పుమాన్బాణ ఇవేషుధిమ్ । ఆ వీరో జాయతాం పుత్రస్తే దశమాస్యః ॥ ౧౩ ॥

గర్భం దధామి తేఽష్టౌ చ ॥ ౧౩ ॥

కరోమి తే ప్రాజాపత్యమాగర్భో యోనిమేతు తే । అనూనః పూర్ణో జాయతామశ్లోణోఽపిశాచధీతః । పుమాగ్ంస్తే పుత్రో నారి తం పుమాననుజాయతామ్ । తాని భద్రాణి బీజాన్యృషభా జనయన్తు నౌ । యాని భద్రాణి బీజాన్యృషభా జనయంతి నః । తైస్త్వం పుత్రాన్ విన్దస్వ సా ప్రసూర్ధేనుకా భవ । కామసమృద్ధ్యతాం మహ్యమపరాజితమేవ మే । యం కామం కామయే దేవ తం మే వాయో సమర్ధయ ॥ అనుహావం పరిహావం పరీవాదం పరిక్షపమ్ । దుస్స్వప్నం దురుదితం తద్ద్విషద్భ్యో దిశామ్యహమ్ । అనుహూతం పరిహూతగ్ం శకునైర్యదశాకునమ్ । మృగస్య సృతమక్ష్ణయా తద్ద్విషద్భ్యో దిశామ్యహమ్ । ఆరాత్తే అగ్నిరస్త్వారాత్పరశురస్తు తే । నివాతే త్వాఽభి వర్షతు స్వస్తి తేఽస్తు వనస్పతే స్వస్తి మేఽస్తు వనస్పతే । నమశ్శకృత్సదే రుద్రాయ నమో రుద్రా

య శకృథ్సదే । గోష్ఠమసి నమస్తే అస్తు మా మా హిగ్ంసీ స్సిగసి నసి వజ్రో నమస్తే అస్తు మా మా హిగ్ంసీః । ఉద్గాతేవ శకునే సామ గాయసి బ్రహ్మపుత్ర ఇవ సవనేషు శగ్ంససి । స్వస్తి నశ్శకునే అస్తు ప్రతి నస్సుమనా భవ ॥౧౪॥

అహమష్టౌ చ ॥ ౧౪ ॥

ప్రాతరగ్నిం ప్రాతరిన్ద్రగ్ం హవామహే ప్రాతర్మిత్రా వరుణా ప్రాతరశ్వినా । ప్రాతర్భగం పూషణం బ్రహ్మణస్పతిం ప్రాతస్సోమముత రుద్రగ్ం హువేమ । ప్రాతర్జితం భగముగ్రగ్ం హువేమ వయం పుత్రమదితేర్యో విధర్తా । ఆధ్రశ్చిద్యం మన్యమానస్తురశ్చిద్రాజా చిద్యం భగం భక్షీత్యాహ । భగ ప్రణేతర్భగ సత్యరాధో భగేమాం ధియముదవ దదన్నః ॥ భగ ప్రణో జనయ గోభిరశ్వైర్భగ ప్రనృభిర్నృవన్తస్స్యామ । ఉతేదానీం భగవన్తస్స్యామోత ప్రపిత్వ ఉత మధ్యే అహ్నామ్ । ఉతోదితా మఘవన్సూర్యస్య వయం దేవానాగ్ం సుమతౌ స్యామ । భగ ఏవ భగవాగ్ం అస్తు దేవాస్తేన వయం భగవన్తస్స్యామ । తం త్వా భగ

సర్వ ఇజ్జోహావీమి స నో భగ పురఏతా భవేహ । సమధ్వ రాయోషసో నమన్త దధిక్రావేవ శుచయే పదాయ । అ ర్వాచీనం వసువిదం భగం నో రథమివాశ్వా వాజిన ఆవ హన్తు । అశ్వావతీర్గోమతీర్న ఉషాసో వీరవతీస్సదముచ్ఛన్తు భద్రాః । ఘృతం దుహానా విశ్వతః ప్రపీనా యూయం పాత స్వస్తిభిస్సదా నః ॥ ౧౫ ॥

భవేహ చత్వారి చ ॥ ౧౫ ॥

ఇమాం ఖనామ్యోషధీం వీరుధం బలవత్తమామ్ । యయాసపత్నీం బాధతే యయా సంవిన్దతే పతిమ్ । ఉత్తాన పర్ణే సుభగే సహమానె సహస్వతి । సపత్నీం మె పరా ధమ పతిం మె కేవలం కృధి । ఉత్తరాఽహముత్తర ఉత్తరే దుత్తరాభ్యః । అథా సపత్నీ యా మమాధరా సాఽధ రాభ్యః । న హ్యస్యైనామ గృభ్ణామి నో అస్మిన్రమతె జనే। పరామెవ పరావతగ్ం సపత్నీం నాశయామసి । అహమస్మి సహమానాఽథ త్వమసి సాసహిః । ఉభె సహస్వతీ భూత్వా సపత్నీం మే సహావహై । ఉపతేఽధాగ్ం సహమానామభి

త్వాఽఽధాగ్ం సహీయసా । మామను ప్ర తే మనో వత్సం గౌరివ ధావతు పథా వారివధావతు ॥ ౧౬ ॥

సహోవ్రహై ద్వే చ ॥ ౧౬ ॥

ఉదసౌ సూర్యో అగాదుదయం మామకో భగః । అహం తద్విద్వలా పతిమభ్యసాక్షి విషాసహిః । అహం కేతు రహం మూర్ధాఽహముగ్రా వివాచనీ । మమేదను క్రతుం పతిస్సేహానాయా ఉపాచరేత్ । మమ పుత్రాశ్శత్రుహణోఽథో మేదుహితా విరాట్ । ఉతాహమస్మి సంజయా పత్యౌ మే శ్లోక ఉత్తమః । యేనేన్ద్రో హవిషా కృత్వ్యభవద్ద్యుమ్న్యుత్తమః । అహం తదక్రి దేవా అసపత్నా కిలాభువమ్ । అసపత్నా సపత్నిఘ్నీ జయంత్యభిభూవరీః । ఆవిథ్సి సర్వాసాగ్ం రాధో వర్చో అస్థేయసామివ । సమజైషమిమా అహగ్ం సపత్నీరభిభూవరీః । యథాఽహమస్య వీరస్య విరాజామి ధనస్య చ ॥

అస్థేయసామివ ద్వే చ ॥ ౧౭ ॥

అక్షీభ్యాం తేనాసికాభ్యాం కర్ణాభ్యాం చుబుకాదధి । యక్ష్మగ్ం శీర్షణ్యం మస్తిష్కాజ్జిహ్వాయా వివృ

హామి తే । గ్రీవాభ్యస్త ఉష్ణిహాభ్యః కీకసాభ్యోఽనూక్యాత్ ।
యక్ష్మం దోషణ్యమగ్ంసాభ్యాం బాహుభ్యాం వివృహామి తే ।
ఆన్త్రేభ్యస్తే గుదాభ్యో వనిష్ఠోర్ హృదయాదధి । యక్ష్మం మత
స్నాభ్యాం యక్నః ప్లాశిభ్యో వివృహామి తే । ఊరుభ్యాం
తేఽష్ఠీవద్భ్యాం జఙ్ఘాభ్యాం ప్రపదాభ్యామ్ । యక్ష్మగ్ం
శ్రోణీభ్యాం భాసదాద్ధ్వగ్ంససో వివృహామి తే । మేహనా
ద్వలఙ్కరణాల్లోమభ్యస్తే నఖేభ్యః । యక్ష్మగ్ం సర్వ
స్మాదాత్మనస్తమిమం వివృహామి తే । అఙ్గాదఙ్గాల్లోమ్నో
లోమ్నో జాతం పర్వణిపర్వణి । యక్ష్మగ్ం సర్వస్మాదా
త్మనస్తమిమం వివృహామి తే । పరా దేహి శాబల్యం బ్రహ్మ
భ్యో విభజా వసు । కృత్యైషా పద్వతీ భూత్వా జాయాఽఽ
విశతే పతిమ్ । అశ్లీలా తనూర్భవతి రుశతీ పాపయాఽముయా ।
పతిర్యద్వధ్వో వాససా స్వమఙ్గమభి ధిత్సతి । క్రూరమే
తత్కటుకమేతదపాష్ఠవద్విషవన్నైతదత్తవే । సూర్యాం
యః బ్రహ్మా విద్యాత్స ఏతత్ప్రతిగృహ్ణీయాత్ । ఆశసనం

విశసనమథో అధివిచర్తనమ్। సూర్యాయాః పశ్య రూపాణి తాని బ్రహ్మోత శగ్ంసతి ॥ ౧౮ ॥

ఇమం వివృహామి తే శగ్ంసతి ॥ ౧౮ ॥

అక్షీభ్యాం గ్రీవాభ్య ఆన్త్రేభ్య ఊరుభ్యాం మెహనా దక్షాదక్షాత్పరా దేహి సప్త ॥

ప్రిసుగ్మన్తాఽష్టాదశ హిరణ్యవర్ణాః పఞ్చదశ సోమః ప్రథమష్షోడశ సోమాయ జనివిదేఽష్టాదశాతిష్ఠిమం త్రయో విగ్ంశతిస్సత్యేన తా మన్దస్తానైకాన్న విగ్ంశతిరేకాన్న విగ్ం శతిశ్శర్మ వర్మైకవిగ్ంశతిరిహ గావ ఏకాన్న విగ్ం శతిరుద్దీష్వాత్తో దశాపశ్యం త్వా ద్వాదశారోహారుం నవ విష్ణుర్యోనిం కరోమి తేఽష్టాదశాష్టాదశ ప్రితరగ్నిం చతుర్దశైమాంఖనామ్యుద్గసౌ సూర్యోద్వాదశ ద్వాదశాక్షీభ్యాం తేవిగ్ంశతిరష్టాదశ ॥ ౧౮ ॥

అక్షీభ్యాం తే నాసికాభ్యామ్। ఉద్గసౌ సూర్యో అగాత్। ఇమాం ఖనామ్యోషధీమ్। ప్రితరగ్నిమ్। కరోమి తే ప్రాజాపత్యమ్। విష్ణుర్యోనిం కల్పయతు। ఆరోహోరుమ్।

అపశ్యం త్వా మనసా చేకితానమ్ । ఉదీప్యాణ్తో విశ్వా
వసో । ఇహగావః ప్రజాయధ్వమ్ । శర్మణ వర్మేణదమాహార ।
తామన్నసానా మనుషో దుర్గోణే । సత్యైనోత్రభిత్తా భూమిః ।
అతిష్ఠేమమశ్మానమ్ । సోమాయ జనివిదై స్వాహా । సోమః
ప్రథమో వివిదే గన్ధర్వః । హిరణ్యవర్ణాశ్శుచయః పావకాః ।
ప్రస్నుగ్మన్తాధియసానస్య సక్షణి ॥ ౧౮ ॥

ప్రస్నుగ్మన్తాఽపశ్యం త్వాఽష్టాదశ ॥ ౧౮ ॥

ప్రస్నుగ్మన్తాతాని బ్రహ్మాతశగ్ంసతి ॥

హరిః ఓమ్

శ్రీకృష్ణయజుర్వేదే ఏకాగ్నికాణ్డే

॥ ప్రథమప్రపాఠకస్సమాప్తః ॥

ద్వితీయప్రశ్న ప్రారంభః

ఓమ్॥ ఉష్ణేనవాయవుదకే నేహ్యదితిః కేశాన్ వపతు॥ఆప ఉందంతు జీవసే దీర్ఘాయుత్వాయ వర్చసే ।జ్యోక్చ సూర్యం దృశే ॥ యేనావపత్సవితా క్షురేణ సోమస్య రాజ్ఞో వరుణస్య విద్వాన్। తేన బ్రహ్మాణో వపతేదమస్యా యుష్మాంజరదష్టిర్యథాఽసదయమసౌ । యేనపూషా బృహస్పతే రగ్నే రింద్రస్య చాయుషేఽవపత్ । తేనాస్యాయుషే వప సౌ శ్లోక్యాయస్వస్తయే। యేనభూయశ్చరాత్ర్యయంజ్యోక్చ పశ్యాతి సూర్యమ్। తేనాస్యాయుషే వప సౌశ్లోక్యాయస్వ స్తయే ॥ యేనపూషా బృహస్పతే రగ్నే రింద్రస్య చాయుషేఽవపత్ । తేన తే వపామ్యసావాయుషా వర్చసా యథా జ్యోక్సుమనా అసాః॥ యత్క్షురేణ మర్చయతా సుపేశసా వప్త్రావపసి కేశాన్ । శుంధి శిరో మాస్యాయుః ప్రమోషీః ॥ ఉప్త్వాయ కేశాన్ వరుణస్య రాజ్ఞో బృహస్పతి స్సవితా సోమో అగ్నిః । తేభ్యోనిధానం బహుధాఽన్వ విందన్నంతరా ద్యావా పృథివీ అపస్సువః ॥

ఆయుషేఽవపత్పంచ ॥ ౧ ॥

ఆయుర్దా దేవ జరసం గృణానో ఘృతప్రతీకో ఘృత పృష్ఠో అగ్నే। ఘృతంపిబన్నమృతం చారుగవ్యం పితేవపుత్రం జరసేనయేమమ్॥ఆతిష్ఠేమమశ్మానమశ్మేవత్వగ్ం స్థిరోభవ। అభితిష్ఠపృతన్యతస్సహస్వ పృతనాయతః॥ రేవతీస్త్వా వ్యక్ష్ణ న్కృత్తికాశ్చాకృన్తగ్ంస్త్వా। ధియోవయన్నవగ్నా అవృం జంత్సహస్రిమన్తాగ్ం అభితో అయచ్ఛ। దేవీర్దేవాయ పరిధీ సవిత్రే మహత్తదాసా మభవన్మహి త్వనమ్॥ యా అకృన్త న్నవయన్ యా అతన్వత యాశ్చ దేవీ రన్తా నభితోఽదదన్త। తాస్త్వాదేవీర్జరసై సంవ్యయన్త్వాయుష్మా నిదం పరిధత్స్వవాసః॥ పరిధత్తధత్తవాససైనగ్ంశతాయుషం కృణుత దీర్ఘమాయుః। బృహస్పతిః ప్రాయచ్ఛద్వాస ఏత తోసమాయరాజ్ఞె పరిధాతవాఉ॥ జరాంగచ్ఛాసి పరిధత్స్వ వాసో భవా కృష్టీనా మభి శస్తి పావా। శతంచ జీవ శరద స్సువర్చా రాయశ్చ పోష ముప సంవ్యయస్వ॥ పరీదం వాసో అధిధాస్స్వస్తయేఽభూరాపీనా మభి శస్తిపా వా। శతంచ జీవ శరదః పురూచీ ర్వసూని చార్యో విభ

జాస్త్విజీవః ॥ ఇయందురుక్తాత్పరి బాధమానా శర్మవరూథంపున తీన ఆగాత్ । ప్రాణాపానాభ్యాం బలమాభరంతీ ప్రియా దేవానాగ్ం స్వసా మేఖలేయమ్ । ఋతస్యగో ప్త్రీ తపసః పరస్వీ ఘ్నతీ రక్షస్సహమానా అరాతీః । సానస్సమన్త మనుపరీ హి భద్రయాభర్తారస్తే మేఖలే మారిషామ ॥ మిత్రస్య చక్షుర్ధ రుణం బలీయస్తేజో యశస్వి స్థవిరగ్ం సమిద్ధమ్ । అనాహనస్యం వసనం జరిష్ణు పరీదం వాజ్యజి నం దధే౽హమ్ ॥ ౨ ॥

దీర్ఘమాయుస్సమిద్ధమేకం చ ॥ ౨ ॥

ఆగన్త్రాసమగన్మహి ప్రసుమృత్యుం యుయోతన । అరి ష్టాస్సంచరేమహి స్వస్తి చరతాదిహ స్వస్త్యా గృహేభ్యః । సముద్రాద్దూర్మి ర్మధుమాగ్ం ఉదార దుపాగ్ంశునా సమమృతత్వమశ్యామ్ । ఇమేను తే రశ్మయ స్సూర్యస్య యేభి స్సపిత్వం పితరో న ఆయన్ ॥ అగ్నిష్టే హస్తమగ్రభీత్సోమస్తే హస్త మగ్రభీత్సవితా తే హస్తమగ్రభీత్సరస్వతీ తే హస్తమగ్రభీత్పూషా తే హస్తమగ్రభీదర్యమా తే హస్తమగ్రభీదగ్ంశుస్తే హస్తమగ్రభీద్భ గస్తే హస్తమగ్రభీన్మిత్రస్తే హస్తమగ్రభీన్మిత్రస్త్వమసి ధర్మణా౽

గ్నిరాచార్య స్తవ॥ అగ్నయే త్వా పరిదదామ్యసౌ సోమాయ త్వా
పరిదదామ్యసౌ సవిత్రే త్వా పరిదదామ్యసౌ సరస్వత్యై త్వా
పరి దదామ్యసౌ మృత్యవే త్వా పరి దదామ్యసౌ యమా
య త్వా పరి దదామ్యసౌ గదాయ త్వా పరి దదామ్యసా
వన్తకాయ త్వా పరి దదామ్యసావద్భ్యస్త్వా పరి దదామ్య
సావోషధీభ్యస్త్వా పరిదదామ్యసౌ పృథివ్యై త్వా స వైశ్వా
నరాయై పరిదదామ్యసౌ దేవస్య త్వా సవితుః ప్రసవ ఉప
నయేఽసౌ॥ సుప్రజాః ప్రజయా భూయాస్సువీరో వీరైస్సువర్చా
వర్చసా సుపోషః పోషైః॥ బ్రహ్మచర్యమాగాముప మానయస్వ
దేవేన సవిత్రా ప్రసూతః॥ కో నామాస్యసౌ నామాస్మి కస్య
బ్రహ్మచార్యస్యసౌ ప్రాణస్య బ్రహ్మచార్యస్మ్యసౌ వేష తే దేవ
సూర్య బ్రహ్మచారీ తం గోపాయ స మామృతైష తే సూర్యపుత్ర
స్స దీర్ఘాయు స్స మామృత। యాగ్ం స్వస్తిమగ్నిర్వాయు
స్సూర్యశ్చన్ద్రమా ఆపోఽనుసంచరన్తి తాగ్ం స్వస్తిమను సంచ
రాసౌ వధ్వనామధ్వప తే శ్రేష్ఠస్యాధ్వనః పారమశీయ॥ 3॥

అగ్నన్తాదశ॥ 3॥

యో గే యో గే తవ స్త రమిమమగ్న ఆయుషే వర్చ సేకృధీ తిగ్మ్ మోజో వరుణ సగ్ం శిశాధి మాతేవాస్మా అదితే శర్మ యచ్ఛ విశ్వే దేవా జరదష్టిర్యథాసత్।

త్రిద్వా। శతమిన్ను శరదో అన్తి దేవాయత్రానశ్చక్రాజరసం తనూనామ్। పుత్రాసోయత్ర పితరో భవన్తి మానోమధ్యారీరిషతా యుర్గన్తోః॥ అగ్నిష్ట ఆయుః ప్రతరాం దధాత్వగ్నిష్టే పుష్టిం ప్రతరాం కృణోతు। ఇన్ద్రో మరుద్భిర్ ఋతుధాకృణోత్వా దిత్యైస్తే వసుభిరా దధాతు॥ మేధాం మహ్యమఙ్గిరసో మేధాగ్ం సప్తర్‌షయో దదుః। మేధాం మహ్యంప్రజాపతిర్మేధామగ్ని ర్దదాతుమే॥ అప్సరాసుచయామేధాగంధర్వేషుచయన్మనః। దైవీయామానుషీ మేధాసామామావిశతాదిహ।ఇమం మేవరుణ తత్త్వాయామి త్వంనో అగ్నే సత్వంనో అగ్నే త్వమగ్నే అయాసి। రాష్ట్రభృదస్యాచార్యాసందీ మా త్వద్యోషం। తత్సవితుర్వ రేణ్యమిత్యేషా। అవృధమసౌసౌమ్యప్రాణస్వం మేగోపాయ। బ్రహ్మణాఽణీస్థః ॥౪॥ త్వమగ్నే అయాఽసి చత్వారి చ ॥౪॥

సుశ్రవస్సుశ్రవసం మాకురు యథాత్వగ్ం సుశ్రవస్సుశ్రవా అస్యేవమహగ్ం సుశ్రవస్సుశ్రవా భూయాసం యథాత్వగ్ం సుశ్రవస్సుశ్రవో దేవానాం నిధిగోపో స్యేవ మహం

బ్రాహ్మణానాం బ్రహ్మణో నిధిగోపో భూయాసమ్ ॥
సుశ్రుతం చ మేఽస్మృతం చ మే తన్మ ఉభయం వ్రతం
నిన్దా చ మేఽనిన్దా చ మేతన్మ ఉభయం వ్రతగ్ంం
శ్రద్ధా చ మేఽశ్రద్ధా చ మే తన్మ ఉభయం వ్రతం విద్యా
చ మేఽవిద్యా చ మే తన్మ ఉభయం వ్రతగ్ంం శ్రుతం చ
మేఽశ్రుతం చ మే తన్మ ఉభయం వ్రతగ్ంం సత్యం చ మేఽ
నృతం చ మే తన్మ ఉభయం వ్రతం తపశ్చ మేఽతపశ్చమే
తన్మ ఉభయం వ్రతం వ్రతం చ మేఽవ్రతం చ మే తన్మ
ఉభయం వ్రతం యద్బ్రాహ్మణానాం బ్రహ్మణి వ్రతం య-
దగ్నేస్సేన్ద్రస్య సప్రజాపతికస్య సదేవస్య సదేవరాజస్య సమ
నుష్యస్య సమనుష్యరాజస్య సపితృకస్య సపితృరాజస్య సగన్ధ-
ర్వాప్సరస్కస్య। యన్మ ఆత్మన ఆత్మని వ్రతం తేనాహగ్ంం
సర్వవ్రతో భూయాసమ్॥ఉదాయుషా స్వాయుషోదోషధీనాగ్ంం
రసేనోత్పర్జన్యస్య శుష్మేణోదస్థామమృతాగ్ంం అను ॥
తచ్చక్షుర్దేవహితం పురస్తాచ్ఛుక్రముచ్చరత్ । పశ్యేమ
శరదశ్శతం జీవేమ శరదశ్శతం నన్దామ శరదశ్శతం మోదామ

శరదశ్శతం భవామశరదశ్శతగ్ం శృణవామ శరదశ్శతం ప్రబ్రవామ శరదశ్శతమజీతాస్స్యామ శరదశ్శతం జ్యోక్చ సూర్యందృశే ॥ యస్మిన్భూతం చ భవ్యం చ సర్వే లోకాస్సమాహితాః । తేన గృహ్ణామి త్వామహం మహ్యం గృహ్ణామి త్వామహం ప్రజాపతినా త్వా మహ్యం గృహ్ణామ్యసౌ ॥ ౫ ॥

సుశ్రవస్సుశ్రవసమ్మాష్టా ॥ ౫ ॥

స్మృతం నిన్దా శ్రద్ధా విద్యా శ్రుతగ్ం సత్యం తపో వ్రతం యద్బ్రాహ్మణానాం నవ ॥

పరి త్వాగ్నే పరి మృజామ్యాయుషా చ ధనేన చ । సుప్రజాః ప్రజయా భూయాసగ్ం సువీరో వీరైస్సువర్చా వర్చసా సుపోషః పోషైస్సుగృహో గృహైస్సుపతిః పత్యా సుమేధా మేధయా సుబ్రహ్మా బ్రహ్మచారిభిః ॥ అగ్నయే సమిధమాహార్షం బృహతే జాతవేదసే యథా త్వమగ్నే సమిధా సమిధ్యస ఏవం మామాయుషా వర్చసా సన్యా మేధయా ప్రజయా పశుభిర్బ్రహ్మవర్చసేనాన్నాద్యేన సమేధయ స్వాహా । ఏధోఽస్యేధిషీమహి

స్వాహా । సమిదసి సమేధిషీమహి స్వాహా । తేజోఽసి తేజో
మయి ధేహి స్వాహా । అపో అద్యాన్వచారిషగ్ం రసేన సమ
సృక్ష్మహి । పయస్వాగ్ం అగ్న ఆగమం తం మా సగ్ం
సృజ వర్చసా స్వాహా । సం మాఽగ్నే వర్చసా సృజ ప్రజ
యా చ ధనేన చ స్వాహా । విద్యున్మే అస్య దేవా ఇన్ద్రో
విద్యాత్సహ ఋషిభిస్స్వాహా । అగ్నయే బృహతే నాకాయ
స్వాహా । ద్యావాపృథివీభ్యాగ్ం స్వాహా । ఏషా తే అగ్నే
సమిత్తయా వర్ధస్వ చాప్యాయస్వ చ తయాఽహం వర్ధమానో
భూయాసమాప్యాయమానశ్చ స్వాహా । యో మాఽగ్నే
భాగినగ్ం సన్తమథాభాగం చికీర్షత్యభాగమగ్నే తం కురు
మామగ్నే భాగినం కురు స్వాహా । సమిధమాధాయాగ్నే
సర్వవ్రతో భూయాసగ్ం స్వాహా ॥ బ్రహ్మచార్యస్యపోశాన
కర్మ కురు మా సుషుప్థాః । భిక్షాచర్యం చరాచార్యాధీనో
భవ । యస్య తే ప్రథమవాస్యగ్ం హరామస్తం త్వా విశ్వే
అవన్తు దేవాః । తం త్వా భ్రాతరస్సువృధో వర్ధమానమను
జాయన్తాం బహవస్సుజాతమ్ ॥ సహ ఋషిభిస్స్వాహా నవ చ ॥౬॥

ఇమగ్గ్ం స్తోమమర్హతే జాతవేదసే రథమివ సం మహేమా మనీషయా । భద్రా హి నః ప్రమతిరస్య సగ్ం సద్యగ్నే సఖ్యేమా రిషామా వయం తవ । త్ర్యాయుషం జమదగ్నేః కశ్యపస్య త్ర్యాయుషమ్ । యద్దేవానాం త్ర్యాయుషం తన్మే అస్తు త్ర్యాయుషమ్। శివో నామాసి స్వధితిస్తే పితా నమస్తే అస్తుమా మా హిగ్ంసీః । ఉప్తేన వాయవుద కేనేత్యేషః । ఇదమహమ్ముష్యాముష్యాయణస్య పాప్మాన ముపగూహామ్యుత్తరోఽసౌ ద్విషద్భ్యః । ఆపో హిష్ఠా మయోభువ ఇతి తిస్రో హిరణ్య వర్ణాః శ్శుచయః పావకా ఇతి తిస్రః । అన్నాద్యాయ వ్యూహధ్వం దీర్ఘాయు త్వహ మన్నాదో భూయాసమ్ । సోమో రాజా యమాగమత్స మే ముఖం ప్రవేక్ష్యతి భగేన సహ వర్చసా । సోమస్య తనూ రసి తనువం మే పాహి స్వాహా తనూరావిశ । నమో గ్రీవాయ చాభిగ్రీవాయ చ నమశ్శాకజఞ్జభాభ్యాం నమ స్తాభ్యో దేవతాభ్యో యా అభిగ్రాహిణీః । అప్సరస్సు యో గన్ధో గన్ధర్వేషు చ యద్యశః । దైవ్యో యో మానుషో గన్ధస

మా గన్ధస్సురభిర్జుషతామ్ । ఇయ¹ మోషధె త్రాయమాణా
సహమానా సహస్వతీ । సామ్మాహిరణ్యవర్చసం బ్రహ్మవర్చ
సినం మా కరోతు । అపాశ్రో౽స్యరో మై మా సగ్ం శారీశ్మి
వో మోప తిష్ఠన్వ దీర్ఘాయుత్వాయ శతశారదాయ ।
శతగ్ం శరద్భ్య ఆయుషే వర్చసె జీవాత్వై పుణ్యాయ ।
రేవతీస్త్వా వ్యక్ష్ణన్నిత్యేతాః ॥ ౭ ॥

సహ వర్చసా నవ చ ॥ ౭ ॥

ఆయుష్యం వర్చస్యగ్ం సువీర్యగ్ం రాయస్పోష
మౌద్భిద్యమ్ । ఇదగ్ం హిరణ్యం జైత్రాయావిశతాం
మామ్ । ఉచ్చైర్వాది పృతనాజి సత్రాసాహం ధనఞ్జయమ్ ।
సర్వాస్సమృద్ధిర్ ఋద్ధయో హిరణ్యేఽస్మిన్సమాహితాః ।
శునమహగ్ం హిరణ్యస్య పితురివ నామాగ్రభైషమ్ । తం
మా హిరణ్యవర్చసం పూరుషు ప్రియం కురు । ప్రియంమా
దేవేషు కురు ప్రియంమా బ్రహ్మణె కురు । ప్రియం విశ్యేషు
శూద్రేషు ప్రియగ్ం రాజసుమా కురు । యా తిరశ్చీ నిపద్య

¹ మోషధి

స్యైఽహం విధరణీ ఇతి । తాం త్వా ఘృతస్య ధారయా యజే
సగ్ంరాధనీమహమ్ । సగ్ంరాధన్యై దేవ్యై స్వాహా ప్రసా
ధన్యై దేవ్యై స్వాహా । సమ్రాజం చ విరాజం చాభిశ్రీర్యా
చ నో గృహే । లక్ష్మీ రాష్ట్రస్య యా ముఖే తయా మా
సగ్ంసృజామసి । శుభికే శిర ఆరోహ శోభయన్తీ ముఖం
మమ । ముఖగ్ం హి మమ శోభయ భూయాగ్ంసం చ భగం
కురు । యామాహరజ్జమదగ్నిశ్శ్రద్ధాయై కామ❛ యాన్యై ।
ఇమాం తామపినహ్యేఽహం భగేన సహ వర్చసా । యదాఞ్జనం
త్రైకకుదం జాతగ్ం హిమవత ఉపరి । తేన వామాఞ్జే తేజసే
వర్చసే భగాయ చ ॥ ౮ ॥

సగ్ంరాధనీమహం నవ చ ॥ ౮ ॥

మయి పర్వతపూరుషం మయి పర్వతవర్చసం మయి
పర్వతభేషజం మయి పర్వతాయుషమ్ । యన్మేవర్చః పరా
గతమాత్మానముపతిష్ఠతి♦ । ఇదం తత్పునరాదదే దీర్ఘా
యుత్వాయ వర్చసే । ప్రతిష్ఠో దైవతానాం మా మా

❛ కామా ♦ తిష్ఠతు ప్రాప్నోతు

సంతాప్తమ్ । ప్రజాపతేశ్శరణమసి బ్రహ్మణశ్ఛదిర్విశ్వజనస్య
ఛాయాఽసి సర్వతో మా పాహి । దేవస్య త్వా సవితుః
ప్రసవేఽశ్వినోర్బాహుభ్యాం పూష్ణో హస్తాభ్యామాదదే
ద్విషతో వధాయేన్ద్రస్య వజ్రోఽసి వార్త్రఘ్నశ్శర్మ మే భవ
యత్పాపం తన్నివారయ । దేవీష్షడుర్వీరిత్యేషా । రాష్ట్ర
భృదస్యాచార్యాసన్దీ మా త్వద్యోషగ్ం రాష్ట్రభృదసి
సమ్రాడాసన్దీ మా త్వద్యోషగ్ం రాష్ట్రభృదస్యధిపత్న్యా
సన్దీ మా త్వద్యోషమ్ । ఆపః పాదావనేజనీర్ద్విషన్తం నాశ
యన్తు మే । అస్మిన్కులే బ్రహ్మవర్చస్యసాని । మయి మహో
మయి యశో మయీన్ద్రియం వీర్యమ్ । ఆ మాఽగన్యశసా
వర్చసా సగ్ంసృజ పయసా తేజసా చ । తం మా ప్రియం
ప్రజానాం కుర్వధిపతిం పశూనామ్ । విరాజో దోహోఽసి
విరాజో దోహమశీయ మమ పద్యాయ విరాజ । సముద్రం
వః ప్ర హిణోమి స్వాం యోనిమపిగచ్ఛత । అచ్ఛిద్రః
ప్రజయా భూయాసం మా పరాసేచి మత్పయః ॥ ౯ ॥

అస్తాని షట్చ ॥ ౯ ॥

త్రైవిద్యా విద్యాయామయశోఽసి యశస్తాయశోఽసి బ్రహ్మణో దీప్తిరసి। తం మా ప్రియం ప్రజానాం కుర్వధిపతిం పశూనామ్। ఆమార్గ న్నిత్యేషా। అమృతో పస్తరణమస్యమృతా పిధానమసి। యన్మధునో మధవ్యం పరమమన్నాద్యం వీర్యమ్। తేనాహం మధునో మధవ్యేన పరమేణాన్నాద్యేన వీర్యేణ పరమోఽన్నాదో మధవ్యోఽసాని। గార్హస్యపవాతపాప్మా ఉప పాప్మానం జహి మమచాముష్య చ। అగ్నిః ప్రాశ్నాతు ప్రథమస్స హి వేద యథాహవిః। అనష్టమస్మాకం కృణ్వన్ బ్రాహ్మణో బ్రాహ్మణేభ్యః। యజ్ఞో వర్ధతాం యజ్ఞస్య వృద్ధిమను వర్ధాపచితి రస్యపచితిం మా కుర్వపచితోఽహం మనుష్యేషు భూయాసమ్। గౌర్ధేనుభవ్యా మాతా రుద్రాణాం దుహితా వసూనాగ్ం స్వసాఽఽదిత్యానామమృతస్య నాభిః। ప్రణువోచం చికితుషే జనాయమా గామనాగామదితిం వధిష్ట। పిబతూదకం తృణాన్యత్తు। ఓముత్సృజత। భూతమ్। సా విరాట్। తన్మాతత్పాయి తస్యతేఽశీయ తన్మ ఊర్జంధాః ఓం కల్పయత ॥ ౧౦ ॥ భూయాసమష్టౌచ ॥ ౧౦ ॥

ధాతా దదాతు నో రయిమితి చతస్రో యస్త్వాహృదా కీరిణేతి చతస్రః । భూర్భువస్సువో రాకామహం యాస్తే రాకే । యా గన్ధరి రైవ నో రాజేతి సాల్వీరవాదిషు । వివృత్త చక్రా ఆసీనాస్తీరేణ యమునె తవ । సోమపవన్నో రాజేత్యాహుర్బ్రాహ్మణీః ప్రజాః । వివృత్త చక్రా ఆసీనాస్తీరేణాసా తవ । పుగ్ం సువన* మసి । ఆభిష్ట్వాఽహం దశభిరభి మృశామి దశమాస్యాయ సూతవె । యథైవ సోమః పవతే యథా సముద్ర ఏజతి । ఏవం తె గర్భ ఏజతు సహ జరాయుణా నిష్క్రమ్య ప్రతితిష్ఠ త్వాయుషి బ్రహ్మవర్చసి యశసి వీర్యేఽన్నాద్యే । దశమాసాంచశయానో ధాతా హి తథా కృతమ్ । ఐతు గర్భో అక్షితో జీవో జీవన్త్యాః । ఆయమనీర్యమయత్త గర్భమాపో దేవీస్సరస్వతీః । ఐతు గర్భో అక్షితో జీవో జీవన్త్యాః । తిలదేఽవపద్యస్వ నమాగ్ం సదసి నోదలమ్ । స్థవిరశ్చవపద్యస్వ నమాగ్ం పేషు నస్నావసు న బద్ధమసిమజ్జసు । నిరైతు పృశ్ని శేవలగ్ం శునె జరాయ్వత్తవె । ద్రివస్పరీత్యేషోఽ

* సవన

నువాకః। అస్మిన్నహగ్ం సహస్రంపుష్యాస్యేధమానస్స్వేవశే౹ అఙ్గాదఙ్గాథ్సం భవసి హృదయాదధి జాయసే। ఆత్మావై పుత్ర నామాసి స జీవశరదశ్శతమ్ ॥ ౧౧ ॥

అన్నాద్యే జాయస ఏకం చ ॥ ౧౧ ॥

అశ్మాభవ పరశుర్భవహిరణ్యమస్తృతం భవ। పశూనాం త్వా హింకారేణాభి జిఘ్రామ్యసౌ ॥ మేధాన్తే దేవస్సవితా మేధాందేవీ సరస్వతీ। మేధాన్తే అశ్వినౌ దేవావా ధత్తాం పుష్కరస్రజా ॥ త్వయిమేధాం త్వయిప్రజాం త్వయ్యగ్నిస్తేజో దధాతు త్వయిమేధాంత్వయిప్రజాంత్వయీంద్ర ఇంద్రియం దధాతు త్వయిమేధాం త్వయిప్రజాం త్వయిసూర్యో భ్రాజో దధాతు ॥ క్షేత్రియైత్వానిర్‌ఋత్యై త్వాద్రుహో ముంచామి వరుణస్యపాశాత్ ॥ అనాగసం బ్రహ్మణె త్వా కరోమిశివే తే ద్యావా పృథివీ ఉభే ఇమే ॥ శన్తే అగ్నిస్సహాద్భిరస్తుశం ద్యావా పృథివీసహౌషధీభిః। శమన్తరిక్షగ్ం సహవాతేన తే శన్తేచతస్రః ప్రదిశో భవన్తు ॥ యా దైవీశ్చతస్రః ప్రదిశో

౧ మానాస్స్వ

వాత పత్నీరభిసూర్యో విచష్టె। తాసాం త్వాజరస ఆదధామి ప్రయక్ష్మ ఏతు నిర్ ఋతిం పరాచైః। అమోచి యక్ష్మాద్దురితాదవర్త్యై ద్రుహః పాశాన్నిర్ ఋత్యై చోదమోచి। అహా అవర్తిమవిదత్ స్యోనమప్యభూద్భద్రే సుకృతస్య లోకే॥ సూర్యమృతం తమసో గ్రాహ్యా యద్దేవా అముంచన్నసృజన్వ్యేనసః। ఏవమహమిమం క్షేత్రియాజ్జామిశగ్ంసాద్ద్రుహో ముంచామి వరుణస్య పాశాత్॥ భూస్స్వాహా భువస్స్వాహా సువస్స్వాహోగ్ం స్వాహా॥ ౧౨॥

విచష్టె షట్చ॥ ౧౨॥

మా తే కుమారగ్ం రక్షో వధీన్మా ధేనురత్యాసారిణీ। ప్రియా ధనస్య భూయా ఏధమానా స్వే గృహే॥ అయం కుమారో జరాం ధయతు దీర్ఘమాయుః। యస్మై[1] త్వగ్ం స్తనప్రప్యాయాయుర్వర్చో యశో బలమ్॥ యద్భూమేర్ హృదయం దివి చన్ద్రమసి శ్రితమ్। తదుర్వి పశ్యం మాఽహం పౌత్రమఘగ్ం రుదమ్। యత్తే సుసీమే[2] హృదయం వేదా

[1] తస్మై. [2] సుశీమే.

హం తత్ప్రజాపతౌ । వేదామృతస్య తే వయం మహ్యం
పౌత్రమఘగ్ం రుదమ్ ॥ నామయతి న రుదతి యత్ర వయం
వదామసి యత్ర చాభి మృశామసి ॥ ఆపస్తం పత్రేషు జాగ్రత
రక్షాగ్ంసి నిరితో నుదధ్వమ్ ॥ అయం కలిం పతయన్తగ్ం
శ్వానమివోద్వృద్ధమ్ । అజాం వాశితామివ మరుతః పర్యా
ధ్వగ్ం స్వాహా ॥ శణ్డేరథశ్శణ్డికేర ఉలూఖలః । చ్యవనో నశ్య తా
దితస్స్వాహా ॥ అయశ్శణ్డో మర్క ఉపవీర ఉలూఖలః । చ్యవనో
నశ్యతా దిత స్స్వాహా ॥ కేశినీ శ్శ్వలోమినీః ఖజాపోఽజోప
కాశినీః । అపేత నశ్యతాదితస్స్వాహా ॥ మిశ్రవాససః కౌబేరకా
రక్షో రాజేన ప్రేషితాః । గ్రామగ్ం సజానయో గచ్ఛన్తీచ్ఛ
న్తోఽపరిదాకృతాన్థ్స్వాహా ॥ ఏతాన్ఘ్నతైతాన్గృహ్ణీతేత్యయం
బ్రహ్మణస్పుత్రః । తానగ్నిః పర్యసరత్తానిన్ద్రస్తాన్బృహస్పతిః ।
తానహం వేద బ్రాహ్మణః ప్రమృశతః కూటదన్తాన్ వికేశాన్లమ్బ
నస్తనాన్థ్స్వాహా ॥ ౧౩ ॥

నిరితో నుదధ్వగ్ం స్వాహా త్రీణి చ ॥ ౧౩ ॥

నక్తం చారిణ ఉరస్పేశాఞ్ఛూలహస్తాన్కపాలపాన్ ।

పూర్వపషాం పితేత్యుచ్చైశ్చ్వాప్రవ్యక్తణాంకః । మాతాజఘన్యా
సర్పతి గ్రామే విధుర మిచ్ఛన్తీ స్వాహా॥ నిశీథచారిణీ స్వసా
సన్ధినా ప్రేక్షతే కులమ్ । యా స్వపన్తం బోధయతి యస్యై
విజాతాయాం మనః । తాసాం త్వం కృష్ణవర్త్మనే క్లోమా
నగ్ం హృదయం యకృత్ । అగ్నే అక్షీణి నిర్దహ స్వాహా॥
అఙ్గాదఙ్గాథ్సంభవసి హృదయాదధిజాయసే । వేదో వై పుత్ర
నామాసి స జీవ శరదశ్శతమ్ । అశ్మాభవేత్యేషా । అగ్నిరా
యుష్మానితి పఞ్చ । సర్వస్మాదాత్మనస్సంభూతాఽసి సా జీవ
శరదశ్శతమ్ । భూరపాం త్వౌషధీనాగ్ం రసం ప్రాశయామి
శివాస్త ఆప ఓషధయస్సన్త్వనమీవాస్త ఆప ఓషధయస్స
న్త్వసౌ భువోఽపాగ్ం సువరపాం భూర్భువస్సువరపాం త్వౌ
షధీనాగ్ం రసం ప్రాశయామి శివాస్త ఆప ఓషధయస్సన్త్వ న
మీవాస్త ఆప ఓషధయస్సన్త్వసౌ । ఉష్ణేన వాయవుద
కేనేత్యేషః ॥ ౧౪ ॥

ఏషా చత్వారి చ ॥ ౧౪ ॥

యద్భూమేః క్రూరం తద్దితో హరామి పరాచీం నిర్
ఋతిం నిర్వాహయామి । ఇదగ్ం శ్రేయోఽవసానమాగన్మ
దేవా గోమదశ్వావదిదమస్తు ప్రభూమ । స్యోనా పృథివి భవా
నృక్షరా నివేశనీ । యచ్ఛా నశ్శర్మసప్రథాః । ఇహైవ తిష్ఠ
నిమిత్తాతిల్వలా స్యాదిరావతీ । మధ్యే తాల్పస్య తిష్ఠన్మా
త్వా ప్రాపన్నఘాయవః । ఆ త్వా కుమారస్తరుణ ఆ వత్సో
జగతా సహ । ఆ త్వా పరిస్రుతః కుమ్భ ఆ దధ్నః కలశైర
యన్ । ఋతేన స్థూణావధిరోహ వగ్ంశోగ్రో విరాజన్నప
సేధ శత్రూన్ । బ్రహ్మ చ తే క్షత్రం చ పూర్వే స్థూణే అభి
రక్షతు । యజ్ఞశ్చ దక్షిణాశ్చ దక్షిణే ఇషశ్చోర్జశ్చాపరే
మిత్రశ్చ వరుణశ్చోత్తరే ధర్మస్తే స్థూణారాజ శ్రీస్స్తూపః ।
ఉద్ధ్రియమాణ ఉద్ధర పాప్మనో మా యదవిద్వాన్యచ్చ విద్వా
గ్ంశ్చకార । అహ్నా యదేనః కృతమస్తి పాపగ్ం రాత్రియా
యదేనః కృతమస్తి పాపగ్ం సర్వస్మాన్మోద్ధృతో ముఞ్చ
తస్మాత్ । ఇన్ద్రస్య గృహా వసుమన్తో వరూథినస్తానహగ్ం
సుమనసః ప్రపద్యే । అమృతాహుతిమమృతాయాం జుహో

మ్యగ్నిం పృథివ్యామమృతస్య జిత్యై । తయాఽనన్తం కామ
మహం జయాని ప్రజాపతిర్యం ప్రథమో జిగాయాగ్నిమగ్నౌ
స్వాహా । అన్నపత ఇత్యేషా । అరిష్టా అస్మాకం వీరాస్సన్తు
మా పరా సేచి మే ధనమ్ । భూమిర్భూమిమగాన్మాతా మాత
రమప్యగాత్ । భూయాస్మ పుత్రైః పశుభిర్యో నో ద్వేష్టి స
భిద్యతామ్ । వాస్తోష్పత ఇతి ద్వే । వాస్తోష్పతే ప్రతరణో న
ఏధి గోభిరశ్వేభిరిన్దో । అజరాసస్తే సఖ్యే స్యామ పితేవ పుత్రా
న్ప్రతి నో జుషస్వ । అమీవహా వాస్తోష్పతే విశ్వా రూపాణ్యా
విశన్ । సఖా సుశేవ ఏధి నః । శివగ్ం శివమ్ ॥ ౧౫ ॥

అభిరక్షతు భిద్యతాగ్ం షట్చ ॥ ౧౫ ॥

కూర్కురస్సుకూర్కురః కూర్కురో వాలబన్ధనః ।
ఉపరిష్టాద్యదేజాయ తృతీయస్యా ఇతో దివః । జౌలబ ఇత్త
ముపాహ్వయథార్జీజ్ఞాచ్ఛ్యమశ్వబలః । అధోరామ ఉలుమ్బల
స్సార్దమేమోహ్మా ధావతి సముద్రమవచాకశత్ । బిభ్రన్నిష్కం
చ రుక్మం చ శునామగ్రగ్ం సుబీరిణః । సుబీరిణ సృజ సృజ
శునక సృజైక వ్రాత్య సృజచ్ఛత్ । తత్సత్యం యత్త్వేన్ద్రో

బ్రవీద్దాసాన్నశయన్వేతి తాన్త్స్వర్గంస్వాశయిత్వాఽఽగచ్ఛన్తం
త్వాఽబ్రవీఽవిద్ధ హా3 ఇత్యవిద్ధగ్ం హీతి వరం వృణీష్వేతి
కుమారమేవాహం వరం వృణ ఇత్యబ్రవీర్విగృహ్య బాహూ
ప్లవస్తై ద్యామవ చాకశత్ । భిభన్నిష్కం చ రుక్మం చ
శునామగ్రగ్ం సుబీరిణః । సుబీరిణ సృజ సృజ శునక సృజైక
వ్రాత్య సృజచ్ఛత్ । తత్సత్యం యత్తేసరమామాతా లో
హితః పితా । అమీ ఏకే సరస్యకా అవధావతి తృతీయస్యా
ఇతో దివః । తేకశ్చ ససర మత్తణ్డశ్చ తూలశ్చ వితూలశ్చా
ర్జునశ్చ లోహితశ్చ । దులాహనామ వో మాతా మన్థాకకో
హవః పితా । సం తతూ హంతి చక్రీ వో న సీసరీదత । ఛద్ర
పేహి సీసరమ సారమేయ నమస్తే అస్తు సీసర। సమత్వావృషా
ణః పదో న సీసరీఽత । ఛద్దపేహి సీసరమ సారమేయనమస్తే
అస్తుసీసర । శ్వానమిచ్ఛావఽద్రన్న పురుషంఛత్। ఏతే తే-
పతి దృశ్యేతే సమానవసనే ఉభె । తే అహాగ్ సారమేణా-
ముసతేనావహాన్స్మయలూఖలే। హతశ్శంఖో హతశ్శంఖ పితాహత
శృఙ్గకుతుర్వ్యాకః। అక్ష్యసాగ్ంస్థపతిర్ హతః। ఋషిర్బోధః ప్రబోధ

స్వాహా మాతరిశ్వా। తే తే ప్రాణాన్థ్సపరిష్యన్తి మాహైషీర్న పరిష్యసి । జగ్ధోమశకో జగ్ధా వితృప్తిర్జగ్ధో వ్యధ్వరస్స్వాహా జగ్ధో వ్యధ్వరో జగ్ధో మశకో జగ్ధావితృప్తిస్స్వాహా జగ్ధావితృప్తి జగ్ధో వ్యధ్వరో జగ్ధో మశకస్స్వాహా ॥

పితా౽వహన్త్సమ్యలూఖలేపంచ చ ॥౧౬॥

ఇన్ద్ర జహి దన్దశూకం పతత్రిణం యస్సరీసృపః । దంష్ణన్తం చ దశన్తం చ సర్వాగ్ంస్తానిన్ద్ర జమ్భయ స్వాహా । అప్సుజాత సరే వృద్ధ దేవానామపి హా స్త్య । త్వమగ్న ఇన్ద్ర ప్రేషితస్స నో మా హిగ్ంసీ స్వాహా । త్రాణమసి పరిత్రాణమసి పరిధిరసి । అన్నేన మనుష్యాగ్ంస్త్రాయసే తృణైః పశూన్గర్తేన సర్పాన్ యజ్ఞేన దేవాన్థ్స్వధయా పితౄన్థ్స్వాహా । తత్థ్సత్యం యత్తే౽మావాస్యాయాం చ పౌర్ణమాస్యాం చ విషబలిగ్ం హరన్తి సర్వ ఉదర సర్పిణః । తత్తే ప్రేరతే త్వయి సంవిశన్తి త్వయి సన్సత స్త్వయి సద్భ్యో వర్షాభ్యో నః పరిదేహి । నమో అస్తు సర్పేభ్య ఇతి తిస్రః । నమో అస్తు సర్పేభ్యో యే పార్థివా

య ఆన్తరిక్ష్యా యేదివ్యా యే దిశ్యాః । తేభ్య ఇమం
బలిగ్ం హరిష్యామి తేభ్య ఇమం బలిమహార్షమ్ । తక్షక
వై శాలేయ ధృతరాష్ట్రైరావత స్తే జీవా స్త్వయి నస్సుత స్త్వయి
సద్భ్యో వర్షాభ్యో నః పరిదేహి । ధృతరాష్ట్రైరావత
తక్షక వై శాలేయస్తే జీవా స్త్వయి నస్సత స్త్వయి సద్భ్యో
వర్షాభ్యో నః పరిదేహి । అహిగ్ంస్తాతిబల స్తే జీవా స్త్వయి
నస్సత స్త్వయి సద్భ్యో వర్షాభ్యో నః పరిదేహి । అతి
బలాహిగ్ం సస్తే జీవా స్త్వయి నస్సత స్త్వయి సద్భ్యో వర్షా
భ్యో నః పరిదేహి । యే దన్దశూకాః పార్థివా స్తాగ్ం స్త్వమితః
పరోగవ్యూత్తి నివేశయ । సన్తి వై నశ్శ్వఫినస్సన్తి దణ్డినస్తేభ్యో
నేద్ధినస్తాన్నైర్దూర్యాయమస్మాక్ హినసాత । సమీచీ నామాసి
ప్రాచీ దిగ్జితమో నామస్థేతి ద్వాదశ పర్యాయాః । అవ
శ్వేతపదా జహి పూర్వేణ చాపరేణ చ । సప్త చ మాను
షీరిమాస్తిస్రశ్చ రాజబన్ధవీః । న వై శ్వేతస్యాధ్యాచారే
హిర్జఘాన కంచన । శ్వేతాయ వైదర్వ్యాయ నమో
నమశ్శ్వేతాయ వైదర్వ్యాయ ॥ దిశ్యా రాజబన్ధవీర్ద్వే చ ॥౧౭॥

పరమేష్ఠ్యసి పరమాం మాగ్ం శ్రియం గమయ
ప్రత్యవరూఢో నో హేమన్తః । ప్రతి క్షత్రే ప్రతి తిష్ఠామి
రాష్ట్రే ప్రత్యశ్వేషు ప్రతి తిష్ఠామి గోషు । ప్రతి ప్రజాయాం
ప్రతి తిష్ఠామి భవ్యే । ఇహ ధృతిరిహ విధృతిరిహ రన్తిరిహ
రమతిః । స్యోనా పృథివి బడిత్థా పర్వతానామితి ద్వే । ఆ
త్వా వహన్తు హరయస్సచేతసశ్శ్వైతైరశ్వైస్సహ కేతు
మద్భిః । వాతాజిరైరాయాహి మమహవ్యాయ శర్వోప
స్పృశతు మీఢ్వాన్మీఢుషే స్వాహోపస్పృశతు మీఢుషీ
మీఢుష్యై స్వాహా జయన్తోపస్పృశ జయన్తాయ స్వాహా
భవాయ దేవాయ స్వాహా శర్వాయ దేవాయ స్వాహేశా
నాయ దేవాయ స్వాహా పశుపతయే దేవాయ స్వాహా రుద్రా
య దేవాయ స్వాహోగ్రాయ దేవాయ స్వాహా భీమాయ
దేవాయ స్వాహా మహతే దేవాయ స్వాహా భవస్య దేవస్య
పత్న్యై స్వాహా శర్వస్య దేవస్య పత్న్యై స్వాహేశానస్య
దేవస్య పత్న్యై స్వాహా పశుపతేర్దేవస్య పత్న్యై స్వాహా

రుద్రస్య దైవస్య పత్న్యై స్వాహోఽగ్రస్య దేవస్య పత్న్యై
స్వాహా భీమస్య దైవస్య పత్న్యై స్వాహా మహతో దైవస్య
పత్న్యై స్వాహా జయన్తాయ స్వాహాఽగ్నయే స్విష్టకృతే
సుహుతహుత ఆహుతీనాం కామానాగ్ం సమర్ధయిత్రే స్వాహా।
స్వస్తి నః పూర్ణముఖః పరిక్రామతు గృహపోపస్పృశ
గృహపాయ స్వాహా గృహప్యుపస్పృశ గృహప్యై స్వాహా
ఘోషిణ ఉపస్పృశత ఘోషిభ్యస్స్వాహా శ్వాసిన ఉపస్పృ
శత శ్వాసిభ్యస్స్వాహా విచిన్వన్త ఉపస్పృశత విచిన్వద్భ్యః
స్వాహా ప్రపున్వన్త ఉపస్పృశత ప్రపున్వద్భ్యస్స్వాహా
సమశ్నన్త ఉపస్పృశత సమశ్నద్భ్యస్స్వాహా దేవసేనా
ఉపస్పృశత దేవసేనాభ్యస్స్వాహా యా ఆఖ్యాతా యాశ్చా
నాఖ్యాతా దేవసేనా ఉపస్పృశత దేవసేనాభ్యస్స్వాహా
ద్వార◆పోపస్పృశ ద్వార◆పాయ స్వాహా ద్వార◆ప్యుపస్పృశ
ద్వార◆ప్యై స్వాహాఽన్వాసారిణ ఉపస్పృశతాన్వాసారిభ్యః
స్వాహా నిషఙ్గిన్నుపస్పృశ నిషఙ్గిణే స్వాహా నమో నిషఙ్గిణ

◆ ద్వారా

ఇషుధిమతే క్షేత్రస్య పతినా వయమితి ద్వే ॥ ౧౮ ॥

పరమేష్ఠ్యసి పరమాంమాష్ఠా ॥ ౧౮ ॥

యన్మే మాతా ప్రలులోభ చరత్యననువ్రతా । తన్మే రేతః పితా♦వృఙ్క్తాం మాఽఽభురన్యోఽవపద్యతామముష్మై స్వాహా । యాస్తిష్ఠన్తి యా ధావన్తి యా ఆర్ద్రఘ్నీః పరితస్థుషీః । అద్భిర్విశ్వస్య భర్త్రీభిరన్తరన్యం పితుర్దధేఽముష్మై స్వాహా । యన్మే పితామహీ ప్రలులోభ చరత్యననువ్రతా । తన్మే రేతః పితామహో♦వృఙ్క్తాం మాఽఽభురన్యోఽవ పద్యతామముష్మై స్వాహా । అన్తర్దధే పర్వతైరన్తర్మహ్యా పృథివ్యా । ఆభిర్దిగ్భిరనన్తాభిరన్తరన్యం పితామహాద్దధేఽముష్మై స్వాహా । యన్మే ప్రపితామహీ ప్రలులోభ చరత్యననువ్రతా । తన్మే రేతః ప్రపితామహో♦వృఙ్క్తాం మాఽఽభురన్యోఽవ పద్యతామముష్మై స్వాహా । అన్తర్దధ ఋతుభిరహోరాత్రైస్ససన్ధిభిః । అర్ధమాసైశ్చ మాసైశ్చాన్తరన్యం ప్రపితామహాద్దధేఽముష్మై స్వాహా । యే చైహ

♦ వృఙ్క్తాం మాభురన్యోఽప పద్యతామితి కేచిత్

పితరో యే చ నేహ యాగ్ంశ్చ విద్మ యాగ్ం ఉ చ న ప్రవిద్మ । అగ్నే తాన్ వేత్థ యది తే జాతవేదస్తయా ప్రత్తగ్గ్ంస్వధయా మదన్తు స్వాహా । స్వాహా పిత్రే । పిత్రే స్వాహా । స్వాహా పిత్రే । పిత్రే స్వాహా । స్వధా స్వాహా । అగ్నయే కవ్యవాహనాయ స్వధా స్వాహా । ఏష తేత తమధుమాగ్ం ఊర్మిస్సరస్వాన్ యావానగ్నిశ్చ పృథివీ చ తావత్యస్య మాత్రా తావతీం త ఏతాం మాత్రాం దదామి యథాఽగ్నిరక్షితోఽనుపదస్త ఏవం మహ్యాం పిత్రేఽక్షితోఽనుపదస్తస్స్వధా భవ తాంత్వగ్గ్ం స్వధాం తైస్సహోప జీవర్చస్తే మహిమైష తే పితామహ మధుమాగ్ం ఊర్మిస్సరస్వాన్ యావాన్వాయుశ్చాన్తరిక్షం చ తావత్యస్య మాత్రా తావతీం త ఏతాం మాత్రాం దదామి యథా వాయురక్షితోఽనుపదస్త ఏవం మహ్యాం పితామహాయాక్షితోఽనుపదస్తస్స్వధా భవ తాం త్వగ్గ్ం స్వధాం తైస్సహోపజీవ సామాని తే మహిమైష తే ప్రపితామహ మధుమాగ్ం ఊర్మిస్సరస్వాన్ యావానాదిత్యశ్చ ద్యౌశ్చ

తావత్యస్య మాత్రా తావతీం త ఏతాం మాత్రాం దదామి
యథాఽఽదితిర్వ్యాఽక్షితోఽనుపదస్త ఏవం మహ్యం ప్రపితా
మహాయాక్షితోఽనుపదస్తస్స్వధా భవ తాం త్వగ్ం
స్వధాం తైస్సహోపజీవ యజూగ్ంషి తే మహిమా ॥ ౧౯ ॥

అముష్మై స్వాహా స్వధా స్వాహైకం చ ॥ ౧౯ ॥

పృథివీ తే పాత్రం ద్యౌరపిధానం బ్రహ్మణస్త్వా ముఖే
జుహోమి బ్రాహ్మణానాం త్వా ప్రాణాపానయోర్జుహోమ్య
క్షితమసి మైషాం క్షేష్ఠా అముత్రాముష్మింల్లోకే । మార్జ
యన్తాం మమ పితరో మార్జయన్తాం మమ పితామహా
మార్జయన్తాం మమ ప్రపితామహా మార్జయన్తాం మమ
మాతరో మార్జయన్తాం మమ పితామహ్యో మార్జ
యన్తాం మమ ప్రపితామహ్యః । [1] ఏతత్తే తతాసౌ యే చ
త్వామన్వేతత్తే పితామహాసౌ యే చ త్వామన్వేతత్తే ప్రపితా
మహాసౌ యే చ త్వామన్వేతత్తే మాతరసౌ యాశ్చ త్వామ
న్వేతత్తే పితామహ్యసౌ యాశ్చ త్వామన్వేతత్తే ప్రపితామహ్య

---

[1] అస్మిన్వాక్యే మమేతిపదం కేచిన్నాధీయతే

స్తౌ యాశ్చ త్వామను । మార్జయన్తాం మమ పితృ ఇత్యేతే।యేచవోఽత్ర యేచాస్మాస్వాశగ్ంసన్తే యాశ్చవోఽత్ర యాశ్చాస్మాస్వాశగ్ంసన్తే తే చ వహన్తాం తాశ్చ వహన్తాం తృప్యన్తు భవన్తస్తృప్యన్తు భవత్యస్తృప్యత తృప్యత తృప్యత। పుత్రాన్పౌత్రానభితర్పయన్తీరాపో మధుమతీరిమాః । స్వధాం పితృభ్యో అమృతం దుహానా ఆపో దేవీరుభయాగ్ంస్తర్పయన్తు ।తృప్యతతృప్యత తృప్యత ।ప్రాణే నివిష్టోఽమృతంజుహోమి బ్రహ్మణిమఆత్మాఽమృతత్వాయ। యాం జనాః ప్రతినన్దన్తి రాత్రిం ధేనుమివాయతీమ్ । సంవథ్సరస్య యా పత్నీ సా నో అస్తు సుమఙ్గలీ స్వాహా । వహ వపాం జాతవేదః పితృభ్యో యత్రైనాన్ వేత్థ నిహితాన్పరాకే । మేదసః కూల్యా ఉప తాన్థ్సరన్తు సత్యా ఏతా ఆశిషస్సన్తు కామైస్స్వాహా । యాం జనాః ప్రతినన్దన్తీత్యేషా । ఇయమేవ సా యా ప్రథమా వ్యౌచ్ఛదితి తిస్రః । ఏకాష్టకాం పశ్యత దోహమానామన్నం మాగ్ంసవద్ఘృతవథ్స్వధావత్ । తద్బ్రాహ్మణైరతిపూతమనన్త

---

1 అస్మిన్వాక్యే మమేతిపదం కేచిన్నాధీయతే

పక్షయ్యమముష్మిన్లోకే స్ఫీతిం గచ్ఛతు మేపితృభ్యస్స్వాహా ।
ఉలూఖలా గ్రావాణో ఘోషమక్రత హవిఃకృణ్వన్తః పరి
వత్సరీణమ్ । ఏకాష్టకే సుప్రజా వీరవన్తో వయగ్ం స్యామ
పతయోరయీణామ్ । ఏకాష్టకా తపసా తప్యమానా సంవత్స
రస్య పత్నీదుదుహే ప్రపీనా । తం దోహముపజీవాథ పితర
స్సహస్రధారమముష్మిన్లోకే స్వాహా ॥ ౨౦ ॥

ఆయతీం ప్రపీనైకం చ ॥ ౨౦ ॥

ఉక్థ్యశ్చాస్యతిరాత్రశ్చసాద్యస్క్రీశ్ఛన్దసాసహ । అపూ
పఘృతాహుతే నమస్తే అస్తు మాగ్ంసపిప్పలే స్వాహా । భూః
పృథివ్యగ్నినర్చాఽముం మయికామం నియునజ్మి స్వాహా ।
భువో వాయునాఽన్తరిక్షేణ సామ్నాఽముం మయికామం
నియునజ్మిస్వాహా । స్వర్దివాఽఽదిత్యేన యజుషాఽముం
మయి కామం నియునజ్మి స్వాహా । జనదద్భిరథర్వాఙ్గిరోభి
రముం మయి కామం నియునజ్మి స్వాహా । రోచనాయాజిరా
యాగ్నయే దేవజాతవేస్వాహా । కేతవే మనవే బ్రహ్మణే
దేవజాతవే స్వాహా । స్వధా స్వాహాఽగ్నయే కవ్యవాహ

నాయ స్వధాస్వాహా। అన్నమివ తే దృశే భూయాస్తం వస్త్ర
మివ తే దృశే భూయాస్తం విత్తమివ తే దృశే భూయాసమ్మా
శేవ తే దృశే భూయాసగ్ం శ్రద్ధేవ తే దృశే భూయాస్తగ్ం
సగ్ స్రవన్తు దిశో మహీస్సమాధావన్తు సూనృతాః। సర్వే
కామా అభియన్తు మా ప్రియా అభిరక్షన్తు మా ప్రియాః।
యశోఽసి యశోఽహం త్వయి భూయాసమసౌ। అజ్యాఽన్యజ్యా
వభిత్త ఇత్యేషా। అధ్వనామధ్వపతే స్వస్తిమా సంపారయ।
అయం వామశ్వినా రథో మా దుఃఖే మా సుఖే రిషత్। అరిష్ట
స్స్వస్తి గచ్ఛతు వివిఘ్నన్ పృతనాయతః। అశ్వోఽసి హయో
ఽస్యత్యోఽసి నరోఽస్యర్వాఽసి సప్తిరసి వాజ్యసి వృషాఽసి నృ
మణా అసి యయుర్నామాస్యాదిత్యానాం పత్వాఽన్విహి।
హస్తియశసమసి హస్తియశసీ భూయాస్తం వహ కాల వహ
శ్రియం మాఽభివహ। ఇన్ద్రస్య త్వా వజ్రేణాభి నిదధామ్యసౌ।
అవ జిహ్వక నిజిహ్వకావ త్వా హవిషా యజే। తథ్సత్యం
యదహం బ్రవీమ్యధరో మదసౌ వదాఖ్స్వాహా। ఆ తే వాచ
మాస్యాం దద ఆమనసస్యాగ్ం హృదయాదధి। యత్రయత్ర

త్రే వాజీ్నహీ౽త్రా తాం త్ర ఆదదే। తత్సత్యం యద్దహం బ్రవీ
మ్యథర్తో మత్పద్యస్వాసా ॥ ౨౧ ॥

సూనృతా హవిషా యజే చత్వారి చ ॥ ౨౧ ॥

యా త ఏషా రరాట్యా తనూర్మన్యోర్మృధ్రస్య
నాశినీ। తాం దేవా బ్రహ్మచారిణో వినయన్తు సుమేధసః।
యత్త ఏతన్ముఖే౽మతగ్ం రరాటముదివ విధ్యతి। వి తే క్రోధం
నయామసి గర్భమశ్వతర్యా ఇవ। అవజ్యామివ ధన్వనో
హృదో మన్యుం తనోమి తే। ఇన్ద్రాపాస్య పలిగమన్యేభ్యః
పురుషేభ్యో౽న్యత్రమత్। యద్దహం ధనేన ప్రపణగ్ం
శ్చరామి ధనేన దేవా ధనమిచ్ఛమానః। తస్మిన్త్సోమో రుచ
మాదధాత్వగ్నిరిన్ద్రో బృహస్పతిశ్చస్వాహా। పరి త్వా గిరే
రమిహం పరి భ్రాతుః పరిష్వసుః। పరి సర్వేభ్యో జ్ఞాతిభ్యః
పరిషీతః క్వేష్యసి। శశ్వత్పరికుపితేన సంక్రామేణావిచ్ఛిదా।
ఉలేన పరిషీతో౽సి పరిషీతో౽స్యులేన। ఆవర్తన వర్తయేత్యే
షా। ఆవర్తనే నివర్తన ఆవర్తన నివర్తనాయ స్వాహా।
అనుపో౽హ్వాదనుహ్వాయో నివర్తో ప్రా న్యవీవృతత్।

ఐన్ద్రః పరిక్రోశో వః పరిక్రోశతు సర్వతః । యద్దిమామత్రిష న్యాధ్యా అదేవా దైవవత్తరమ్ । ఇన్ద్రః పాశేన సిక్త్వా వో మహ్యామిద్వ్యశమానయాథాస్వాహా । యది వృక్షాద్యద్యన్తరిక్షాత్ఫలమభ్యపతత్తద్వాయురేవ । యత్రాస్పృక్షత్తనువం యత్ర వాస ఆపో బాధన్తాం నిరృతిం పరాచైః । యే పక్షిణః పతయన్తి బిభ్యతో నిరృతైస్సహ । తే మా శివేన శగ్మేన తేజసోదన్తు వర్చసా । దివో ను మా బృహతో అన్తరిక్షాదపాగ్ం స్తోకో అభ్యపతచ్ఛివేన । సమహమిన్ద్రియేణ మనసాఽహమాగాం బ్రహ్మణా సంపృచానస్సుకృతా కృతేన । ఇమం మే వరుణ తత్త్వా యామి త్వం నో అగ్నె స త్వం నో అగ్నె త్వమగ్నె అయాఽసి ప్రజాపతే । సమ్రాజం చ వ్యాహృతీర్విహృతాః । ఇమం జీవేభ్యః పరిధిం దధామి మైషాంను గాదపరో అర్థమేతమ్ । శతం జీవన్తు శరదః పురూచీస్తిరో మృత్యుం దధతాం పర్వతేన ॥ ౨౨ ॥

క్షేమ్యసి పరాచైరష్టౌ చ ॥ ౨౨ ॥

ఉష్ణేన పఞ్చదశాయుధా ఏకవిగ్ంశతిరాగన్త్రి

దశ యోగేయోగే త్రయోదశ సుశ్రవస్సుశ్రవసమష్టౌ పరి
త్వాఽగ్న ఇమగ్ం స్తోమమాయుష్యమేకాన్న విగ్ంశతి
మయి పర్వతపూరుషగ్ం షోడశ త్రైమ్యై విద్యాయా
అష్టాదశ ధాతా దదాతు నో రయిమేకవిగ్ంశతిరశ్మా భవ
షోడశ మా తే కుమారం త్రయోవిగ్ంశతిర్నక్తంచారిణశ్చ
తుర్దశ యదూభ్యామోష్ఠద్విగ్ం శతిః కూర్కురః పఞ్చవిగ్ం
శతిరిన్ద్ర జహి ద్వావిగ్ంశతిః పరమేష్ఠ్యసి పరమామష్టౌ
యస్మై మాతా పృథివీ త్రే పాత్రిమే కవిగ్ం శతి రుక్థ్య
శ్చ త్రయోవిగ్ం శతిర్యా త ఏషాఽష్టావిగ్ం శతిర్ద్వా
విగ్ంశతిః ॥ ౨౨ ॥

ఉష్ణేన ధాతోక్థ్యశ్చ ద్వావిగ్ంశతిః ॥ ౨౨ ॥

ఉష్ణేనపర్వతేన.

హరిః ఓమ్

శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు.

ఇత్యేకాగ్ని కాణ్డే ద్వితీయప్రశ్నః

ఏకాగ్ని కాణ్డశ్చ సమాప్తః.

త్రయీణాంపతింయజతం బృహంతం। అస్మిన్నర్కేన్నృతమ్మే వాజసాతౌ । ప్రజాపతిం ప్రథమజామృతస్య । యజామదైవ మధినోబ్రవీతు ॥

ప్రజాపతేత్వం నిధిపాః పురాణః। దేవానాం పితాజనితా ప్రజానాం । పతిర్విశ్వస్య జగతః పరస్పాః । హవిర్నో దేవ విహావేజుషస్వ ॥

తవ్యే మేలోకాః ప్రదిశోదిశశ్చ। పరావతోనివత ఉద్వతశ్చ । ప్రజాపతే విశ్వ సృడ్జీవధన్య ఇదంనో దేవ । ప్రతిహర్య హావ్యమ్ ॥

ప్రజాపతిం ప్రథమం యజ్ఞియానాం । దేవానామగ్రే యజతం యజధ్వం । సనోదదాతుద్రవిణగ్ం సువీర్యం। రాయస్పోషం విష్యతు నాభిమస్మే ॥

యోరాయ ఈశే శతదాయ ఉక్థ్యః । యః పశూనాగ్ం రక్షితా విష్ఠితానాం। ప్రజాపతిః ప్రథమజా ఋతస్య। సహస్రధామాజుషతాగ్ం హవిర్నః ॥

అషాఢంయుత్సుపృతనా సుపస్రిం । సువర్షామప్సాం

వృజినస్య గోపాః । భద్రేషుజాగ్ం సుక్షితిగ్ం సుశ్రవసం । జయం
తం త్వా మనుమదేమసోమ ॥

త్వగ్ం సోమక్రతుభిస్సుక్రతుర్భూః । త్వం దక్షైస్సు
దక్షో విశ్వవేదాః । త్వం వృషా వృషత్వేభిర్మహిత్వా ।
ద్యుమ్నేభిర్ద్యుమ్న్యభవో నృచక్షాః ॥

యా తే ధామాని హవిషా యజన్తి తా తే విశ్వా పరిభూ
రస్తు యజ్ఞంగయస్ఫానః ప్రతరణస్సువీరోఽవీరహా ప్రచరా
సోమదుర్యాన్ ॥

త్వమిమా ఓషధీస్సోమవిశ్వాః । త్వమపో అజనయ
స్త్వంగాః । త్వమాతతంథోర్వన్తరిక్షం । త్వం జ్యోతిషా విత
మోవవర్థ ॥

యా తే ధామాని దివియా పృథివ్యామ్ । యా పర్వతే
ష్వోషధీష్వప్సు । తేభిర్నో విశ్వైస్సుమనా అహేడన్ । రాజం
త్సోమ ప్రతిహవ్యా గృభాయ ॥

ఆనో విశ్వే అస్క్రా గమన్తు దేవాః । మిత్రో అర్య

మావరుణస్సజోషాః । భువన్ యథానో విశ్వే వృధాసః ।
కరంత్సుషాహా విథురన్న శవః ॥

శంనో దేవా విశ్వదేవా భవంతు । శగ్ం సరస్వతీ సహ
ధీభిరస్తు । శమభిషాచశ్శము రాతిషాచః । శంనో దివ్యాః పార్థి
వాశ్శంనో అప్యాః ॥

యే సవితుస్సత్యసవస్య విశ్వే । మిత్రస్య వ్రతే వరు
ణస్య దేవాః । తే సౌభగం వీరవద్గోమదప్నః । దధాతన
ద్రవిణం చిత్రమస్మే ॥

అగ్నే యాహి దూత్యం వారిషేణ్యః । దేవాగ్ం అచ్ఛా
బ్రహ్మ కృతా గణేన । సరస్వతీం మరుతో అశ్వినాపః । యక్షి
దేవాన్రత్నధేయాయ విశ్వాన్ ॥

ద్యౌః పితః పృథివి మాతరధ్రుక్ । అగ్నే భ్రాతర్వసవో
మృడతా నః । విశ్వ ఆదిత్యా అదితే సజోషాః । అస్మభ్యగ్ం
శర్మ బహులం వియంత ॥

విశ్వే దేవాశ్శృణుతేమగ్ం హవం మే । యే అంతరిక్షే

య ఉపద్యవిష । యే అగ్నిజిహ్వా ఉత వాయజత్రాః ।
ఆసద్యాస్మిన్బర్హిషి మాదయధ్వమ్ ॥

ఓం నమోఽనుమదన్తు ॥ ఓం శాన్తిశ్శాన్తిశ్శాన్తిః ॥

నమో వాచే యా చోదితా యా చానుదితా తస్యై వాచే
నమో నమో వాచే నమో వాచస్పతయే నమ ఋషిభ్యో
మన్త్రకృద్భ్యో మన్త్ర పతిభ్యో మా మామృషయో మన్త్ర
కృతో మన్త్ర పతయః పరాదుర్మాహమృషీన్మన్త్రకృతో
మన్త్రపతీన్పరాదాం వైశ్వదేవీం వాచముద్యాసగ్ం శివామ
దస్తాం జుష్టాం దేవేభ్యశ్శర్మమే ద్యౌశ్శర్మ పృథివీ శర్మ విశ్వ
మిదం జగత్ । శర్మ చన్ద్రశ్చ సూర్యశ్చ శర్మ బ్రహ్మ
ప్రజాపతీ । భూతం వదిష్యే భువనం వదిష్యే తేజో వదిష్యే
యశో వదిష్యే తపో వదిష్యే బ్రహ్మ వదిష్యే సత్యం వదిష్యే
తస్మా అహమిదముపస్తరణముపస్తృణ ఉపస్తరణం మే ప్ర
జాయై పశూనాం భూయాదుపస్తరణమహం ప్రజాయై పశూ
నాం భూయాసం ప్రాణాపానౌ మృత్యోర్మాపాతం ప్రాణా

పాన్నామామాహాసిష్టం మధుమనిష్యే మధుజనిష్యే మధు వక్ష్యామి మధువదిష్యామి మధుమతీం దేవేభ్యో వాచముద్యాసగ్ం శుశ్రూషేణ్యాం మనుష్యేభ్యస్తంమాదేవా అవన్తు శోభాయైపితరోఽనుమదన్తు ॥ ఓం శాన్తిశ్శాన్తిశ్శాన్తిః ॥

పృథివీ సమిత్ । తామగ్నిస్సమిన్ధే। సాగ్నిగ్ం సమింధే। తామహగ్ంసమిన్ధే । సా మా సమిద్ధా । ఆయుషా తేజసా । వర్చసా శ్రియా। యశసా బ్రహ్మవర్చసేన । అన్నాద్యేన సమిన్ధాగ్ం స్వాహా ॥

అన్తరిక్షగ్ం సమిత్ । తాం వాయుస్సమిన్ధే । సావాయుగ్ం సమిన్ధే। తామహమిత్యాదిపూర్వవత్ ॥ ద్యౌస్సమిత్ । తామాదిత్యస్సమిన్ధే । సాఽఽదిత్యగ్ం సమిన్ధే । తామహమిత్యాది—॥ ప్రాజాపత్యామెసమిదసి సపత్నక్షయణీ । భ్రాతృవ్యహామెఽసిస్వాహా ॥

శం నో వాతః పవతాం మాతరిశ్వా శం న స్తపతు సూర్యః । అహాని శం భవన్తు నశ్శగ్ం రాత్రిః ప్రతిధీయతామ్ । శముషా నోవ్యుచ్ఛతు శమాదిత్య ఉదేతు నః। శివా

నశ్శన్త్వమా భవ సుమృడీకా సరస్వతి । మా తే వ్యోమ సందృశి । ఇడాయై వాస్త్వసి వాస్తుమద్వాస్తుమన్తో భూయాస్మ మా వాస్తోశ్ఛిథ్స్మహ్యవాస్తుస్స భూయాద్యోఽస్మాన్ద్వేష్టి యం చ వయం ద్విష్మః । ప్రతిష్ఠాఽసి ప్రతిష్ఠావన్తో భూయాస్మ మా ప్రతిష్ఠాయాశ్ఛిథ్స్మహ్యప్రతిష్ఠస్స భూయాద్యోఽస్మాన్ద్వేష్టి యం చ వయం ద్విష్మః । ఆవాతవాహి భేషజం వివాతవాహి యద్రపః । త్వగ్ం హి విశ్వభేషజో దేవానాం దూత ఈయసే । ద్వావిమౌ వాతౌ వాత ఆసిన్ధోరాపరావతః ॥ దక్షం మే అన్య ఆవాతు పరాన్యో వాతు యద్రపః । యదదో వాత తే గృహేఽమృతస్య నిధిర్హితః । తతో నో దేహి జీవసే తతో నో ధేహి భేషజమ్ । తతో నో మహ ఆవహ వాత ఆవాతు భేషజమ్ । శంభూర్మయోభూర్నో హృదే ప్రణ ఆయూగ్ంషి తారిషత్ । ఇన్ద్రస్య గృహోఽసి తం త్వా ప్రపద్యే సగుస్సాశ్వః । సహ యన్మే అస్తి తేన । భూః ప్రపద్యే భువః ప్రపద్యే సువః ప్రపద్యే భూర్భువస్సువః ప్రపద్యే వాయుం ప్రపద్యేఽనార్తాం దేవతాం ప్రపద్యేఽశ్మానమాఖణం ప్రపద్యే

ప్రజాపతేర్బ్రహ్మకోశం బ్రహ్మ ప్రపద్యే ఓం ప్రపద్యే। అన్తరిక్షం మ ఉర్వన్తరం బృహదగ్నయః పర్వతాశ్చయయా వాతస్స్వస్త్యా స్వస్తిమాన్తయా స్వస్త్యా స్వస్తిమానసాని। ప్రాణాపానౌ మృత్యోర్మాపాతం ప్రాణాపానౌ మా మా హాసిష్టం మయిమేధాం మయి ప్రజాం మయ్యగ్నిస్తేజో దధాతు మయి మేధాం మయిప్రజాం మయీన్ద్ర ఇన్ద్రియం దధాతు మయిమేధాం మయి ప్రజాంమయి సూర్యో భ్రాజో దధాతు ॥ ద్యుభిరక్తుభిః పరిపాతమస్మానరిష్టేభిరశ్వినా సౌభగేభిః।తన్నో మిత్రో వరుణో మామహాన్తామదితిస్సిన్ధుః పృథివీ ఉతద్యౌః। కయా నశ్చిత్ర ఆ భువదూతీ సదా వృధస్సఖా। కయా శచిష్ఠయా వృతా। కస్త్వా సత్యో మదానాం మగ్ంహిష్ఠో మత్సదన్ధసః। దృఢా చిదారుజే వసు। అభీషుణస్సఖీనామవితా జరితౄణామ్। శతం భవాస్యూతిభిః। వయస్సుపర్ణా ఉపసేదురిన్ద్రం ప్రియమేధా ఋషయో నాధమానాః। అపధ్వాంతమూర్ణుహి పూర్ధి చక్షుర్ముముగ్ధ్యస్మాన్నిధయేఽవబద్ధాన్ ॥ శం నో దేవీరభిష్టయ ఆపో భవన్తు పీతయే। శం

యోర్భిసవిన్నునః। ఈశానా వార్యాణాం క్షయంతీశ్చర్షణీనాం। అపోయాచామిభేషజం। సుమిత్రాన ఆప ఓషధయస్సన్తు దుర్మిత్రా స్తస్మై భూయాసుర్యోఽస్మాన్ ద్వేష్టియం చ వయం ద్విష్మః। ఆపోహిష్ఠా మయోభువస్తాన ఊర్జేదధాతన। మహేరణాయ చక్షసే। యోవశ్శివతమోరసస్తస్య భాజయతేహనః। ఉశతీరివమాతరః। తస్మాఅరంగమామవో యస్యక్షయాయ జిన్వథ। ఆపోజన యథాచనః॥ పృథివీ శాన్తా సాగ్నినా శాన్తా సామేశాన్తా శుచగ్ం శమయతు। అన్తరిక్షగ్ం శాన్తం తద్వాయునా శాన్తం తన్మే శాన్తగ్ం శుచగ్ం శమయతు। ద్యౌశ్శాన్తా సాదిత్యేన శాన్తాసామే శాన్తా శుచగ్ం శమయతు॥ పృథివీశాన్తిర న్తరిక్షగ్ం శాన్తి ద్యౌశ్శాన్తి దిశశ్శాంతి రవాంతర దిశాశ్శాంతి రగ్ని శ్శాంతి ర్వాయుశ్శాన్తి రాదిత్యశ్శాన్తి శ్చన్ద్రమా శ్శాన్తి ర్నక్షత్రాణి శాన్తి రాపశ్శాన్తి రోషధయశ్శాన్తిర్వనస్పతయశ్శాన్తి గౌశ్శాన్తి రజాశాన్తి రశ్వశ్శాన్తిః పురుష శ్శాన్తిర్బ్రహ్మశాన్తి ర్బ్రాహ్మణశ్శాన్తి శ్శాన్తిరేవ శాన్తి

శ్శాన్తిర్మే అస్తు శాన్తిః । తయాహగ్ం శాన్త్యా సర్వశాన్త్యా
మహ్యం ద్విపదే చతుష్పదే చ శాన్తిం కరోమి శాన్తిర్మే అస్తు
శాన్తిః । ఏహ శ్రీశ్చ హ్రీశ్చ ధృతిశ్చ తపో మేధా ప్రతిష్ఠా శ్ర
ద్ధా సత్యం ధర్మశ్చైతాని మోత్తిష్ఠన్తమనూత్తిష్ఠన్తు మా
మాగ్ం శ్రీశ్చ హ్రీశ్చ ధృతిశ్చ తపో మేధా ప్రతిష్ఠా శ్రద్ధా
సత్యం ధర్మశ్చైతాని మా మా హాసిషుః । ఉదాయుషా స్వా
యుషోదోషధీనాగ్ం రసేనోత్పర్జన్యస్య శుష్మేణోదస్థా
మమృతాగ్ం అను । తచ్చక్షుర్దేవహితం పురస్తాచ్ఛుక్ర
ముచ్చరత్ । పశ్యేమ శరదశ్శతం జీవేమ శరదశ్శతం నం
దామ శరదశ్శతం మోదామ శరదశ్శతం భవామ
శరదశ్శతగ్ం శృణవామ శరదశ్శతం ప్రబ్రవామ శరదశ్శతమజీ
తాస్యామ శరదశ్శతం జ్యోక్చ సూర్యం దృశే । య ఉద
గాన్మహతోఽర్ణవాద్విభ్రాజమానస్సరిరస్య మధ్యాథ్స
మా వృషభో లోహితాక్షస్సూర్యో విపశ్చిన్మనసా పునాతు ।
బ్రహ్మణశ్చోతన్యసి బ్రహ్మణ ఆణీస్థో బ్రహ్మణ ఆవపనమసి ధారి
తేయం పృథివీ బ్రహ్మణా మహీ ధారితమేనేన మహదన్తరిక్షం

దివం దాధార పృథివీగ్ం సదేవాం యదహం వేద తదహం ధారయాణి మామద్వేదోఽధి విస్రసత్ । మేధామనీషే మా విశతాగ్ం సమీచీ భూతస్య భవ్యస్యావరుద్ధ్యై సర్వమాయురయాణి సర్వమాయురయాణి ॥ ఆభిర్గీర్భిర్యదతో న ఊనమాప్యాయయ హరివో వర్ధమానః । యదా స్తోతృభ్యో మహి గోత్రా రుజాసి భూయిష్ఠభాజో అధ తే స్యామ । బ్రహ్మ ప్రావాదిష్మ తన్నో మా హాసీత్ । ఓమ్ శాన్తిః శ్శాన్తిః శ్శాన్తిః

వసన్తేన ఋతునా దేవాః । వసవస్త్రివృతా స్తుతమ్ । రథన్తరేణ తేజసా । హవిరిన్ద్రే వయో దధుః । గ్రీష్మేణ దేవా ఋతునా । రుద్రాః పఞ్చదశే స్తుతమ్ । బృహతా యశసా బలమ్ । హవిరిన్ద్రే వయో దధుః । వర్షాభిర్ ఋతునాఽఽదిత్యాః । స్తోమే సప్తదశే స్తుతమ్ ॥ వైరూపేణ విశౌజసా । హవిరిన్ద్రే వయో దధుః । శారదేన ఋతునా దేవాః । ఏకవిగ్ంశ ఋభవస్తుతమ్ । వైరాజేన శ్రియా శ్రియమ్ । హవిరిన్ద్రే వయో దధుః । హేమన్తేన ఋతునా దేవాః । మరుతస్త్రిణవే స్తుతమ్ । బలేన శక్వరీస్సహః । హవిరిన్ద్రే వయో దధుః ।

శైశిరేణర్తునా దేవాః । త్రయస్త్రిగ్ంశేఽమృతగ్గ్ం స్తుతమ్ ।
సత్యేన రేవతీః క్షత్రమ్ । హవిరిన్ద్రే వయోదధుః ॥

సిగ్ంహే వ్యాఘ్ర ఉత యా పృదాకౌ । త్విషిరగ్నౌ
బ్రాహ్మణే సూర్యే యా । ఇన్ద్రం యా దేవీ సుభగా జజాన ।
సా న ఆగన్వర్చసా సంవిదానా । యా రాజన్యే దున్దుభావాయతా
యామ్ । అశ్వస్య క్రన్దే పురుషస్య మాయా । ఇన్ద్రం యా
దేవీ సుభగా జజాన । సా న ఆగన్వర్చసా సంవిదానా । యా
హస్తిని ద్వీపిని యా హిరణ్యే । త్విషిరశ్వేషు పురుషేషు గోషు ॥
ఇన్ద్రం యా దేవీ సుభగా జజాన । సా న ఆగన్వర్చసా సంవిదానా ।
రథే అక్షేషు వృషభస్య వాజే । వాతే పర్జన్యే వరుణస్య
శుష్మే । ఇన్ద్రం యా దేవీ సుభగా జజాన । సా న ఆగన్వర్చసా
సంవిదానా । రాడసి విరాడసి । సంరాడసి స్వరాడసి । ఇన్ద్రాయ త్వా
తేజస్వతే తేజస్వన్తగ్గ్ం శ్రీణామి । ఇన్ద్రాయ త్వౌజస్వత ఓజ
స్వన్తగ్గ్ం శ్రీణామి ॥ ఇన్ద్రాయ త్వా పయస్వతే పయస్వన్తగ్గ్ం
శ్రీణామి । ఇన్ద్రాయ త్వాఽఽయుష్మత ఆయుష్మన్తగ్గ్ం
శ్రీణామి । తేజోఽసి । తత్తే ప్రయచ్ఛామి । తేజస్వదస్తు మేము

ఖమ్ । తేజస్త్వచ్ఛిరో అస్తు మే । తేజస్త్వా విశ్వతః ప్రత్యఙ్ ।
తేజసా సంపిపృగ్ధిమా । ఓజో౽సి । తత్తే ప్రయచ్ఛామి ॥
ఓజస్త్వదస్తు మేముఖమ్ । ఓజస్త్వచ్ఛిరో అస్తు మే । ఓజస్త్వా
విశ్వతః ప్రత్యఙ్ । ఓజసాసంపిపృగ్ధిమా । పయో౽సి । తత్తే
ప్రయచ్ఛామి । పయస్త్వదస్తుమేముఖమ్ । పయస్త్వచ్ఛిరో
అస్తు మే । పయస్త్వా విశ్వతః ప్రత్యఙ్ । పయసా సం పిపృ
గ్ధిమా ॥ ఆయురసి । తత్తేప్రయచ్ఛామి । ఆయుష్మదస్తు
మేముఖమ్ । ఆయుష్మచ్ఛిరో అస్తు మే । ఆయుష్ట్వా విశ్వతః
ప్రత్యఙ్ । ఆయుషాసంపిపృగ్ధిమా । ఇమమగ్న ఆయుషే
వర్చసే కృధి । ప్రియగ్ం రేతో వరుణసోమరాజన్ । మాతే
వాస్మై అదితే శర్మయచ్ఛ । విశ్వేదేవాజరదష్టిర్యథా౽సత్ ॥
ఆయురసి విశ్వాయురసి । సర్వాయురసి సర్వమాయురసి ।
యతో వాతో మనోజవాః । యతః క్షరన్తి సిన్ధవః । తాసాం
త్వా సర్వాసాగ్ం రుచా । అభిషిఞ్చామివర్చసా । సముద్ర
ఇవాసిగ్రహ్మనా । సోమ ఇవాస్యదాభ్యః । అగ్నిరివ విశ్వతః
ప్రత్యఙ్ । సూర్య ఇవజ్యోతిషావిభూః ॥ అపాంయోద్రవణే

రసః । తమహామస్మా ఆముష్యాయణాయ । తేజసే బ్రహ్మ
వర్చసాయ గృహ్ణామి । అపాం య ఊర్మౌ రసః తమహామస్మా
ఆముష్యాయణాయ । ఓజసే వీర్యాయ గృహ్ణామి । అపాంయో
మధ్యతోరసః । తమహామస్మా ఆముష్యాయణాయ । పుష్ట్యై
ప్రజననాయగృహ్ణామి । అపాంయో యజ్ఞియోరసః । తమ
హామస్మా ఆముష్యాయణాయ । ఆయుషే దీర్ఘాయుత్వాయ
గృహ్ణామి ॥

హరిః ఓమ్

ఆపస్తంబ గృహ్య సూత్రమ్

ప్రథమః పటలః, ప్రథమః ఖండః

అథ కర్మాణ్యాచారాద్యానిగృహ్యంతఉదగయనపూర్వ పక్షాహఃపుణ్యాహేషు కార్యాణి యజ్ఞోపవీతినా ప్రదక్షిణం పురస్తా దుద గ్వోపక్రమ స్తథాఽపవర్గోఽపరపక్షే పిత్ర్యాణి ప్రాచీనావీతినా ప్రసవ్యం దక్షిణతోఽపవర్గో నిమిత్తావేక్షాణినై మిత్తికా న్యగ్నిమిథ్వా ప్రాగగ్రై ర్దర్భైరగ్నిం పరిస్తృణాతి ప్రాగుదగగ్రై ర్వా దక్షిణాగ్రైః పిత్ర్యేషు దక్షిణాప్రాగగ్రై ర్వోత్తరేణాగ్నిం దర్భాంత్సగ్గ్ం స్తీర్య ద్వంద్వం న్యంచి పాత్రాణి ప్రయునక్తి దేవసంయుక్తాని సకృ దేవమనుష్యసంయుక్తా న్యేకైకశఃపితృసంయుక్తాని పవిత్రయో స్సగ్గ్ంస్కార ఆయామ తః పరీమాణం ప్రోక్షణీసగ్గ్ంస్కారః పాత్రప్రోక్ష ఇతిదర్శపూర్ణ మాసవత్తూష్ణీమపరే ణాగ్నిం పవిత్రాంతర్హితే పాత్రేఽప ఆసి చ్యోదగగ్రాభ్యాం పవిత్రాభ్యాం త్రి రుత్పూయ సమం ప్రాణై

హృత్వోత్తరేణాగ్నిం దర్భేషుసాదయిత్వా దర్భైః ప్రచ్ఛా
ద్య బ్రాహ్మణం దక్షిణతో దర్భేషు నిషా ద్యాజ్యం విలా ప్యాప
రేణాగ్నింపవిత్రాంతర్హితాయా మాజ్యస్థాల్యామాజ్యం నిరు
ప్యోదీచోఽంగారా న్నిరూహ్య తేష్వధిశ్రిత్య జ్వలతావద్యు
త్య ద్వౌ దర్భాగ్రే ప్రత్యస్య త్రిః పర్యగ్ని కృత్వోదగుద్వా
స్యాంగారా న్ప్రత్యూహ్యోదగగ్రాభ్యాం పవిత్రాభ్యాం పున రా
హారం త్రిరుత్పూయ పవిత్రే అనుప్రహృత్య ॥ ౧ ॥

ద్వితీయః ఖండః

యేనజుహోతి తదగ్నౌ ప్రతితప్య దర్భైస్సంమృజ్య పునః
ప్రతితప్య ప్రోక్ష్య నిధాయ దర్భా నద్భి స్స్రుగ్ం స్పృశ్యాగ్నౌ
ప్రహరతి **శమ్యాః** పరిధ్యర్థే వివాహోపనయనసమావర్తన సీ
మంతచౌళగోదానప్రాయశ్చిత్తే ష్వగ్నిం పరిషిఞ్చ త్యదితేఽను
మన్యస్వేతిదక్షిణతః ప్రాచీనమనుమతేఽనుమన్యస్వేతిపశ్చా దు
దీచీనగ్ం సరస్వతేఽనుమన్యస్వేత్యుత్తరతః ప్రాచీనందేవసవితః
ప్రసువేతి సమంతం పైతృకేషు సమంత మేవ తూష్ణీ మిధ్మమా
ధాయాఘారా వాఘారయతి దర్శపూర్ణమాసవత్తూష్ణీ మ థా

జ్యభాగౌ జుహోత్యగ్నయే స్వాహేత్యుత్తరార్ధపూర్వార్ధే సోమాయ స్వాహేతి దక్షిణార్ధపూర్వార్ధే సమం పూర్వేణ యథోపదేశం ప్రధానాహుతీర్హుత్వా జయాభ్యాతానా న్రాష్ట్రభృతః ప్రాజాపత్యాంవ్యాహృతీర్వ్యాహృతా స్సౌవిష్టకృతీమిత్యుపజుహోతి. యదస్యకర్మణోత్యరీరిచం యద్వా న్యూన మిహాకరం అగ్నిష్ట త్స్విష్టకృ ద్విద్వాంత్సర్వగ్గ్ స్విష్టగ్ం సుహుతం కరోతుస్వాహేతిపూర్వవత్పరిషేచన మన్వమగ్గ్ంస్థాః ప్రాసావీరితి మంత్రసన్నామో లౌకికానాం పాకయజ్ఞశబ్ద స్తత్ర బ్రాహ్మణావేక్షో విధిర్ద్విర్జుహోతి ద్విర్నిమార్ష్టి ద్విః ప్రాశ్నాత్యుత్సృప్యాచామతి నిర్లేఢీతిసర్వఋతవో వివాహస్య శైశిరామాసా పరిహాప్యోత్తమం చ నైదాఘగ్ం సర్వాణి పుణ్యోక్తాని నక్షత్రాణి తథా మంగళా న్యావృతశ్చాస్త్రీభ్యః ప్రతీయేరన్నిన్వకాభిః ప్రసృజ్యంతే తే వరాః ప్రతినందితాః ॥ ౨ ॥

తృతీయః ఖండః

మఘాభిర్గావో గృహ్యంతే ఫల్గునీభ్యాంవ్యూహ్యతే యాం కామయేత దుహితరం ప్రియా స్యాదితి తాం నిష్ట్యాయాం

ద ద్వ్యాత్ర్యహమేవ భవతి నైవ తు పున రాగచ్ఛతీతి బ్రాహ్మణా వేక్షో
విధి రిన్వకాశబ్దో మృగశిరసి నిష్ట్యాశబ్దః స్వాతౌ వివాహే గా
గృహ్యేషు గా స్తయా వర మతిథివ దర్హయే ద్యోస్యాపచిత స్త
మితర మైతావ ద్గోరాలంభస్థాన మతిథిః పితరో వివాహశ్చ న
ష్టాగం రుదంతీం నిష్క్రాంతాం వరణే పరివర్జయే ద్దత్తాం గుప్తాం
ద్యోతా మృషభాం శరభాం వినతాం వికటాం ముండాం మండూ
షికాం సాంకారికాం రాతాం పాలీం మిత్రాం స్వనుజాం వర్ష
కారీంచ వర్జయేన్నక్షత్రనామా నదీనామా వృక్షనామాశ్చ గర్హి
తాః సర్వాశ్చ రేఫలకారోపాంతా వరణే పరివర్జయేచ్ఛక్తి విషయే
ద్రవ్యాణి ప్రతిచ్ఛన్నాన్యుపనిధాయ బ్రూయాదుపస్పృశేతి నా
నాబీజాని సంస్పృష్టాని వేద్యాః పాంసూన్ క్షేత్రా ల్లోష్టం
శకృచ్ఛ్మశానలోష్టమితి పూర్వేషా ముపస్పర్శనే యథాలింగ
మృద్ధి రుత్తమం పరిచక్షతే బంధుశీలలక్షణ సంపన్నా మరోగా
ముపయచ్ఛేత బంధుశీలలక్షణసంపన్నః శ్రుతవా నరోగ ఇతి వ
రసంప ద్యస్యాం మనశ్చక్షుషో ర్నిబంధ స్తస్యా మృద్ధి ర్నేతర
దాద్రియేతే త్యేకే ॥ ॥ ౩ ॥

ద్వితీయః పటలః, చతుర్థః ఖండః

సుహృదస్సమవేతా న్మంత్రవతో వరాన్ ప్రహిణుయా త్తానాదితో ద్వాభ్యామభిమంత్రయేత స్వయందృష్ట్వా తృతీయాం జపే చ్చతుర్థ్యా సమీక్షే తాంగుష్ఠే నోపమధ్యమయా చాంగు ళ్యా దర్భగ్ం సంగృహ్యోత్త రేణ యజుషా తస్యాభ్రువో రంతరగ్ం సంమృజ్య ప్రతీచీనం నిరస్యే త్ప్రాప్తే నిమిత్త ఉత్త రాం జపే ద్వ్యగ్మాంథ్సమవేతా న్మంత్రవత ఉత్తరయాద్భ్యః ప్రహిణు యాదుత్త రేణ యజుషా తస్యాశ్శిరసి దర్భేణ్వంనిధాయ తస్మి న్నుత్తరయా దక్షిణం యుగచ్ఛిద్రం ప్రతిష్ఠాప్యఛిద్రే సువర్ణ ముత్తరయాఽంతర్ధాయో త్తరాభిః పంచభిస్స్నాపయిత్వోత్తర యాఽహతేన వాససా చ్ఛాద్యోత్తరయా యోక్త్రేణ సంనహ్య త్యథైనా ముత్తరయా దక్షిణేహస్తే గృహీత్వాఽగ్ని మభ్యా నీయాపరేణాగ్ని ముదగగ్రం కటమాస్తీర్య తస్మిన్నుప విశత ఉత్తరోవరోఽగ్నే రుపసమాధానా ద్యాజ్యభాగాంతేఽథైనా మాదితో ద్వాభ్యా మభిమంత్రయేతాథాస్యైదక్షిణేన నీచా హస్తేన దక్షిణ ముత్తానగ్ంహస్తంగృహ్ణీయాద్యదికామయేత

స్త్రీ రేవ జనయేయమిత్యంగులీ రేవగృహ్ణీయాద్యది కామయేత పుగ్ంస ఏవ జనయెయ మిత్యంగుష్ఠ మేవ సోఽభీ వాంగుష్ఠమభీవ లోమాని గృహ్ణాతి గృభ్ణామిత ఇత్యేతాభి శ్చతసృభి రథైనా ముత్త రేణాగ్నిం దక్షిణెన పదా ప్రాచీ ముదీచీం వా దిశమభి ప్రక్రమయ త్యేకమిష ఇతి సఖేతి స ప్తమే పదే జపతి॥ ॥౪॥

పంచమః ఖండః

ప్రాఘ్నోమాత్ప్రదక్షిణమగ్నిం కృత్వా యథాస్థాన ముపవిశ్యాన్వారబ్ధాయా ముత్తరా ఆహుతీర్జుహోతిసోమాయజని విదే స్వాహే త్యేతైః ప్రతిమంత్ర మథైనా ముత్తరేణాగ్నిం దక్షిణేనపదాఽశ్మానమాస్థాపయ త్యాతిష్ఠేత్యథాస్యాఅంజలా వుపస్తీర్య ద్విర్లాజా నోప్యాభిఘారయతి తస్యాస్సోదరోల్యాజా నావపతీత్యేకే జుహోతీయంనారీత్యుత్త రాభి స్తిసృభిః ప్రదక్షిణ మగ్నిం కృత్వాఽశ్మాన మాస్థాపయతి యథా పురస్తాద్ధోమ శ్చోత్తరయా పునః పరిక్రమణ మాస్థాపనగ్ం హోమశ్చోత్తరయా పునః పరిక్రమణం జయాదిప్రతిపద్య తే పరిషేచనాంతం కృత్వోత్తరాభ్యాం యోక్త్రం విముచ్యతాం తతః ప్రవాహా

యేత్ప్రవాహయే త్సమో ప్యైతమగ్ని మనుహరంతి నిత్యో
ధార్యోఽనుగతో మంథ్యశ్శ్రోత్రియాగారాద్వాఽఽహార్యఉప
వాసశ్చాన్యతరస్యభార్యాయాః ప్రత్యుర్వాఽనుగతేఽపివో త్త
రయా జుహుయా న్నోపవసే దుత్తరారథస్యోత్తం భనీవాహా
వుత్తరాభ్యాం యునక్తి దక్షిణమగ్రే ఆరోహతీ ముత్తరాభి
రభిమంత్రయతే సూత్రే వర్త్మనోర్వ్యవస్తృణాత్యుత్తరయా
నీలం దక్షిణస్యాం లోహిత ముత్తరస్యాంతే ఉత్తరాభి రభి
యాతి తీర్థస్థాణుచతుష్పథ వ్యతిక్రమేచో త్తరాం జపేత్ ॥ ౫ ॥

షష్ఠః ఖండః

నావ ముత్తరయాఽనుమంత్రయతే న చ నావ్యాగ్ంస్త
రతీ వధూః పశ్యేత్త్యుత్తరాంజపే చ్ఛ్మశానాధివ్యతిక్రమేభాం
డే రథే వారిష్టేఽగ్నే రుపసమాధానాద్యాజ్యభాగాంతేఽన్వా
రబ్ధాయా ముత్తరా ఆహుతీర్హుత్వా జయాది ప్రతిపద్యతే పరి
షేచనాంతం కరోతి క్షీరిణా మన్యేషాం వా లక్షణ్యానాం వృ
క్షాణాం నదీనాం ధన్వనాం చ వ్యతిక్రమ ఉత్తరే యథాలింగం
జపే ద్గృహానుత్తరయా సంకాశయతి వాహా ఉత్తరాభ్యాం వి

ముంచతిదక్షిణ మగ్రే లోహితం చర్మానడుహం ప్రాచీన గ్రీవ
ముత్తరలోమమధ్యే౽గారస్యోత్తరయా౽౽స్తీర్యగృహాన్ ప్ర
పాదయన్నుత్తరాం వాచయతి దక్షిణేన పదా నచ దేహళీ మభి
తిష్ఠత్యుత్తర పూర్వే దేశే౽గారస్యాగ్నే రుపసమాధానా ద్యా
జ్యభాగాం తే౽న్వారబ్ధాయాముత్తరా ఆహుతీర్హుత్వాజయాది
ప్రతిపద్య తేపరిషేచనాంతం కృత్వోత్తరయా చర్మణ్యుపవిశత
ఉత్తరోవరో౽థాస్యాః పుగ్ంస్వోర్జీవపుత్రాయాః పుత్రమంక
ఉత్తర యోపవెశ్య తస్మై ఫలాన్యుత్తరేణ యజుషా ప్రదా
యోత్తరేజపిత్వా వాచంయచ్ఛత(త్యా)ఆనక్షత్రేభ్యఉదితేషు
నక్షత్రేషు ప్రాచీముదీచీంవా దిశ ముప నిష్క్రమ్యోత్తరాభ్యాం
యథాలింగం ధ్రువ మరుంధతీం చ దర్శయతి॥ ॥ ౬ ॥

తృతీయః పటలః, సప్తమః ఖండః

అథైనామాగ్నేయేన స్థాలీపాకేన యాజయతి పత్న్యైవ
హంతి శ్రపయిత్వా ౽భిఘార్య ప్రాచీన ముదీచీనం వోద్వా
స్య ప్రతిష్ఠిత మభిఘార్యాగ్నే రుపసమాధానా ద్యాజ్యభాగాం
తే౽న్వారబ్ధాయాగ్ం స్థాలీపాకా జ్జుహోతి సకృదుపస్తరణాభి

ఘారణే ద్విరవదా నమగ్ని ర్దేవతా స్వాహాకార ప్రదానోఽపివా
సకృదుపహత్య జుహుయాదగ్ని స్స్విష్టకృ ద్ద్వితీయ స్సకృదుప
స్తరణావదానే ద్వి రభిఘారణం మధ్యాత్పూర్వ స్యావదానం
మధ్యేహోమ ఉత్తరార్ధా దుత్తరస్యోత్తరార్ధపూర్వార్ధే హో
మోలేపయోః ప్రస్తరవత్తూష్ణీం బర్హిరగ్న్యావ్వాఽగ్నౌ ప్రహరతి
సిద్ధముత్తరం పరిషేచనం తేన సర్పిష్మతా బ్రాహ్మణం భోజయే
ద్యోస్యాపచితస్తస్మా ఋషభం దదాత్యేవ మత ఊర్ధ్వందక్షిణా
పర్జ ముపోషితాభ్యాం పర్వసు కార్యః పూర్ణపాత్రస్తు దక్షిణే
త్యేకే సాయం ప్రాతరత ఊర్ధ్వగ్ం హస్తేనైతే ఆహుతీ
తండులైర్యవైర్వా జుహుయా త్స్థాలీపాకవద్దైవతగ్ం సౌరీ పూ
ర్వాహుతిః ప్రాతరిత్యేకఉభయతః పరిషేచనం యథాపురస్తా
త్పార్వణేనాతోఽన్యాని కర్మాణి వ్యాఖ్యాతాన్యాచారాద్యాని గృ
హ్యంతె యథోపదేశం దేవతా అగ్నిగ్ం స్విష్టకృతంచాంతరే
ణావిశ్రుతమాతిథ్యం వైశ్వదేవే విశ్వేదేవాః పౌర్ణమాస్యాం
పౌర్ణమాసీ యస్యాం క్రియతే ॥ ౭ ॥

అష్టమః ఖండః

ఉపాకరణేసమాపనే చ ఋషిర్యః ప్రజ్ఞాయతె సదసస్పతి
ర్ద్వితీయస్త్రిర్యా౽నుపే తెనక్షారలవణావరాన్న సగ్ంసృష్టస్య
చహోమం పరిచక్షతె యథోపదేశం కామ్యాని బలయశ్చసర్వ
త్రస్వయం ప్రజ్వలితే౽గ్నా వుత్తరాభ్యాగ్ం సమిధావాదధ్యా
దాపన్నాశ్శీర్ష్ణాగాదితి వై తదహ ర్విజానీయా ద్యదహ
ర్భార్యామావహతె త్రిరాత్రముభయోరధశ్శయ్యా బ్రహ్మ
చర్యం క్షారలవణవర్జనంచ తయోశ్శయ్యా మంతరేణ దండో
గంధలిప్తో వాససా సూత్రేణ వా పరివీత స్తిష్ఠతి తం చతుర్థ్యా
ఉపరరాత్ర ఉత్తరాభ్యా ముత్థాప్య ప్రక్షాళ్య నిధాయాగ్నే
రుపసమాధానా ద్యాజ్యభాగాంతే౽న్వా రబ్ధాయా ముత్తరా
ఆహుతీర్హుత్వా జయాదిప్రతిపద్య తేపరిషేచనాంతంకృత్వా
ఉపరేణాగ్నిం ప్రాచీముపవేశ్య తస్యా శ్శిరస్యాజ్యశేషా ద్వ్యా
హృతిభి రోంకారచతుర్థీభి రానీయోత్తరాభ్యాం యథాలిం
గం మిథస్సమీక్ష్యోత్తరయాజ్య శేషేణ హృదయదేశౌ సం
మృజ్యోత్తరాస్తిస్రోజపిత్వా శేషగ్ం సమావేశనేజపే దన్యో

నైనా మభి మంత్రయేత యదా మలవద్వాసాస్స్యా దథైనాం బ్రాహ్మణ ప్రతిషిద్ధాని కర్మాణి సగ్ంశాస్తి యాంమలవద్వాససమిత్యేతాని రజసః ప్రాదుర్భావా త్స్నాతామృతుసమావేశన ఉత్తరాభి రభిమంత్రయతే. ॥ ౮ ॥

నవమః ఖండః.

చతుర్థి ప్రభృత్యాషోడశీ ముత్తరాముత్తరాం యుగ్మాం ప్రజానిశ్రేయస మృతుగమన ఇత్యుపదిశం త్యర్థప్రాథ్వస్య పరిక్షువే పరికాసనే చాప ఉపస్పృశ్యోత్తరే యథా లింగం జపే దేవమిత్త్రై ర్యథాలింగం చిత్రియం వనస్పతిగ్ం శకృద్రితిగ్ం సిగ్వాతగ్ం శకుని మిత్యభ యోహార్దయసగ్ం సర్గేష్వస్త్రి రాత్రావరం బ్రహ్మచర్యం చరిత్వా స్థాలీపాకగ్ం శ్రపయిత్వాఽగ్నే రుపసమాధానాద్యాజ్యభాగాంతేఽన్వారబ్ధాయాగ్ం స్థాలీపాకాదుత్తరాఆహుతీర్హుత్వా జయాదిప్రతిపద్యతే పరిషేచనాంతం కృత్వా సిద్ధిం వాచయీతశ్వస్తి ష్యేణేతిత్రిస్సపైర్యవైః పాతాంపరికిరతి యదివారుణ్యాసి వరుణాత్త్వా నిష్క్రీణామి యది సౌమ్యాసి సోమాత్త్వా నిష్క్రీణామీతిశ్వోభూత

ఉత్తరయోస్థాప్యోత్తరాభిస్తిసృభి రభి మంత్రోత్తరయా ప్రతి
చ్ఛన్నాగ్ం హస్తయోరాబధ్య శయ్యాకాలే బాహుభ్యాం
భర్తారం పరిగృహ్ణీయాదుపధాన లింగయా వశ్యో భవతి
సపత్నీ బాధనంచైతేనైవ కామేనోత్తరేణానువాకేన సదా
దిత్యముపతిష్ఠతే యత్స్మ గృహీంతామన్యాం వా బ్రహ్మ చర్య
యుక్తః పుష్కర సంవర్తమూలైరుత్తరైర్యథాలింగమంగాని
సంమృజ్య ప్రతీచీనం నిరస్యేద్వ్యథూవాస ఉత్తరాభిరేత ద్వ్రదే
దద్యాత్ ॥ ॥ ౯ ॥

తురీయః పటలః, దశమః ఖండః

ఉపనయనం వ్యాఖ్యాస్యామోగర్భాష్టమేషుబ్రాహ్మణ
ముపనయీతగర్భైకాదశేషురాజన్యంగర్భద్వాదశేషువైశ్యం
వసంతోగ్రీష్మశ్శరదిత్యృతవో వర్ణానుపూర్వ్యేణ బ్రాహ్మణాన్
భోజయిత్వాఽఽశిషో వాచయిత్వా కుమారం భోజయిత్వా
ఽనువాకస్య ప్రథమేన యజుషాపస్సృగ్ం సృజ్యోష్ణాశ్శీతాస్వాసీ
యోత్తరయా శిర ఉనత్తి త్రీగ్ంస్త్రీన్ దర్భా నంతర్ధాన
యోత్తరాభిశ్చతసృభిః ప్రతిమంత్రం ప్రతిదిశం ప్రవపతి వపంత

ముత్తరయాఽను మంత్రయతే దక్షిణతో హోతా బ్రహ్మచారీ వాఽఽనడుహే శకృత్పిండే యవాన్నిధాయ తస్మిన్ కేశానుప్యోత్తరయోదుంబర మూలే దర్భస్తంబే వా నిదధాతిస్నాత మగ్నే రుపసమాధానాద్యాజ్యభాగాంతే పాలాశీగ్ం సమిధ ముత్తరయాధాప్యోత్తరేణాగ్నిం దక్షిణేన పదాఽశ్మానమాస్థాపయత్యా తిష్ఠేతి వాసస్సద్యః కృత్తోత ముత్తరాభ్యామభిమంత్ర్యోత్తరాభి స్తిసృభిః పరిధాప్య పరిహితం ముత్తరయాఽను మంత్రయతేమౌంజీం మేఖలాం త్రివృతాం త్రిః ప్రదక్షిణముత్తరాభ్యాం పరివీయాజిన ముత్తర ముత్తర యోత్తరేణాగ్నిం దర్భాం త్సగ్ంస్తీర్య తేష్వేనముత్తరయాఽవస్థాప్యో దకాంజలి మస్మా అంజలా వాసిఞ్చోత్తరయా త్రిః ప్రోక్ష్యోత్తరై ర్దక్షిణేహస్తే గృహీత్వోత్తరై ర్దేవతాభ్యః ప్రదా యోత్తరేణ యజుషోపనీయ సుప్రజా ఇతి దక్షిణే కర్ణేజపతి. ॥ ౧౦ ॥

ఏకాదశః ఖండః

బ్రహ్మచర్యమాగామితి కుమార ఆహ పృష్టం పరస్య ప్రతివచనం కుమారస్య శేషం పరోజపతి పృత్యగాశిషంచైనం

వాచయత్యుక్త మాజ్యభాగాంత మత్రైన ముత్తరా ఆహుతీ
హాఽవయిత్వా జయాది ప్రతిపద్యతే పరిషేచనాంతంకృత్వా
ఉపరేణాగ్నిం ముదగగ్రిం కూర్చం నిధాయ తస్మిన్నుత్తరేణ
యజుషోపనేతోఽపవిశతి పురస్తాత్ప్రత్యఙ్ఙాసీనః కుమారోఽదక్షిణే
న పాణినా దక్షిణం పాదమన్వారభ్యాహ సావిత్రీం భో అను
బ్రూహీంతి తస్మా అన్వాహ తత్సవితురితి పచ్ఛోఽర్ధర్చశః
తతస్సర్వాం వ్యాహృతీర్విహృతాః పాదాదిష్వంతేషువా తథా
ఽర్ధర్చయో రుత్తమాం కృత్వాఽఽన్యాం కుమార ఉత్తరేణ
మంత్రేణోత్తరమోష్ఠముపస్పృశతే కర్ణా వుత్తరేణ దండ
ముత్తరేణాదత్తే పాలాశో దండో బ్రాహ్మణస్య నైయగ్రో
స్కంధజోఽవాజగ్రో రాజన్యస్య బాదర ఔదుంబరో వా వైశ్య
స్య వార్క్షో దండ ఇత్యవర్ణ సంయోగే నైక ఉపదిశంతి
స్మృతంచమఇత్యేతద్వాచయిత్వాగురవేవరందత్వోదాయుషే
త్యుత్థాయోత్తరై రాదిత్య ముపతిష్ఠతే యంకామయేతనాయం
మచ్ఛిద్యేతేతి తముత్తరయా దక్షిణేహస్తే గృహ్ణీయాత్త్రిరా
హ మేతమగ్నిం ధారయంతి క్షారలవణ వర్జనంచ పరిత్యేతి

పరిమృజ్య తస్మిన్నుత్తరైర్మంత్రైస్సమిధ ఆధాయ దేవమన్య స్మిన్నపి సదారణ్యాయ దేధానా హుత్వోత్తరయా సగ్ంశాస్తి వాసశ్చతుర్థీ ముత్తరయాఽఽదత్తేఽన్యత్పరిధాప్య ॥ ౧౧ ॥

పంచమః పటలః, ద్వాదశః ఖండః

వేదమధీత్య స్నాస్యన్ ప్రాగుదయాద్వ్రజం ప్రవిశ్యాం తర్లోమ్నా చర్మణా ద్వారమపిధాయాస్తే నైనమే తదహ రాదిత్యోఽభితపే న్మధ్యందినేఽగ్నేరుప సమాధానాద్యాజ్య భాగాంతే పాలాశీగ్ం సమిధ ముత్తరయాఽఽధాయాప రేణా గ్నింకటిపర కాయాంవోపవిశ్యోత్తరయాత్క్షురమభిమంత్ర్యోత్త రేణ యజుషా వప్త్రే ప్రదాయాపాగ్ం సగ్ంసర్జ నాద్యా కేశ నిధానాత్సమానం జఘనార్ధే వ్రజస్యోపవిశవిస్రస్య మేఖలాం బ్రహ్మచారిణే ప్రయచ్ఛతి తాగ్ం స ఉత్తరేణ యజుషోదుం బర మూలే దర్భస్తంబేవోపగూహ త్యేవం విహితాభి రేవాద్భి రుత్తరాభిష్షడ్భిస్స్నాత్వోత్తర యోదుంబరేణ దతో ధావతే స్నానీయోచ్ఛాదిత స్స్నాతఉత్తరేణ యజుషాఽఽహాత మంతరం వాసః పరిధాయ సార్వసురభిణా చందనేనోత్తరై ర్దేవతా

భ్యః ప్రదాయోత్తరయాఽనులిప్య మణిగ్ం సౌవర్ణగ్ం సోపధానగ్ం సూత్రోతముత్తరయోదపాత్రే త్రిః ప్రదక్షిణం పరిప్లావ్యోత్తరయా గ్రీవా స్వాబధ్యైవ మేవబాదరం మణిం మంత్రవర్జగ్ం సవ్యే పాణావాబధ్యాహతముత్తరంవాసః రేవతీస్త్వేతి సమానం తస్య దశాయాం ప్రవర్తౌ ప్రబధ్య దర్వ్యాఽఽమాధాయాజ్యేనాభ్యానాయ న్నుత్తరా ఆహుతీ ర్హుత్వా జయాది ప్రతిపద్యతే పరిషేచనాంతం కృత్వై తాభి రేవ దక్షిణే కర్ణ ఆబధ్నీతే తాభిస్సవ్య ఏవముత్తరై ర్యథాలింగగ్ం స్రజశ్శిరస్యాంజనమాదర్శావేక్షణముపానహౌ ఛత్రం దండమితివాచం యచ్ఛత్యానక్షత్రేభ్య ఉదితేషు నక్షత్రేషు ప్రాచీముదీచీం వాదిశ ముపనిష్క్రమ్యోత్తరేణార్ధర్చేనదిశ ఉపస్థాయోత్తరేణ నక్షత్రాణి చంద్రమసమితి రాతినా సంభాష్య యథార్థం గచ్ఛతి. ॥ ౧౨ ॥

త్రయోదశః ఖండః

అథైతదపరంతూష్ణీమేవ తీర్థేస్నాత్వాతూష్ణీగ్ం సమిధమాదధాతి యత్రాస్మా అపచితిం కుర్వంతి తత్కూర్చ ఉప

రాజాస్థపతిర్వాపః పాద్యాఇతి ప్రాహోత్తరయాఽభిమంత్ర్య
దక్షిణంపాదం పూర్వం బ్రాహ్మణాయ ప్రయచ్ఛేత్సవ్యగ్ం
శూద్రాయప్రక్షాళయితారముపస్పృశ్యోత్తరేణయజుషాఽఽ
త్మానం ప్రత్యభిమృశేత్కూర్చాభ్యాం పరిగృహ్య మృన్మయే
నార్హణీయా ఆప ఇతి ప్రాహోత్తరయాఽభిమంత్ర్యాంజలా
వేకదేశ ఆనీయమాన ఉత్తరం యజుర్జపేచ్ఛేషం పురస్తాన్నినీయ
మానముత్తరయాఽనుమంత్రయతే దధిమధ్వితి సగ్ం సృజ్య
కాంస్యేన వర్షీయసాఽపిధాయ కూర్చాభ్యాం పరిగృహ్య
మధుపర్క ఇతి ప్రాహ త్రివృతమేకే ఘృతం చ, పాఙ్క్తమేకే
ధానాస్సక్తూంశ్చోత్తరాభ్యామభిమంత్ర్య యజుర్భ్యామప
ఆచామతి పురస్తాదుపరిష్టాచ్చోత్తరయాత్రిః ప్రాశ్యానుకంప్యా
యప్రయచ్ఛేత్ప్రతిగృహ్యైవ రాజా స్థపతిర్వా పురోహితాయ
గౌరితి గాంప్రాహోత్తరయాఽభిమంత్ర్య తస్యైవపాగ్ంశ్రప
యిత్వోపస్తీర్ణాభిఘారితాం మధ్యమేనాంతమేనవా పలాశ
పర్ణేనోత్తరయా జుహోతి యద్యుత్సృజేదుపాగ్ంశూత్తరాం
జపిత్వోముత్సృజతేత్యుచ్చైరన్నం ప్రోక్తముపాగ్ంశూత్త

శైరభిమంత్ర్యోంకల్పయతేత్యుచ్చైరాచార్యాయర్త్విజే శ్వశురాయ రాజ్ఞ ఇతి పరిసంవత్సరాదుపతిష్ఠద్భ్య ఏతత్కార్యగ్ం సకృత్ప్రవక్త్రే చిత్రాయ ॥ ౧౩ ॥

షష్ఠః పటలః, చతుర్దశఃఖండః

సీమంతోన్నయనం ప్రథమే గర్భే చతుర్థే మాసి బ్రాహ్మణాన్ భోజయిత్వా ఽఽశిషో వాచయిత్వాగ్నేరుపసమాధానాద్యాజ్యభాగాంతేఽన్వారబ్ధాయాముత్తరా ఆహుతీర్హుత్వా జయాది ప్రతిపద్యతే పరిషేచనాంతం కృత్వాఽపరేణాగ్నిం ప్రాచీముపవేశ్య త్రేణ్యా శలల్యా త్రిభిర్దర్భపుంజీలైశ్శలాలుగ్లప్సేనేత్యూర్ధ్వగ్ం సీమంతమున్నయతి. వ్యాహృతీభిరుత్తరాభ్యాం చ గాయతమితి వీణాగాథినౌ సగ్ంశాస్త్యుత్తరయోః పూర్వా సాల్వానాం బ్రాహ్మణానామితరా నదీనిర్దేశశ్చ యస్యాం వసంతి యువాన్ వియూథానాబధ్య వాచం యచ్ఛత్యా నక్షత్రేభ్య ఉదితేషు నక్షత్రేషు ప్రాచీముదీచీం వా దిశముపనిష్క్రమ్య వత్సమన్వారభ్య వ్యాహృతీశ్చ జపిత్వా వాచం విసృజేత్. పుగ్ంసువనం వ్యక్తేగర్భే తిష్యేణ న్యగ్రోధస్య యా ప్రాచ్య

దీచీవాశాఖా తతస్సవృషణాగ్ంశుంగా మాహృత్య సీమంత
వదగ్నేరుపసమాధానాద్యనవస్నాతయా కుమార్యా దృష
త్పుత్రే దృషత్పుత్రేణ పేషయిత్వా పరిప్లావ్యాపరేణాగ్నిం
ప్రాచీముత్తానాం నిపాత్యోత్తరేణ యజుషాఽఙ్గుష్ఠేన దక్షిణే
నాసికాఛిద్రేఽపినయతి పుమాంసం జనయతి క్షిప్రగ్ం సువన
మనాప్రీతేనశరావేణానుస్రోతసముదక మాహృత్యపత్త స్తార్యం
తీం నిధాయ మూర్ధణ్ శోష్యంతీముత్తరేణ యజుషాఽభి
మృశ్యైతాభిరద్భిరుత్తరాభిరవోక్షేద్యది జరాయు న పతే
దేవం విహితాభిరేవాద్భిరుత్తరాభ్యామవోక్షేత్ ॥ ౧౪ ॥

పంచదశః ఖండః

జాతం వాత్సప్రేణాభిమృశ్యోత్తరేణ యజుషోపస్థఆధా
యోత్తరాభ్యామభిమంత్రణం మూర్ధన్యవఘ్రాణం దక్షిణేకర్ణే
జాపో నక్షత్రనామచ నిర్దిశతి తద్రహస్యం భవతి మధుఘృత
మితి సగ్ంసృజ్యతస్మిన్ దర్భేణ హిరణ్యం నిష్టర్క్యంబధ్వాఽవ
ధాయోత్తరైర్మంత్రైః కుమారం ప్రాశయిత్వోత్తరాభిః పంచభి
స్నాపయిత్వా దధిఘృతమితి సగ్ంసృజ్యకాంస్యేన పృష

దాజ్యం వ్యాహృతీభిరోంకారచతుర్థాభిః కుమారం ప్రాశయి
త్వాఽద్భిశ్శేషగ్ం సగ్ంసృజ్య గోష్ఠే నినయేదుత్తరయా
మాతురుపస్థఆధాయోత్తరయాదక్షిణగ్ంస్తనంప్రతిధాప్యోత్త
రాభ్యాం పృథివీమభిమృశ్యోత్తరేణ యజుషాసంవిష్టముత్తరేణ
యజుషా శిరస్త ఉదకుంభం నిధాయ సర్షపాన్ ఫలీకరణమిశ్రా
నంజలినోత్తరైస్త్రిస్త్రిః ప్రతిస్వాహాకారగ్ం హుత్వా సగ్ం
శాస్తి ప్రవిష్టే ప్రవిష్ట ఏవతూష్ణీమగ్నావావపతేత్యేవమహ
రహరానిర్దశతాయా దశమ్యాముత్థితాయాగ్ం స్నాతాయాం
పుత్రస్య నామ దధాతి పితామాతేతి ద్వ్యక్షరం చతురక్షరం
వా నామ పూర్వమాఖ్యాతోత్తరం దీర్ఘాభినిష్ఠానాంతం ఘోష
వదాద్యంతరంతస్థమపివా యస్మింత్స్వత్యుపసర్గస్స్యాత్తద్ధి ప్రతి
ష్ఠితమితిహి బ్రాహ్మణమయుజాక్షరం కుమార్యాః ప్రవాసా
దేత్య పుత్రస్యోత్తరాభ్యామభిమంత్రణం మూర్ధన్యవఘ్రాణం
దక్షిణే కర్ణే ఉత్తరాన్మంత్రాన్ జపేత్కుమారీముత్తరేణ
యజుషాఽభిమంత్రయతే ॥ ॥ ౧౫ ॥

షోడశః ఖండః

జన్మనోఽధిషష్ఠే మాసి బ్రాహ్మణాన్ భోజయిత్వాఽఽశిషో వాచయిత్వా దధిమధుఘృత మోదనమితిసగ్ంసృజ్యోత్తరైర్మంత్రైః కుమారం ప్రాశయేత్ *తైత్తిరీయేణ మార్గం సేనేత్యేకే జన్మనోఽధితృతీయే వర్షే చౌళం పునర్వస్వోర్బ్రాహ్మణానాం భోజనముపాయనవ త్సీమంతవదగ్నేరుపసమాధానాద్యపరేణాగ్నిం ప్రాంచముపవేశ్య త్రేణ్యా శలల్యా త్రిభిర్దర్భపుంజీలైశ్శలాలుగ్లప్సేనేతి తూష్ణీం కేశాన్వినీయ యథర్షి శిఖా నిదధాతి యథా వైషాం కులధర్మస్స్యాదపాగ్ంసగ్ంసర్జనాద్యా కేశనిధానాత్సమానం క్షురం ప్రక్షాళ్య నిదధాతి తేన తత్ర్యహం కర్మనివృత్తిర్వరం దదాత్యేవం గోదానమన్యస్మిన్నపి నక్షత్రే షోడశే వర్షేఽగ్నిగోదానో వా స్యాత్సంవత్సరం గోదానవ్రతమిత్యేక ఉపదిశంత్యేతావన్నానా సర్వాన్ కేశాన్వాపయతే। ఉదకోపస్పర్శనమితి ఛందోగాః ॥ ॥ ౧౬ ॥

సప్తమః పటలః, సప్తదశః ఖండః

దక్షిణా ప్రత్యక్ప్రవణమగారావకాశముద్ధత్య పాలాశేన

* తైత్తిరేణ

శమీమయేన వోదూహేన్నై తామేవదిశముత్తరయోదూహ త్యైవం త్రిః క్లృప్తముత్తరయాఽభిమృశ్య ప్రదక్షిణగ్ం స్థూణా గర్తాన్ ఖానయిత్వాఽభ్యంతరం పాగ్ం సూనుదుప్యోత్తరా భ్యాం దక్షిణాం ద్వారస్థూణామవ దధాత్యేవమితరాం యథా ఖాతమితరా అన్వవధాయ వంశమాధీయమానముత్తరేణ యజుషాఽభిమంత్రయతే సమ్మితముత్తరైర్యథాలింగం పాలా శగ్ంశమీమయం వేధ్మమాదీప్యోత్తరయాఽగ్నిముద్ధృత్యోత్త రేణయజుషాఽగారం ప్రపాద్యోత్తర పూర్వదేశేఽగారస్యోత్త రయాఽగ్నిం ప్రతిష్ఠాపయతి తస్మాద్దక్షిణముదధానాయతనం భవతి తస్మిన్నివషూచీనాగ్రాన్దర్భాంత్సగ్ం స్తీర్యతేషూత్తర యా వ్రీహియవాన్న్యుప్య తతోఽదధానం ప్రతిష్ఠాపయతి తస్మి న్నుత్తరేణ యజుషా చతుర ఉదకుంభానానయతి దీర్ఘముత్తర యాఽనుమంత్రయతేఽగ్నేరుప సమాధానాద్యాజ్యభాగాంత ఉత్తరా ఆహుతీర్హుత్వా జయాది ప్రతిపద్యతే పరిషేచ నాంతం కృత్వోత్తరేణ యజుషోదకుంభేన త్రిః ప్రదక్షిణ మంతరతోఽగారం నివేశనం వా పరిషిచ్య బ్రాహ్మణాన్ భోజయేదపూపైస్సక్తుభిరోదనేనేతి ॥ ॥ ౧౭ ॥

అష్టాదశః ఖండః

శ్వగ్రహగృహీతం కుమారం తపోయుక్తో జాలేన ప్రచ్ఛాద్య కసం కింకిణిం వా ప్రాదయన్నద్వారేణ సభాం ప్రపాద్య సభాయా మధ్యే ఽధిదేవనముద్ధత్యావోక్ష్యాక్షా న్న్యుప్యాక్షేషూత్తానం నిపాత్య దధ్నా లవణమిశ్రేణాంజలి నోత్తరైరవోక్షేత్ప్రాతర్మధ్యందినే సాయమగదో భవతి. శంఖ నం కుమారం తపోయుక్త ఉత్తరాభ్యామభిమంత్ర్యోత్తరయోద కుంభేన శిరస్తోఽవనయేత్ప్రాతర్మధ్యం దినే సాయమగదో భవతి. శ్రావణ్యాం పౌర్ణమాస్యామస్తమితే స్థాలీపాకః పార్వణవదాజ్యభాగాంతే స్థాలీపాకాద్ధుత్వాఽంజలినోత్తరైః ప్రతిమంత్రం కింశుకాని జుహోత్యుత్తరాభిస్తిసృభిరారగ్వధ మయ్యస్సమిధ ఆజ్యాహుతీరుత్తరా జయాది ప్రతిపద్యతే పరి షేచనాంతం కృత్వా వాగ్యత స్సంభారా నాదాయ ప్రాచీ ముదీచీం వా దిశముపనిష్క్రమ్య స్థండిలం కల్పయిత్వా తత్ర ప్రాచీరుదీచీశ్చ తిస్రస్తిస్రో లేఖా లిఖిత్వాఽద్భి రుపనినీయ తా సూత్తరయాసక్తూన్నివపతి తూష్ణీగ్ం సంపుష్కధానా లాజా

నాంజనాభ్యంజనే స్థగరోశీరమిత్యుత్తరైరుపస్థాయాపః పరి
షిచ్యాప్రతీక్షస్తూష్ణీమేత్యాప శ్వేత పదేత్యేతాభ్యాముదకుంభే
న త్రిః ప్రదక్షిణమంతరతోఽగారం నివేశనం వా పరిషిచ్య
బ్రాహ్మణాన్ భోజయేత్ ॥ ॥ ౧౮ ॥

ఏకోనవింశః ఖండః

ధానాః కుమారాన్ప్రాశయంత్యేవ మత ఊర్ధ్వంయద
శనీయస్య సక్తూనాం వైతం బలిం హరేదామార్గశీర్ష్యా మార్గ
శీర్ష్యాం పౌర్ణమాస్యామస్తమితే స్థాలీపాకోఽహార్షమితి
బలిమంత్రస్య సన్నామోఽత్రైనముత్సృజత్యనాహితాగ్నేరా
గ్రయణం నవానాం స్థాలీపాకం శ్రపయిత్వాఽగ్రయణ దేవ
తాభ్యస్స్విష్టకృచ్చతుర్థీభ్యో హుత్వా తండులానాం ముఖం
పూరయిత్వాగీర్త్వాఽచమ్యాదన పిండం సంవృత్యోత్తరేణ
యజుషాఽగారస్తూపఉద్వృద్ధేద్ధేమంత ప్రత్యవరోహణముత్తరేణ
యజుషా ప్రత్యవరుహ్యోత్తరైర్దక్షిణైః పార్శ్వైర్నవస్వస్తరేసం
విశంతి దక్షిణతః పితోత్తరామాతైవమవశిష్టానాం జ్యేష్ఠో జ్యేష్ఠో
ఽనంతరస్సృగ్ం హోమోత్తరాభ్యాంపృథివీమభిమృశంత్యేవగ్ం

సంవేశనాదిత్రిరీశానాయస్థాలీపాకగ్ం శ్రపయిత్వా క్షైత్రపత్యం చ ప్రాచీముదీచీం వా దిశముపనిష్క్రమ్య స్థండిలం కల్పయిత్వాఽగ్నేరుపసమాధానాద్యపరేణాగ్నిం ద్వే కుటీకృత్వా ॥ ౧౯ ॥

వింశః ఖండః

ఉత్తరయా దక్షిణస్యా మీశానమావాహయతి లౌకిక్యా వాచోత్తరస్యాం మీఢుషీం మధ్యే జయంతం యథోఢ ముదకాని ప్రదాయ త్రీనోదనాన్కల్పయిత్వాఽగ్నిమభ్యానీయోత్తరైరుపస్పర్శయిత్వోత్తరైర్యథా స్వమోదనేభ్యో హుత్వా సర్వతస్సమవదాయోత్తరేణ యజుషాఽగ్నిగ్ం స్విష్టకృతముత్తరేణ యజుషోపస్థాయోత్తరై స్సహౌదనాని పర్ణాన్యేకైకేన ద్వే ద్వే దత్వా దశ దేవసేనాభ్యో దశోత్తరాభ్యః పూర్వవదుత్తరైరోదనపిండం సంవృత్య పర్ణపుటేఽవధాయోత్తరేణ యజుషా వృక్ష ఆసజత్యత్ర రుద్రాన్ జపేత్ప్రథమోత్తమౌ వాఽభిత ఏతమగ్నింగాస్థాపయతి యథైనా ధూమః ప్రాప్నుయాత్తాగంధైర్దర్భగ్రుముష్టినాఽవోక్షతి వృషాణమేవాగ్రే గవాం మధ్యేఽనగ్నా క్షేత్రస్య పతిం యజత ఈశానవదావాహనం చతుర్షు సప్తసు వా పర్ణేషు నామాదేశం దధాతి

త్రం యజేత పాకో దేవ ఉత్తరాభ్యాముపతిష్ఠతే స్థాలీపాకం బ్రాహ్మణాన్ భోజయేత్ తైత్రపత్యం ప్రాశ్నన్తి యే సనాభయో భవంతి యథా వైషాం కులధర్మస్స్యాత్ ॥ ౨౦ ॥

అష్టమః పటలః, ఏకవింశః ఖండః

మాసిశ్రాద్ధస్యాపరపక్షే యథోపదేశం కాలాశ్శుచీన్మంత్రవతోఽయోనిగోత్ర మంత్రాసంబంధా నయుగ్మాగ్ం స్త్ర్యవరానర్థావేక్షో భోజయేదన్నస్యోత్తరాభిర్జుహోత్యాజ్యాహుతీరుత్తరా ఏతద్వా విపరీతగ్ంసర్వముత్తరైరభిమృశేత్ క్లృప్తాన్ ప్రతిపూరుషముత్తరేణ యజుషోపస్పర్శయిత్వా భుక్తవతోఽనువ్రజ్య ప్రదక్షిణీకృత్య ద్వైధం దక్షిణాగ్రాన్ దర్భాన్ సగ్ంస్తీర్య తేషూత్తరైరపో దత్వోత్తరైర్దక్షిణాపవర్గాన్ పిణ్డాన్ దత్వా పూర్వవదుత్తరైరపోదత్వోత్తరైరుపస్థాయోత్తరయోదపాత్రేణ త్రిః ప్రసవ్యం పరిషిచ్య న్యుబ్జ్య పాత్రాణ్యుత్తరంయజురనవానం త్రిరవరార్ధ్యమావర్తయిత్వా ప్రోక్ష్య పాత్రాణి ద్వంద్వమభ్యుదాహృత్యసర్వతస్సమవదాయోత్తరేణ యజుషా శేషస్యగ్రాసవరార్ధ్యం ప్రాశ్నీయాద్యామా

ఘ్న్యాః పౌర్ణమాస్యా ఉపరిష్టాద్వ్యష్టకా తస్యామష్టమీ జ్యే
ష్ఠయా సంపద్యతే తామేకాష్టకేత్యాచక్షతే తస్యాస్సాయ
మౌపకార్య మపూపంచతుశ్శరావం శ్రపయిత్వాష్టాకపాల
ఇత్యేకే ॥ ॥ ౨౧ ॥

ద్వావింశః ఖండః

పార్వణవదాజ్యభాగాంతేఽంజలి నోత్తరయాఽపూపా
జ్జుహోతి సిద్ధశ్శేష స్త మష్టధా కృత్వా బ్రాహ్మణేభ్య ఉపహ
రతి. శ్వోభూతేద గ్వేణగాముపాకరోతి పితృభ్యస్త్వాజుష్టాముపా
కరోమీతి తూష్ణీం పంచాజ్యాహుతీర్హుత్వాతస్యైవపాగ్ం
శ్రపయిత్వోపస్తీర్ణాభిఘారితాం మధ్యమేనాంతమేన వా పలాశ
పర్ణేనోత్తరయా జుహోతి మాగ్ంసౌదనముత్తరాభిః పిష్టాన్న
ముత్తరయాఽఽజ్యాహుతీ రుత్తరాస్స్విష్టకృత్ప్రభృతిసమాన
మాపిండనిధానా దన్వష్టకాయామేవైకే పిండనిధానముపది
శంత్యుత్తిత దపరం దధ్న ఏవాంజలినా జుహోతియయాఽపూ
పమతఏవ యథార్థంమాగ్ంసగ్ం శిష్ట్వాశ్వోభూతేఽన్వష్టకాం

తస్యా మాసిశ్రాద్ధేన కల్పో వ్యాఖ్యాతస్సనిమిత్తో<ఽ>త్తరాం

జపిత్వా<ఽ>ర్ధం బ్రూయాత్ ప్రథమం లబ్ధ్వా యోజయిత్వా ప్రాంచ

మవస్థాప్యో<ఽ>త్తరయా రథచక్రే అభిమృశతి పత్నీ సీవో<ఽ>త్తరేణ

యజుషా<ఽ>ధిరూహ్యో<ఽ>త్తరయా ప్రాచీ ముదీచీం వా దిశమభి

ప్రయాయ యథార్థం యాయాదశ్వముత్తరై రాగో<ఽ>పే

దస్తిన ముత్తరయా తాభ్యాం శేషణేపూర్వవ త్పృథివీమభిమృ

శేత్సంవాద మేష్యంత్సవ్యేన పాణినా ఛత్రందణ్డంచాదత్తే॥ ౨౨॥

త్రయోవింశః ఖండః

దక్షిణేన ఫలీకరణముష్టిముత్తరయా హుత్వా గత్వోత్త

రాం జపేత్క్రుద్ధముత్తరాభ్యా మభిమంత్రయేత విక్రోధో భ

వత్యసంభవేప్సుః పరేషాం స్థూలాధారికాజీవచూర్ణానికారయి

త్వోత్తరయా సుప్తాయా స్సంబాధ ఉపవపే త్సిద్ధ్యా<ఽ>ర్థే బభ్రు

మూత్రేణ ప్రక్షాళయీత సిద్ధ్యర్థే యదస్య గృహే పణ్యాంస్యో

త్తత ఉత్తరయా జుహుయాద్యం కామయేత నాయం మచ్ఛి

ద్యేతేతి జీవవిషాణే స్వం మూత్ర మానీయ సుప్త ముత్తరా

భ్యాం త్రిః ప్రసవ్యం పరిషించేద్యేన పథా దాసకర్మకరాః పలా

యేరం స్తస్మిన్నిణ్వాన్యుపసమాధాయోత్తరా ఆహుతీర్జుహు యాద్యద్యేనం వృక్షాత్ఫలమభినిపతే ద్వయోవాఽభివిక్షిపేద వర్షతశ్క్యావా బిందురభినిపతేత్తదుత్తరైర్యథాలింగం ప్రక్షాళ యీతా గారస్థూణావిరోహణె మధున ఉపవేశనేకుప్త్వాం కపోత పదదర్శనేఽమాత్యానాం శరీరరేషణేఽన్యేషు చాద్భుతోత్పా తేష్వమావాస్యాయాం నిశాయాం యత్రాపాం న శృణుయా త్తదగ్నేరుపసమాధానా ద్యాజ్యభాగాంత ఉత్తరా ఆహుతీ ర్హుత్వా జయాదిప్రతిపద్యతే పరిషేచనాంతం కృత్వాఽభిమృ తేభ్య ఉత్తరయా దక్షిణతోఽశ్మానం పరిధిం దధాతి దధాతి. ॥ ౨౩ ॥

హరిః ఓమ్ తత్సత్.

"సమాప్తశ్చాయ మాపస్తంబగృహ్యాప్రశ్నః".

యదక్షరపదభ్రష్టం మాత్రాహీనంతు యద్భవేత్ ।
తత్సర్వం క్షమ్యతాందేవ నారాయణ నమోఽస్తుతే ।

ఉదకశాన్తి మన్త్రాః

అనా్వం భ్షేషు జపతి [illegible] శాం పశ్చా

ర్ధర్భశోऽనవానముక్త్వా వేదార్థం జపతి ।

(30) ఓమ్ భూః తత్సవితుర్వరేణ్యమిత్యాదిక ముక్త్వా

కృణుష్వపాజః ప్రసితిమ్....తిగ్మాయుధారక్షసైహన్తవాఉ ।

5.73- ఇంద్రం వో విశ్వతస్పరి హవామహే జనేభ్యః । అస్మాక

మస్తు కేవలః । ఇంద్రం నరో నేమధితా హవంతే యత్పార్యా యు

నజ తేధియస్తాః । శూరో నృషాతా శవసశ్చకాన ఆగోమతి వ్రజే

భజా త్వం నః । ఇంద్రియాణి శతక్రతో యా తే జనేషు పంచసు ।

ఇంద్ర తాని త ఆవృణే । అను తే దాయి మహ ఇంద్రియాయ సత్రా

తే విశ్వమనువృత్రహత్యే । అను క్షత్రం మను సహో యజ

త్రేంద్ర దేవేభిరను తే నృషహ్యే । [illegible]

ష్ణంతి స్వారుహో యథా । ఋషిః కృ... దీర్ఘశ్రుత్తమ ఇంద్రస్య

ఘర్మో అతిథిః । ఆమాసు పక్వమైరయ ఆ సూర్యం రోహయో దివి

దివి। ఘర్మణంనసామంతపతానువృక్తిభిర్జుష్టంగిర్వణస్సేగిరః।
ఇంద్రమిద్గాథినో బృహదింద్రమర్కేభిరర్కిణః। ఇంద్రంవాణీ
రనూషత। గాయంతిత్వా గాయత్రిణోఽర్చంత్యర్కమ
ర్కిణః। బ్రహ్మాణస్త్వాఽశతక్రతవుద్వగ్ంశమివయేమిరే। అగ్గ్ం
హోముంచేప్రభరేమామనీషామోపిష్ఠదావ్నేసుమతింగృణా
నాః ఇదమింద్రప్రతిహవ్యంగృభాయసత్యాస్సంతుయజ
మానస్యకామాః। వివేషయన్మాధిషణాజజానస్తవైపురాపా
ర్యాదింద్రమహ్నః। అగ్ంహసోయత్రపీపరద్యథానోనావే
వయాంతముభయేహవంతే। ప్రసమ్రాజంప్రథమమధ్వరా
ణామగ్ం హోముచంవృషభంయజ్ఞియానామ్। అపాంన
పాతమశ్వినాహయంతమస్మిన్నరఇంద్రియంధత్తమోజః। వి
ఇంద్రమృధోజహినీచాయచ్ఛపృతన్యతః। అధస్పదంతమీం
కృధియోఅస్మాగ్ంఅభిదాసతి। ఇంద్రక్షత్రమభివామమో
జోఽజాయథావృషభచర్షణీనామ్। అపానుదోజనమమిత్రయం
తమురుందేవేభ్యోఅకృణోరులోకమ్। మృగోనభీమఃకుచరోగిరి

ష్ఠాః పరావత ఆజగామా పరస్యాః | సృకꣳ సꣳశాయ పవి
మిన్ద్ర తిగ్మం వి శత్రూన్తాఢి వి మృధో నుదస్వ | వి శత్రూన్ వి మృ
ధో నుద వి వృత్రస్య హనూ రుజ | వి మన్యుమిన్ద్ర భామితోఽమి
త్రస్యాభిదాసతః | త్రాతారమిన్ద్రమవితారమిన్ద్రꣳ హవే
హవే సుహవꣳ శూరమిన్ద్రం | హువే ను శక్రం పురుహూత
మిన్ద్రꣳ స్వస్తి నో మఘవా ధాత్విన్ద్రః | మా తే అస్యాꣳ సహ
సావన్పరిష్టావఘాయ భూమ హరివః పరాదై | త్రాయస్వ నోఽ
వృకేభిర్వరూథైస్తవ ప్రియాసస్సూరిషు స్యామ | అనవస్తే రథమ
శ్వాయ తక్షన్త్వష్టా వజ్రం పురుహూత ద్యుమన్తం | బ్రహ్మాణ ఇన్ద్రం
మహయన్తో అర్కైరవర్ధయన్నహయే హన్తవా ఉ | వృష్ణే
యత్తే వృషణో అర్కమర్చానిన్ద్ర గ్రావాణో అదితిస్సజోషాః |
అనశ్వాసో యే పవయోఽరథా ఇన్ద్రేషితా అభ్యవర్తన్త దస్యూన్ ||

(౧౯) యత ఇన్ద్ర...... స్వస్తిదాః...... ఋ. ౮ |

మహాꣳ ఇన్ద్రో వజ్రబాహుష్షోడశీ శర్మ యచ్ఛతు |
స్వస్తి నో మఘవా కరోతు హన్తు పాప్మానం యోఽస్మాన్ద్వేష్టి ||

యాజుష పూర్వప్రయోగ మన్త్రాః

సజోషా ఇన్ద్రసగణో మరుద్భిస్సోమం పిబవృత్రహా
శూరవిద్వాన్ । జహిశత్రూగ్ంరపమృధోనుదస్వాథా
భయంకృణుహివిశ్వతోనః ॥

యే దేవాః పురస్సదోఽగ్నినేత్రా రక్షోహణస్తేనః పాం
తు తేనోఽవంతు తేభ్యోనమస్తేభ్యస్స్వాహా యే దేవాదక్షిణసదో
యమనేత్రా రక్షోహణస్తేనః......స్వాహా యే దేవాః పశ్చా
త్సదస్సవితృనేత్రా రక్షోహణస్తేనః......స్వాహా యే దేవా
ఉత్తరసదో వరుణనేత్రా రక్షోహణస్తేనః......స్వాహా యే దే
వా ఉపరిషదో బృహస్పతినేత్రా రక్షోహణస్తేనః.....స్వాహా ॥

అగ్నయే రక్షోఘ్నే స్వాహా యమాయ రక్షోఘ్నే
స్వాహా సవిత్రే రక్షోఘ్నే స్వాహా వరుణాయ రక్షోఘ్నే
స్వాహా బృహస్పతయే దువస్వతే రక్షోఘ్నే స్వాహా ॥

(౨౦) అగ్నిరాయుష్మాన్..... [illegible]

యా వామిన్ద్రావరుణాయతవ్యాతనూస్తయేమమగ్ం
హసో ముంచతం యా వామిన్ద్రావరుణా సహస్యాతనూః...

ముంచతం యా వా మింద్రావరుణా రక్షస్యా తనూః ... ముంచ
తం యా వామింద్రావరుణా తేజస్యా తనూః .... ముంచతం
యో వామింద్రావరుణావగ్నౌ స్రామస్తం వామేతేనావయజే
యో వా మింద్రావరుణా ద్విపాత్సు పశుషు స్రామస్తం ... యజే
యో వా మింద్రావరుణా చతుష్పాత్సు ~~పశుషు~~ స్రామస్తం ...
యజే యో వా మింద్రావరుణా గోష్ఠే స్రామస్తం ... యజే
యో వామింద్రావరుణా గృహేషు స్రామస్తం ... యజే యో వా
మింద్రావరుణా వప్సు స్రామస్తం ... యజే యో వా మింద్రావరు
ణౌషధీషు స్రామస్తం ... యజే యో వా మింద్రావరుణా వనస్ప
తిషు స్రామస్తం వామేతేనావయజే ॥

(33) అగ్నేయశస్విన్ ...... [illegible]

(-౨-౨) ఋతాషాడృతధామాగ్నిః .. ...[illegible]

నమో అస్తు సర్పేభ్యో యే కే చ పృథివీ మను । యే
అంతరిక్షే యే దివి తేభ్య స్సర్పేభ్యో నమః । యేऽదో రోచనే
దివో యే వా సూర్యస్య రశ్మిషు । యేషా మప్సు సదః కృతం

తేభ్యస్సర్వేభ్యో నమః । యా ఇషవో యాతుధానానాం యే
వా వనస్పతీగ్ంరను । యే వావటేషు శేరతే తేభ్య స్సర్వే
భ్యో నమః ॥

అయం పురో హరికేశ స్సూర్యరశ్మి స్తస్య రథగృత్సశ్చ
రథౌజాశ్చ సేనానిగ్రామణ్యౌ పుంజికస్థలా చ కృతస్థలా చాప్స
రసౌ యాతుధానా హేతీ రక్షాగ్ంసి ప్రహేతి స్తేభ్యో నమ
స్తేనో మృడయంతు తేయం ద్విష్మో యశ్చనో ద్వేష్టితం వో
జంభే దధామ్యయం దక్షిణా విశ్వకర్మా తస్య రథస్వనశ్చ
రథేచిత్రశ్చ సేనానిగ్రామణ్యౌ మేనకా చ సహజన్యా చాప్స
రసౌద్రంక్ష్ణవః పశవో హేతిః పౌరుషేయో వధః ప్రహేతి
స్తేభ్యో......జంభే దధామ్యయం పశ్చాద్విశ్వవ్యచా స్తస్య
రథప్రోతశ్చా సమరథశ్చ సేనానిగ్రామణ్యౌ ప్రమ్లోచన్తీ చా
నుమ్లోచన్తీ చాప్సరసౌ సర్పా హేతిర్వ్యాఘ్రాః ప్రహేతి స్తేభ్యో
......జంభేదధామ్యయముత్తరాత్సంయద్వసు స్తస్య సేనజిచ్చ
సుషేణశ్చ సేనానిగ్రామణ్యౌ విశ్వాచీ చ ఘృతాచీ చాప్సరసా

వాహో హేతి ర్వాతః ప్రహేతి స్తేభ్యో.....జంభే దధామ్య
య ముపర్యగ్ రావాగ్వసు స్తస్య తార్క్ష్య శ్చారిష్టనేమి శ్చ సేనా
నిగ్రామణ్యా వుర్వశీ చ పూర్వచిత్తి శ్చాప్సరసా విద్యుద్ధేతి
రవస్ఫూర్జ న్ప్రహేతి స్తేభ్యో నమ స్తే నో మృడయంతు తే
యం ద్విష్మో యశ్చ నో ద్వేష్టి తం వో జంభే దధామి ॥

ఆశుశ్శిశానో వృషభో న యుధ్మో ఘనాఘనః క్షోభణ
శ్చర్షణీనామ్ । సంక్రందనోఽనిమిష ఏకవీర శ్శతగ్ం సేనా
అజయ త్సాక మింద్రః । సంక్రందనేనా నిమిషేణ జిష్ణునా
యుత్కారేణ దుశ్చ్యవనేన ధృష్ణునా త దింద్రేణ జయత
త త్సహధ్వం యుధో నర ఇషుహస్తేన వృష్ణా । స ఇషుహస్తై
స్స నిషంగిభి ర్వశీ సగ్ంస్రష్టా స యుధ ఇంద్రో గణేన ।
సగ్ంసృష్టజి త్సోమపా బాహుశర్ధ్యూర్ధ్వధన్వా ప్రతిహి-
తాభి రస్తా । బృహస్పతే పరిదీయా రథేన రక్షోహాఽమిత్రాగ్ం
అపబాధమానః । ప్రభంజం త్సేనాః ప్రమృణో యుధా
జయ న్నస్మాక మే ధ్యవితా రథానామ్ । గోత్రభిదం గో-

యాజుష పూర్వప్రయోగ మన్త్రాః

విద్రం వజ్రిబాహుం జయంత మజ్మ ప్రమృణంత మోజసా ।
ఇమగ్ం సజాతా అను వీరయధ్వ మింద్రగ్ం సఖాయో ఽను
సగ్ం రభధ్వమ్ । బలవిజ్ఞాయ స్థవిరః ప్రవీర స్సహస్వా
వాజీ సహమాన ఉగ్రః । అభివీరో అభిసత్వా సహోజా జైత్ర
మింద్ర రథ మాతిష్ఠ గోవిత్ । అభి గోత్రాణి సహసా గాహ-
మానోఽదాయో వీర శ్శతమన్యు రింద్రః । దుశ్చ్యవనః
పృతనాషా డయుధ్యోఽస్మాకగ్ం సేనా అవతు ప్ర యుత్సు ।
ఇంద్ర ఆసాం నేతా బృహస్పతి ర్దక్షిణా యజ్ఞః పుర ఏతు
సోమః । దేవసేనానా మభిభంజతీనాం జయంతీనాం మరుతో
యంత్వగ్రే । ఇంద్రస్య వృష్ణో వరుణస్య రాజ్ఞ ఆదిత్యానాం
మరుతాగ్ం శర్ధ ఉగ్రమ్ । మహా మనసాం భువనచ్యవానాం
ఘోషో దేవానాం జయతా ముదస్థాత్ అస్మాక మింద్ర
స్సమృతేషు ధ్వజే ష్వస్మాకం యా ఇషవ స్తా జయంతు ।
అస్మాకం వీరా ఉత్తరే భవం త్వస్మాను దేవా అవతా హవేషు ।
ఉద్ధర్షయ మఘవ న్నాయుధా న్యుత్సత్వనాం మామకానాం

మహాగ్ంసి । ఉ ద్ధర్షతా మఘవ న్వాజినా మ్మాజినా న్యుద్రథానాం జయతా మేతు ఘోషః । ఉప పృథ్వీతజయతా సరః స్థిరావ స్వంతు బాహవః । ఇంద్రో వ శ్శర్మ యచ్ఛ త్వనాధృష్టా యథాఽసథ । అవసృష్టా పరాపత శరవ్యే బ్రహ్మసగ్ంశితా । గచ్ఛా మిత్రా న్ప్ర విశ మైషాంకం చనో చ్ఛిషః । మర్మాణి తే వర్మభి శ్ఛాదయామి సోమస్త్వారాజాఽమృతేనాభి వస్తామ్ । ఉరో ర్వరీయో వరివ స్తే అస్తు జయంతం త్వా మను మదంతు దేవాః యత్ర బాణా స్సంపతంతి కుమారా విశిఖా ఇవ । ఇంద్రో న స్తత్ర వృత్రహా విశ్వాహా శర్మ యచ్ఛతు ॥

శం చ మే మయ శ్చ మే ప్రియం చ మేఽనుకామ శ్చ మే కామ శ్చ మే సౌమనస శ్చ మే భద్రం చ మే శ్రేయ శ్చ మే వస్య శ్చ మే యశ శ్చ మే భగ శ్చ మే ద్రవిణం చ మే యంతా చ మే ధర్తా చ మే క్షేమ శ్చ మే ధృతిశ్చ మే విశ్వం చ మే మహ శ్చ మే సంవి చ్చ మే జ్ఞాత్రం చ

మె సూశ్చ మే ప్రసూశ్చ మె సీరం చ మె లయశ్చ మ
ఋతం చ మేఽమృతం చ మేఽయక్ష్మం చ మెఽనామయచ్చ
మే జీవాతుశ్చ మె దీర్ఘాయుత్వం చ మేఽనమిత్రం చ
మెఽభయం చ మె సుగం చ మే శయనం చ మె సూషా చ
మె సుదినం చ మే ॥

మమాగ్నే వర్చో విహవే ష్వస్తు వయం త్వేం
ధానా స్తనువం పుషెమ । మహ్యం నమంతాం ప్రదిశ శ్చతస్ర
స్త్వయాఽధ్యక్షేణ పృతనా జయేమ మమ దేవా విహవె
సంతు సర్వ ఇంద్రావంతో మరుతో విష్ణు రగ్నిః మమాం
తరిక్ష మురు గోప మస్తు మహ్యం వాతః పవతాం కామె
అస్మిన్న్ । మయి దేవా ద్రవిణ మాయజంతాం య్యాశీరస్తు
మయి దేవహూతిః । దైవ్యా హోతారా వనిష న్నపూర్వేఽరిష్టా
స్స్యామ తనువా సువీరాః । మహ్యం యజంతు మమ యాని
హవ్యాఽఽకూతిస్సత్యా మనసా మే అస్తు। ఏనో మా నిగాం
కతమ చ్చనాహం విశ్వే దేవాసో అధి వోచతా మే । దేవీ

షమువీర రురుణః కృణోత విశ్వేదేవాస ఇహ వీరయధ్వమ్।
మా హాస్మహి ప్రజయా మా తనూభి ర్మా రధామ ద్విష
తే సోమ రాజన్న్ । అగ్నిర్మన్యుం ప్రతినుద న్పురస్తా
దదబ్ధో గోపాః పరి పాహి న స్త్వమ్ । ప్రత్యంచో యంతు
నిగుతః పునస్తే౽మైషాం చిత్తం ప్రబుధా వి నేశత్ ।
ధాతా ధాతౄణాం భువనస్య య స్పతి ర్దేవగ్ం సవితారమభి-
మాతిషాహమ్ । ఇమం యజ్ఞ మశ్వినోభా బృహస్పతి ర్దేవాః
పాంతుయజమానం న్యర్థాత్ । ఉరువ్యచానో మహిషశ్శర్మ
యగ్ంసదస్మిన్ హవే పురుహూతః పురుక్షు । సనః ప్రజాయై
హర్యశ్వ మృడయేంద్ర మా నోరీరిషో మా పరా దాః ।
యే నస్సపత్నా అప తే భవంత్వింద్రాగ్నిభ్యామవ బాధా
మహే తాన్ । వసవో రుద్రా ఆదిత్యా ఉపరిస్పృశం
మోగ్రం చేత్తారమధిరాజమక్రన్ । అర్వాంచ మింద్ర
మముతో హవామహే యో గోజిద్ధనజి దశ్వజిద్యః । ఇమం
నో యజ్ఞం విహవే జుషస్వాస్య కుర్మో హరివో మేదినం త్వా॥

అగ్నేర్మన్వే ప్రథమస్య ప్రచేతసో యం పాంచజన్యం బహవస్సమింధతే। విశ్వస్యాం విశి ప్రవివిశివాగ్ంసమీమహే స నో ముంచత్వగ్ం హసః స్యేదం ప్రాణన్నిమిషద్య దేజతి యస్య జాతం జనమానం చ కేవలమ్। స్తౌమ్యగ్నిం నాథితో జోహవీమి స నో ముంచ త్వగ్ంహసః। ఇంద్రస్య మన్వే ప్రథమస్య ప్రచేతసో వృత్రఘ్నస్తోమా ఉపమా ముపాగుః యో దాశుష స్సుకృతో హవ ముప గంతా స నో ముంచ త్వగ్ంహసః యస్సంగ్రామం నయతి సం వశీ యుధే యః పుష్టాని సగ్ంసృజతి త్రయాణి। స్తౌమీంద్రం నాథితో జోహవీమి స నో ముంచత్వగ్ంహసః మన్వే వాం మిత్రా వరుణా తస్య విత్తగ్ం సత్యౌజసా దృగ్ంహణా యం నుదేథే యా రాజానగ్ం సరథం యాథ ఉగ్రా తా నో ముంచత మాగసః। యో వాగ్ంరథ ఋజురశ్మిస్సత్య ధర్మా మిథు శ్చర ముపయాతి దూషయన్న। స్తౌమి మిత్రావరుణా నాథితో జోహవీమి తౌ నో ముంచతమాగసః। వాయో స్సవితు

విదథానిమన్మహై యా వాతశ్చస్వద్భిర్భృత్యో యా చరక్షతః ।
యా విశ్వస్య పరిభూ బభూవతుస్తానో ముంచతమాగసః ।
ఉప శ్రేష్ఠా న ఆశిషో దేవయోర్ధామే అస్థిరన్ । స్తౌమి
వాయుగ్ం సవితారం నాథితో జోహవీమి తౌ నో ముంచత
మాగసః । రథీతమౌ రథీనామహ్వ ఊతయే శుభం గమిష్ఠౌ
సుయమేభిరశ్వైః । యయోర్వాం దేవౌ దేవేష్వనిశిత
మోజస్తౌ నో ముంచతమాగసః । యదయాతం వహతుగ్ం
సూర్యాయాస్త్రిచక్రేణ సగ్ంసద మిచ్ఛమానౌ । స్తౌమి
దేవావశ్వినౌ నాథితో జోహవీమి తౌ నో ముంచత మాగసః ।
మరుతాం మన్వే అధి నో బ్రువన్తు ప్రేమాం వాచం విశ్వా
మవన్తు విశ్వే । ఆశూన్ హువే సుయమానూతయే తే నో
ముంచన్త్వేనసః । తిగ్మమాయుధం వీడితగ్ం సహస్వద్దివ్యగ్ం
శర్ధః పృతనాసు జిష్ణు స్తౌమి దేవాన్ మరుతో నా
థితో జోహవీమి తే నో ముంచన్త్వేనసః దేవానాం మన్వే
అధి నో బ్రువన్తు ప్రేమాం వాచం విశ్వామవన్తు విశ్వే ।

ఆశూర్ణ్ హువే సుయమా న్నూతయె తే నో ముంచ్ చం త్వేన
సః యదిదం మాఽభిశోచతి పౌరుషేయేణ దైవ్యేన।
స్తౌమి విశ్వాం దేవా న్నాథితో జోహవీమి తే నో ముంచం
త్వేనసః। అనునోఽద్యానుమతిర్య్యజ్ఞం దేవేషు మన్యతామ్।
అగ్నిశ్చ హవ్యవాహనో భవతాం దాశుషేమయః। అన్వి
దనుమతె త్వం మన్యాసై శంచ నః కృధి। క్రత్వే దక్షాయ
నో హిను ప్రణఆయూగ్ంషి తారిషః। వైశ్వానరో న
ఊత్యాఽఽప్రయాతు పరావతః। అగ్నిరుక్థేన వాహసా
పృష్టో దివి పృష్టో అగ్నిః పృథివ్యాం పృష్టో విశ్వా ఓషధీ
రా వివేశ। వైశ్వానర స్సహసా పృష్టో అగ్ని స్సనో దివా స
రిషః పాతునక్తమ్। యే అప్రథేతా మమితేభి రోజోభిర్యే
ప్రతిష్ఠే అభవతాం వసూనామ్। స్తౌమి ద్యావాపృథివీ నాథి
తో జోహవీమి తే నో ముంచతమగ్ంహసః। ఊర్వీ రోదసీ
వరివః కృణోతం క్షేత్రస్య పత్నీ అధి నో బ్రూయాతమ్।
స్తౌమి ద్యావా పృథివీ నాథితో జోహవీమి తే నో ముంచత

షగ్ంహసః । యత్రేవయం పురుషత్రాయవిష్ఠా విద్వాగ్ం
సశ్చక్రృమాకచ్చనాగః । క్రృధీ స్వస్మాగ్ం అదితే రనాగ్రా
వ్యేనాగ్ంసి శిశ్రథో విష్వ గగ్నే । యథా హ తద్వసవో
గౌర్యం చిత్పది షితామముంచతాయజత్రాః । ఏవా త్వమ
స్మత్ప్రముంచావ్యగ్ంహఃప్రాతార్యగ్నే ప్రతరాంన అయుః ।
సమీచీనామాసి ప్రాచీ దిక్తస్యాస్తే౭గ్నిరధిపతిరసితో
రక్షితా యశ్చాధిపతిర్యశ్చగోప్తా తాభ్యాం నమస్తౌనో మృడ
యత్రాం తె యం ద్విష్మో యశ్చనో ద్వేష్టి తం వాం జంభే
దధామ్యోజస్వినీ నామాసి దక్షిణాదిక్తస్యాస్తఇంద్రో౭ధిపతిః
పృదాకూరక్షితా......జంభేదధామి ప్రాచీనామాసి ప్రతీచీ
దిక్తస్యాస్తెసోమో౭ధిపతి స్స్వజోరక్షితా...జంభే దధామ్య
వస్థావానామాస్యుదీచీ దిక్తస్యాస్తైవరుణో౭ధపతి స్తిరశ్చరాజీ
రక్షితా ......జంభే దధామ్య ధిపత్నీ నామాసి బృహతీ ది
క్తస్యాస్తె బృహస్పతి రధిపతిశ్శ్విత్రో రక్షితా......జంభే
దధామి వశినీ నామాసీయం దిక్తస్యాస్తె యమో౭ధిపతిః

కల్మాషగ్రీవో రక్షితా యశ్చాధిపతిర్యశ్చ గోప్తాతాభ్యాం నమస్తానో మృడయతాం తేయం ద్విష్మో యశ్చనో ద్వేష్టితం వాం జంభే దధామి ॥

హేతయోనామస్థతేషాంవః పురో గృహా అగ్నిర్వఇష వస్సలిలో వాతనామం తేభ్యో వోనమస్తేనో మృడయత తేయం ద్విష్మోయశ్చనోద్వేష్టితంవోజంభేదధామి నిలింపానామస్థతేషాం వో దక్షిణాగృహాః పితరోవ ఇషవ స్సగరోవాతనామం,..... జంభేదధామి వజ్రిణో నామస్థతేషాం వః పశ్చాద్గృహాస్స్వపో్న వ ఇషవోగహ్వరో వాతనామం...జంభే దధామ్యవస్థావా నో నామస్థ తేషాం వ ఉత్తరాద్గృహా ఆపోవ ఇషవ స్సముద్రో వాతనామం......జంభే దధామ్య ధిపతయో నామస్థ తేషాం వ ఉపరి గృహా వర్షం వ ఇషవోఽవస్వాన్ వాత నామం......జంభే దధామి క్రవ్యానామస్థ పార్థివాస్తేషాం వ ఇహ గృహా అన్నం వ ఇషవో నిమిషో వాతనామం తేభ్యో

వ్యో నమస్తేనో మృడయన్తు తేయంద్విష్మో యశ్చనోద్వేష్టితం
వ్యో జంభే దధామి ॥

శతాయుధాయ శతవీర్యాయ శతోతయేఽభిమాతిషాహే।
శతం యోనశ్శరదో అజీతానిన్ద్రో నేషదతి దురితాని విశ్వా।
యే చత్వారః పథయో దేవయానా అన్తరా ద్యావాపృథివీ
వియన్తి। తేషాం యో అజ్యాని మజీతి మావహా త్తస్మైనో
దేవాః పరి దత్తేహ సర్వే । గ్రీష్మో హేమన్త ఉత నో వ-
సన్త శ్శరద్వర్షా స్సువితం నో అస్తు। తేషా మృతూనాగ్ం
శతశారదానాం నివాత ఏషా మభయేస్యామ । ఇదువత్స
రాయ పరివత్సరాయ సంవత్సరాయ కృణుతా బృహన్నమః।
తేషాం వయగ్ం సుమతౌ యజ్ఞియానాం జ్యోగజీతా అహ
తా స్స్యామ । భద్రాన్నశ్శ్రేయస్సమనైష్ట దేవా స్త్వయా
ఽవసేన స మశీమహి త్వా । స నో మయోభూః పితో ఆ
విశస్వ శం తోకాయ తనువేస్యోనః ॥

భూతం భవ్యం భవిష్య ద్వషట్ స్వాహా నమఋ

క్సామ యజుర్వషట్ థ్స్వాహా నమో గాయత్రీ త్రిష్టుబ్జగతీ
వషట్ థ్స్వాహా నమః పృథివ్యంతరిక్షం ద్యౌర్వషట్
థ్స్వాహా నమోఽగ్నిర్వాయుస్సూర్యో వషట్ థ్స్వాహా నమః
ప్రాణో వ్యానోఽపానో వషట్ థ్స్వాహా నమోఽన్నం కృషి
వృష్టి ర్వషట్ థ్స్వాహా నమః పితా పుత్రః పౌత్రో
వషట్ థ్స్వాహా నమో భూర్భువస్సువర్వషట్ థ్స్వాహా
నమః ।

ఇంద్రో దధీచో అస్థభిః । వృత్రాణ్య ప్రతిష్కుతః ।
జఘాన నవతీర్నవ । ఇచ్ఛన్నశ్వస్య యచ్ఛిరః । పర్వతేష్వప
శ్రితమ్ । తద్విదచ్ఛర్యణావతి । అత్రాహ గో రమన్వత । నామ
త్వష్టురపీచ్యమ్ । ఇత్థా చంద్రమసో గృహే । ఇంద్ర మిద్గాథినో
బృహత్ । ఇంద్రమర్కేభిరర్కిణః । ఇంద్రం వాణీ రనూషత ।
ఇంద్ర ఇద్ధర్యోస్సచా । సంమిశ్ల ఆ వచో యుజా । ఇంద్రో
వజ్రీ హిరణ్యయః । ఇంద్రో దీర్ఘాయ చక్షసే । ఆ సూ
ర్యగ్ం రోహయద్దివి । వి గోభి రద్రి మైరయత్ । ఇంద్రవా

జేషునో అవ । సహస్ర ప్రధనేషు చ । ఉగ్ర ఉగ్రాభి రూతిభిః ॥ త మింద్రం వాజయామసి । మహే వృత్రాయ హంతవే । స వృషా వృషభో భువత్ । ఇంద్రస్స దామనే కృతః । ఓజిష్ఠస్స బలే హితః । ద్యుమ్నీ శ్లోకీ స సౌమ్యః । గిరా వజ్రో న సంభృతః సబలో అనపచ్యుతః । వవక్షు రుగ్రో అస్తృతః ॥

చక్షుషో హేతే మనసో హేతే । వాచో హేతే బ్రహ్మణో హేతే । యో మాఽఘాయు రభిదాసతి । తమగ్నే మేన్యా మేనిం కృణు । యో మా చక్షుషా యో మనసా । యో వాచా బ్రహ్మణాఽఘాయు రభిదాసతి । తయాగ్నే త్వం మేన్యా । అము మమేనిం కృణు । యత్కించాసౌ మనసా యచ్చవాచా । యజ్ఞై ర్జుహోతి యజుషా హవిర్భిః । తన్మృత్యు ర్నిర్ఋత్యా సంవిదానః । పురాదిష్టా దాహుతీ రస్య హంతు । యాతుధానా నిర్ఋతి రా దురక్షః । తే అస్య ఘ్నంత్వ నృతేన సత్యమ్ । ఇంద్రేషితా ఆజ్య మస్య మథ్నంతు । మా తత్సమృద్ధి యదసౌ కరోతి । హన్మితే

ఽహం కృతగ్ంహ్హవిః। యో మే ఘోర మచీకృతః। అహాం చౌత ఉభా బాహూ। అపనహ్యామ్యాస్యమ్। అపనహ్యామి తే బాహూ। అపనహ్యామ్యాస్యమ్। అగ్నే ర్దేవస్య బ్రహ్మణా। సర్వం తేఽవధిషం కృతమ్। పురాఽముష్య వషట్కారాత్। యజ్ఞం దేవేషు న స్కృధి। స్విష్ట మస్మాకం భూయాత్। మాస్మాన్ప్రాపన్నరాతయః। అంతి దూరే సతో అగ్నే। భ్రాతృవ్యస్యాభిదాసతః। వషట్కారేణ వజ్రేణ। కృత్యాగ్ం హన్మికృతామహమ్। యో మా నక్తం దివా సాయమ్। ప్రాతశ్చాహ్నో నిపీయతి। అద్యా త మింద్ర వజ్రేణ। భ్రాతృవ్యం పాదయామసి॥

ప్రాణో రక్షతి విశ్వ మేజత్। ఇర్యో భూత్వా బహుధా బహూని। స ఇత్సర్వం వ్యానశే। యో దేవో దేవేషు విభూరంతః। ఆవృదూదా క్షేత్రియ ధ్వగద్వృషా। తమిత్ప్రాణం మనసోప శిక్షత। అగ్రం దేవానామిద మత్తునో హవిః। మనసశ్చిత్తేదమ్। భూతం భవ్యం చ గుప్యతె। తద్ధి దేవేష్వ

శ్రియమ్। ఆ న ఏతు పురశ్చరమ్।। సహ దేవైరిమగ్ం హవమ్। మనశ్శ్రియసి శ్రేయసి। కర్మన్ యజ్ఞపతిం దధత్। జుషతాం మే వాగిదగ్ం హవిః। విరాడ్దేవీ పురోహితా। హవ్యవాడనపాయినీ। యయా రూపాణి బహుధా వదంతి। పేశాగ్ంసి దేవాః పరమే జనిత్రే। సానో విరాడనపస్ఫురంతీ। వాగ్దేవీ జుషతామిదగ్ం హవిః। చక్షుర్దేవానాం జ్యోతిరమృతే న్యక్తమ్। అస్య విజ్ఞానాయ బహుధా నిధీయతే। తస్య సుమ్నమశీమహి। మా నో హాసీద్విచక్షణమ్। ఆయురిన్నః ప్రతీర్యతామ్। అనంధాశ్చక్షుషా వయమ్। జీవా జ్యోతిరశీమహి। సువర్జ్యోతిరుతామృతమ్। శ్రోత్రేణ భద్రముత శృణ్వంతి సత్యమ్। శ్రోత్రేణ వాచం బహుధోద్యమానామ్। శ్రోత్రేణ మోదశ్చ మహశ్చ శ్రూయతే। శ్రోత్రేణ సర్వాదిశ ఆ శృణోమి। యేన ప్రాచ్యా ఉత దక్షిణా। ప్రతీచ్యై దిశశ్శృణ్వంత్యుత్తరాత్। తదిచ్ఛ్రోత్రం బహుధోద్యమానమ్। అరాన్న నేమిః పరి సర్వం బభూవ ॥

(౧-౨౬) సిగ్గ్ం హేవ్యాఘ్రముత... దీఘా౯యుత్వాయ గృహ్ణామి ॥

అహ మస్మి ప్రథమజా ఋతస్య । పూర్వం దేవేభ్యో అమృతస్య నాభిః । యో మా దదాతి స ఇ దేవమావాః । అహ మన్న మన్న మదంత మద్మి । పూర్వ మగ్నే రపి ద హాత్య న్నమ్ । యత్తో హాసాతే అహముత్తరేషు । వ్యాత్త మస్య పశవస్సుజంభమ్। పశ్యంతిధీరాః ప్రచరంతి పాకాః । జహామ్య న్యం న జహామ్య న్యమ్। అహ మన్నం వశ మిచ్చ రామి । సమాన మర్థం పర్యేమి భుంజత్। కో మా మన్నం మనుష్యోదయేత । పరాకే అన్నం నిహితం లోక ఏతత్ । వి శ్వైర్దేవైః పితృభిర్గుప్తమన్నమ్। యదద్యతే లుప్యతె య త్పరోప్యతే । శతతమా సా తనూర్మే బభూవ । మహాంతౌ చరూ సకృద్దుగ్ధేన పప్రౌ। దివం చ పృశ్ని పృథివీం చ సాకమ్। తత్సంపిబంతో న మినంతి వేధసః । నైతద్భూయో భవతి నో కనీయః । అన్నం ప్రాణ మన్న మపాన మాహుః । అన్నం

మృత్యుం త ము జీవాతు మాహుః । అన్నం బ్రహ్మణో జరసం వదంతి । అన్న మాహుః ప్రజననం ప్రజానామ్ । మోఘ మన్నం విందతె అప్రచేతాః । సత్యం బ్రవీమి వధ ఇత్సతస్య । నార్యమణం పుష్యతి నో సఖాయమ్ । కేవలాఘో భవతి కేవలాదీ । అహం మేఘ స్తనయ న్వర్షన్నస్మి । మా మ దంత్యహ మద్మ్యన్యాన్ । అహగ్ం స దమృతో భవామి । మదాదిత్యా అధి సర్వే తపంతి । దేవీం వాచ మజనయంత దేవాః । తాం విశ్వరూపాః పశవో వదంతి । సా నో మంద్రేష మూర్జం దుహానా । ధేనుర్వాగస్మా నుప సుష్టుతైతు । యద్వా గ్వదంత్య విచేతనాని । రాష్ట్రీ దేవానాం నిషసా ద మంద్రా । చతస్ర ఊర్జం దుదుహే పయాగ్ంసి । క్వ స్వి దస్యాః పరమం జగామ । అనంతా మంతా దధి నిర్మితాం మహీమ్ । యస్యాం దేవా అదధుర్భోజనాని । ఏకాక్షరాం ద్విపదాగ్ం షట్పదాం చ । వాచం దేవా ఉప జీవంతి విశ్వే । వాచం దేవా ఉప జీవంతి విశ్వే । వాచం గంధర్వాః పశవో

మనుష్యాః । వాచీ మా విశ్వా భువనా న్యర్పితా । సా నో
హవం జుషతా మింద్రపత్నీ । వా గక్షరం ప్రథమజా ఋతస్య ।
వేదానాం మాతాఽమృతస్య నాభిః । సా నో జుషాణో ప
యజ్ఞ మాగాత్ । అవంతీ దేవీ సుహవా మే అస్తు । యా
మృషయో మంత్రకృతో మనీషిణః । అన్వైచ్ఛన్దేవాస్త
పసా శ్రమేణ । తాం దేవీం వాచగ్ం హవిషా యజామహే ।
సా నో దధాతు సుకృతస్య లోకే । చత్వారి వాక్పరిమితా
పదాని । తాని విదుర్బ్రాహ్మణా యే మనీషిణః । గుహా
త్రీణి నిహితా నేంగయంతి । తురీయం వాచో మనుష్యా వ
దంతి । శ్రద్ధయాగ్నిః సమిధ్యతే । శ్రద్ధయా విందతే హవిః ।
శ్రద్ధాం భగస్య మూర్ధని । వచసా వేదయా మసి । ప్రియగ్గ్ం
శ్రద్ధే దదతః । ప్రియగ్గ్ం శ్రద్ధే దిదాసతః । ప్రియం భోజేషు
యజ్వసు । ఇదం మ ఉదితం కృధి । యథా దేవా అసురేషు ।
శ్రద్ధా ముగ్రేషు చక్రిరే । ఏవం భోజేషు యజ్వసు । అస్మాక
ముదితం కృధి । శ్రద్ధాం దేవా యజమానాః । వాయుగోపా

ఉపాసతే । శ్రద్ధాగ్ం హృదయ్యయాఽఽకూత్యా । శ్రద్ధయా
హూయతే హవిః । శ్రద్ధాం ప్రాతర్ హవామహే । శ్రద్ధాం
మధ్యందినం పరి । శ్రద్ధాగ్ం సూర్యస్య నిమ్రుచి । శ్రద్ధే శ్రద్ధా
పయెహ మా । శ్రద్ధా దేవా నధి వస్తే । శ్రద్ధా విశ్వమిదం
జగత్ । శ్రద్ధాం కామస్య మాతరమ్ । హవిషా వర్ధయా
మసి । బ్రహ్మ జజ్ఞానం ప్రథమం పురస్తాత్ । విసీమత స్సురు
చో వేన ఆవః । స బుధ్నియా ఉపమా అస్య విష్ఠాః । సత
శ్చ యోని మసత శ్చ వివః । పితా విరాజా మృషభో ర
యీణామ్ । అంతరిక్షం విశ్వరూప ఆ వివేశ । త మర్కై
రభ్యర్చంతి వత్సమ్ । బ్రహ్మసంతం బ్రహ్మణావర్ధయంతః ।
బ్రహ్మదేవానజనయత్ । బ్రహ్మ విశ్వమిదం జగత్ । బ్రహ్మణః
క్షత్రం నిర్మితమ్ । బ్రహ్మ బ్రాహ్మణ ఆత్మనా । అంత
రస్మిన్నిమేలోకాః । అంతర్విశ్వ మిదం జగత్ । బ్రహ్మైవ
భూతానాం జ్యేష్ఠమ్ । తేన కోఽర్హతి స్పర్ధితుమ్ । బ్రహ్మ
న్దేవాస్త్రయస్త్రిగ్ంశత్ । బ్రహ్మన్నింద్ర ప్రజాపతీ । బ్రహ్మన్

స్మా విశ్వా భూతాని । నావీ ప్రాంతస్సమాహితా । చతస్ర
ఆశాః ప్రచరంత్వగ్నయః । ఇమంనో యజ్ఞం నయతు ప్రజా
నన్న్ । ఘృతం పిన్వన్నజరగ్ం సువీరమ్ । బ్రహ్మ సమిద్భవ
త్యాహుతీనామ్ । ఆ గావో అగ్మన్నుత భద్రమక్రన్న్ ।
సీదంతు గోష్ఠే రణయంత్వస్మే । ప్రజావతీః పురురూపా
ఇహస్యుః । ఇంద్రాయ పూర్వీ రుషసో దుహానాః । ఇంద్రో
యజ్వనే పృణతే చ శిక్షతి । ఉపేద్దదాతి న స్వం ముషా
యతి । భూయోభూయో రయిమిదస్య వర్ధయన్న్ । అభి
న్నేఖిల్లే నిదధాతి దేవయుమ్ । నతా నశంతి నదభాతితస్కరః ।
నైనా అమిత్రో వ్యథి రా దధర్షతి । దేవాగ్ంశ్చ యాభి
ర్యజతే దదాతి చ । జ్యోగిత్తాభి స్సచతే గోపతిస్సహ । న
తా అర్వా రేణుకకాటో అశ్నుతే । న సగ్ంస్కృతత్ర ముప
యంతి తా అభి । ఉరుగాయ మభయం తస్య తా అను ।
గావో మర్త్యస్య వి చరంతి యజ్వనః । గావో భగో గావ ఇన్ద్రో
మే అచ్ఛాత్ । గావస్సోమస్య ప్రథమస్య భక్షః । ఇమా యా

గావ స్సజనాస ఇంద్రః । ఇచ్ఛామీద్ధృదా మనసా చిదింద్రమ్ ।
యూయం గావో మేదయథా కృశం చిత్ । అశ్లీలం చి
త్కృణుథా సుప్రతీకమ్ । భద్రం గృహం కృణుథ భద్రవాచః ।
బృహద్వో వయ ఉచ్యతే సభాసు । ప్రజావతీ స్సూయవసగ్ం
రిశంతీః । శుద్ధా అపస్సుప్రపాణే పిబంతీః । మా వస్తేన ఈశ
త మాఽఘశగ్ంసః । పరివో హేతీ రుద్రస్య వృంజ్యాత్ ।
ఉపేద ముప పర్చనమ్ । ఆసు గోషూప పృచ్యతామ్ ।
ఉప ఋషభస్య రేతసి । ఉపేంద్ర తవ వీర్యే ॥

తా సూర్యాచంద్రమసా విశ్వభృత్తమా మహత్ ।
తేజో వసుమద్రాజతో దివి । సామాత్మానా చరత స్సామచా
రిణా । యయోర్వ్రతం నమమే జాతు దేవయోః । ఉభా
వంతౌ పరియాత అర్మ్యా । దివో న రశ్మీగ్ం స్తనుతో వ్య
ర్ణవే । ఉభా భువంతీ భువనా కవిక్రతూ । సూర్యా న
చంద్రా చరతో హతామతీ । పతీద్యుమ ద్విశ్వవిదా ఉభా
దివః । సూర్యా ఉభా చంద్రమసా విచక్షణా । విశ్వవారా

వజ్రో భావరేణ్యా । తానోఽవతం మతిమంత్రా మహివ్రతా ।
విశ్వవ పరి ప్రతరణా తరంతా । సువర్విదా దృశయే భూరి
రశ్మీ । సూర్యా హి చంద్రా వసుత్వేషదర్శతా । మనస్వినో
భాను చరతోఽను సం దివమ్ । అస్య శ్రవో నద్యస్సప్త బిభ్రతి ।
ద్యావా క్షామా పృథివీ దర్శతం వపుః । అస్మే సూర్యా
చంద్రమసాఽభి చక్షే ! శ్రద్ధేక మింద్ర చరతో విచర్తురమ్ ।
పూర్వాపరం చరతో మాయయై తౌ । శిశూ క్రీడంతౌ పరి
యాతో అధ్వరమ్ । విశ్వాన్యన్యో భువనాఽభిచష్టె । ఋతూ
నన్యో విదధజ్జాయతే పునః । హిరణ్యవర్ణాశ్శుచయః పా
వకా యాసు జాతః కశ్యపో యాస్వింద్రః । అగ్నిం యా
గర్భం దధిరే విరూపాస్తాన ఆపశ్శగ్ం స్యోనా భవంతు ।
యాసాగ్ం రాజా వరుణో యాతిమధ్యే సత్యానృతే అవప
శ్యంజనానామ్ । మధుశ్చుతశ్శుచయో యాః పావకాస్తాన
ఆపశ్శగ్ంస్యోనా భవంతు । యాసాం దేవా దివి కృణ్వంతి
భక్షం యా అంతరిక్షే బహుధా భవంతి । యాః పృథివీం

పయస్తోందంతి శుక్రాస్తాన ఆపశ్శగ్గ్ంస్యోనా భవంతు । శివేన
మా చక్షుషా పశ్యతా పశ్శివయా తనువో పస్పృశతత్వచం
మే। సర్వాగ్ం అగ్నీగ్ంరప్సుషదో హువేవో మయి వర్చో
బలమోజో నిధత్త । ఆపో భద్రా ఘృత మి దాప ఆసు రగ్నీ
షోమా బిభ్రత్యాప ఇత్తాః । తీవ్రో రసో మధుపృచా మ
రంగమ ఆమా ప్రాణేన సహ వర్చసాగన్న్ ఆదిత్పశ్యా
మ్యుత వా శృణోమ్యా మా ఘోషో గచ్ఛతి వాఙ్న ఆసామ్।
మన్యే భేజానో అమృతస్య తర్హి హిరణ్యవర్ణా అతృపం
యదావః । నా సదా సీన్నో సదాసీ త్తదానీమ్ । నా సీ
ద్రజో నో వ్యోమా పరో యత్ । కిమావరీవః కుహకస్య
శర్మన్న్ । అంభః కి మాసీద్గహనం గభీరమ్ । న మృత్యు
రమృతం తర్హి న । రాత్రియా అహ్న ఆసీత్ప్రకేతః । ఆసీ
దవాతగ్గ్ం స్వధయా త దేకమ్ । తస్మాద్ధాన్యం నపరః కిం చనా
స । తమ ఆసీత్తమసా గూఢ మగ్రే ప్రకేతమ్ । సలిలగ్ం సర్వ
మా ఇదం । తుచ్ఛేనా భ్వపిహితం యదా సీత్ । తమసస్త

స్మహినా జాయతైకమ్ । కామస్తదగ్రే సమవర్తతాధి ।
మనసో రేతః ప్రథమం యదాసీత్ । సతో బంధుమసతి ని
రవిందన్న్ । హృది ప్రతీష్యా కవయో మనీషా । తిరశ్చీనో
వితతో రశ్మిరేషామ్ । అధస్విదాసీ 3 దుపరిస్విదాసీ 3త్ ।
రేతోధా ఆసన్మహిమాన ఆసన్న్ । స్వధా అవస్తాత్ప్రయతిః
పరస్తాత్ । కో అద్ధా వేద క ఇహ ప్రవోచత్ । కుత ఆజాతా
కుత ఇయం విసృష్టిః । అర్వాగ్దేవా అస్య విసర్జనాయ ।
అథా కో వేద యత ఆబభూవ । ఇయం విసృష్టిర్యత ఆ
బభూవ । యది వా దధే యది వా న । యో అస్యాధ్యక్షః
పరమే వ్యోమన్న్ । సో అంగ వేద యది వా న వేద ।
కిగ్ంస్విద్వనం క ఉ స వృక్ష ఆసీత్ । యతో ద్యావా పృ
థివీ నిష్టతక్షుః । మనీషిణో మనసా పృచ్ఛతేదు తత్ ।
యదధ్యతిష్ఠద్భువనాని ధారయన్న్ । బ్రహ్మ వనం బ్రహ్మ
స వృక్ష ఆసీత్ । యతో ద్యావా పృథివీ నిష్టతక్షుః । మనీ
షిణో మనసా వి బ్రవీమి వః । బ్రహ్మాధ్యతిష్ఠద్భువనాని

ధారయన్న । ప్రాత రగ్నిం ప్రాత రిన్ద్రగ్ం హవామహే । ప్రాత ర్మిత్రా వరుణా ప్రాత రశ్వినా । ప్రాతర్భగం పూషణం బ్రహ్మణ స్పతిమ్ । ప్రాతస్సోమముత రుద్రగ్ం హువేమ । ప్రాతర్జితం భగ ముగ్రగ్ం హువేమ । వయం పుత్ర మదితేర్యో విధర్తా । ఆధ్రశ్చిద్యం మన్యమానస్తుర శ్చిత్ । రాజా చిద్యం భగం భక్షీ త్యాహ । భగ ప్రణేత ర్భగసత్యరాధః । భగే మాం ధియ ముదవ దదన్నః । భగ ప్రణో జనయ గోభి రశ్వైః । భగ ప్ర నృభిర్నృవంత స్స్యామ । ఉతే దానీం భగవంత స్స్యామ । ఉత ప్రపిత్వ ఉత మధ్యే అహ్నామ్ । ఉతోదితా మఘవ న్థ్సూర్యస్య । వయం దేవానాగ్ం సుమతౌ స్యామ । భగ ఏవ భగవాగ్ం అస్తు దేవాః । తేన వయం భగవంత స్స్యామ । తం త్వా భగ సర్వ ఇజ్జో హవీమి । స నో భగ పుర ఏతా భవే హ । సమధ్వరా యోషసో నమంత । దధిక్రావే వ శుచయే పదాయ । అర్వాచీనం వసువిదం భగం నః । రథమివా శ్వా వాజిన

ఆ వహంతు । అశ్వావతీ ర్గోమతీర్న ఉషాసః । వీరవతీస్సద
ముచ్ఛంతు భద్రాః । ఘృతం దుహానా విశ్వతః ప్రపీనాః ।
యూయం పాత స్వస్తిభిస్సదా నః ॥

అగ్నిర్నః పాతు కృత్తికాః । నక్షత్రం దేవమింద్రియమ్।
ఇద మాసాం విచక్షణమ్ । హవి రాసఞ్జుహోతన । యస్య
భాంతి రశ్మయో యస్య కేతవః । యస్యేమా విశ్వా భువ
నాని సర్వా । స కృత్తికాభి రభి సంవసానః । అగ్ని ర్నో దేవ
స్సువితే దధాతు । ప్రజాపతే రోహిణీ వేతు పత్నీ । విశ్వ
రూపా బృహతీ చిత్రభానుః । సా నో యజ్ఞస్య సువితే దధాతు ।
యథా జీవేమ శరదస్సవీరాః । రోహిణీ దేవ్యు దగా త్పుర
స్తాత్ । విశ్వా రూపాణి ప్రతిమోదమానా । ప్రజాపతిగ్ం
హవిషా వర్ధయంతీ । ప్రియా దేవానా ముపయాతు యజ్ఞమ్।
సోమో రాజా మృగశీర్షేణ ఆగన్న్ । శివం నక్షత్రం ప్రియ
మస్య ధామ । ఆప్యాయమానో బహుధా జనేషు । రేతః
ప్రజాం యజమానే దధాతు । యత్తే నక్షత్రం మృగశీర్షమ

మస్తి । ప్రియగ్ం రాజన్ప్రియతమం ప్రియాణామ్ । తస్మై
తే సోమ హవిషా విధేమ । శం న ఏధి ద్విపదే శం చతు
ష్పదే । ఆర్ద్రయా రుద్రః ప్రథమాన ఏతి । శ్రేష్ఠో దేవానాం
పతి రఘ్నియానామ్ । నక్షత్ర మస్య హవిషా విధేమ । మా
నః ప్రజాగ్ం రీరిషన్మోత వీరాన్ । హేతీ రుద్రస్య పరిణో
వృణక్తు । ఆర్ద్రా నక్షత్రం జుషతాగ్ం హవి ర్నః ।
ప్రముంచమానౌ దురితాని విశ్వా । అపాఘశగ్ంసంనుదతా
మరాతిమ్ । పున ర్నో దేవ్య దితి స్స్పృణోతు । పునర్వసూ నః
పున రేతాం యజ్ఞమ్ । పునర్నో దేవా అభి యంతు సర్వే ।
పునః పున ర్వో హవిషా యజామః । ఏవా న దేవ్య దితి
రనర్వా । విశ్వస్య భర్త్రీ జగతః ప్రతిష్ఠా పునర్వసూ
హవిషా వర్ధయంతీ ప్రియం దేవానా మప్యేతు పాథః ।
బృహస్పతిః ప్రథమం జాయమానః । తిష్యం నక్షత్ర మభి
సంబభూవ । శ్రేష్ఠో దేవానాం పృతనాసు జిష్ణుః । దిశోఽను
సర్వా అభయం నో అస్తు । తిష్యః పురస్తాదుత మధ్యతో నః ।

బృహస్పతి ర్నః పరి పాతు పశ్చాత్ । బాధేతాం ద్వేషో
అభయం కృణుతామ్। సువీర్యస్య పతయస్స్యామ । ఇదగ్ం
సర్పేభ్యో హవి రస్తు జుష్టమ్। ఆశ్రేషా యేషా మనుయంతి
చేతః । యే అంతరిక్షం పృథి వీం క్షియంతి। తే న స్సర్పా
సో హవ మాగమిష్ఠాః। యే రోచనే సూర్యస్యా పి సర్పాః।
యే దివం దేవీ మను సంచరంతి । యేషా మాశ్రేషా అను
యంతి కామమ్। తేభ్యస్సర్పేభ్యో మధుమజ్జుహోమి । ఉప
హూతాః పితరో యే మఘాసు । మనోజవస స్సుకృతస్సు
కృత్యాః। తేనో నక్షత్రే హవమాగమిష్ఠాః। స్వధాభిర్యజ్ఞం
ప్రయతం జుషంతామ్। యే అగ్నిదగ్ధా యేఽనగ్నిదగ్ధాః। యే
ముం లోకం పితరః క్షియంతి। యాగ్ శ్చ విద్మయాగ్ం
ఉచ్చ న ప్రవిద్మ । మఘాసు యజ్ఞగ్ం సుకృతం జుషంతామ్।
గవాం పతిః ఫల్గునీనా మసిత్వమ్। తద ర్యమ న్వరుణ మిత్ర
చారు । తం త్వా వయగ్ం సనితారగ్ం సనీనామ్। జీవా జీ
వంత ముప సం విశేమ । యేనే మా విశ్వాభువనాని సం

జితా । యస్య దేవా అనుసంయంతి చేతః । అర్యమా రాజా
ఽజరస్తు విష్మాన్ । ఫల్గునీనా మృషభో రోరవీతి । శ్రేష్ఠో
దేవానాం భగవో భగాసి । తత్వా విదుః ఫల్గునీ స్తస్య వి
త్తాత్ । అస్మభ్యం క్షత్ర మజరగ్ం సువీర్యమ్ । గోమదశ్వవ
దుపసన్ను దేహ । భగో హ దాతా భగ ఇత్ప్రదాతా ।
భగో దేవీః ఫల్గునీ రావివేశ । భగస్యేత్తం ప్రసవం గమేమ ।
యత్ర దేవై స్సధమాదం మదేమ । ఆయాతు దేవ స్సవితో
పయాతు । హిరణ్యయేన సువృతా రథేన । వహన్హస్తగ్ం
సుభగం విద్మనాపసమ్ । ప్రయచ్ఛంత్తం పపురిం పుణ్యమచ్ఛ ।
హస్తః ప్రయచ్ఛ త్వమృతం వసీయః । దక్షిణేన ప్రతిగృ
భ్ణీమ ఏనత్ । దాతార మద్య సవితా విదేయ । యో నో
హస్తాయ ప్రసువాతి యజ్ఞమ్ । త్వష్టా నక్షత్ర మభ్యేతి చిత్రామ్ ।
సుభగగ్ం ససంయువతిగ్ం రోచమానామ్ । నివేశయ న్నమృ
తా న్మర్త్యాగ్ంశ్చ । రూపాణి పిగ్ంశ న్భువనాని విశ్వా । తన్న
స్త్వష్టా తదు చిత్రా విచష్టామ్ । తన్నక్షత్రం భూరిదా అస్తు

మహ్యామ్ । తన్నః పత్రిజాంప్రీరవతీగ్ం సనోతు । గోభిన్నో అశ్వైస్సమనక్తు యజ్ఞమ్। వాయునక్షత్రి మభ్యేతినిష్ట్యామ్। తిగ్మశృంగో వృషభో రోరువాణః । సమీరయన్భువనా మాతరిశ్వా। అప ద్వేషాగ్ంసి నుదతా మరాతీః । తన్నో వాయు స్తదు నిష్ట్యా శృణోతు । తన్నక్షత్రిం భూరి దా అస్తు మహ్యామ్। తంనో దేవాసో అనుజానంతు కామమ్। యథా తరేమ దురితాని విశ్వా ॥ దూరమస్మ చ్ఛత్రివో యంతు భీతాః । తదింద్రాగ్నీ కృణుతాం తద్విశాఖే। తంనో దేవా అనుమదంతు యజ్ఞమ్ । పశ్చాత్పురస్తా దభయం నో అస్తు । నక్షత్రాణా మధిపత్నీ విశాఖే । శ్రేష్ఠా వింద్రాగ్నీ భువనస్య గోపౌ । విషూచశ్శత్రూనపబాధమానా। అపక్షుధం నుదతా మరాతిమ్। పూర్ణా పశ్చాదుత పూర్ణా పురస్తాత్। ఉన్మధ్యతః పౌర్ణమాసీ జిగాయ । తస్యాం దేవా అధి సంవసంతః ।ఉత్తమేనాక ఇహ మాదయంతామ్ । పృథ్వీసువర్చా యువతి స్సజోషాః । పౌర్ణమా స్యుదగా చ్ఛోభమానా । ఆప్యా

యయంతీ దురితాని విశ్వా । ఉరుం దుహాం యజమానాయ
యజ్ఞమ్ ॥

(౬) బుధ్న్యాస్మ హావ్యైః... చిత్రం నక్షత్రముదగాత్పుర
స్తాత్। అనూరాధాస ఇతి య ద్వదంతి । త న్మిత్ర ఏతి పథిభి
ర్దేవయానైః । హిరణ్యయై ర్వితతై రంతరిక్షే । ఇంద్రో
జ్యేష్ఠా మను నక్షత్ర మేతి । యస్మిన్వృత్రం వృత్రతూర్యే
తతార । తస్మిన్వయ మమృతం దుహానాః । క్షుధం తరేమ
దురితిందురిష్టిమ్। పురందరాయ వృషభాయ ధృష్ణవే । అషా
ఢాయ సహమానాయ మీఢుషే । ఇంద్రాయ జ్యేష్ఠా మధు
మద్దుహానా । ఉరుం కృణోతు యజమానాయ లోకమ్ ।
మూలం ప్రజాం వీరవతీం విదేయ । పరాచ్యే తు నిర్ ఋతిః
పరాచా । గోభిర్నక్షత్రం పశుభి స్సమక్తమ్ । అహర్భూ
యా ద్యజమానాయ మహ్యమ్ । అహర్నో అద్య సువితే
దధాతు । మూలం నక్షత్ర మితియ ద్వదంతి । పరాచీం వాచా
నిర్ ఋతిం నుదామి । శివం ప్రజాయై శివ మస్తు మహ్యమ్।

యాజుష పూర్వప్రయోగ మన్త్రాః

యా దివ్యా ఆపః పయసా సంబభూవుః । యా అన్తరిక్ష
ఉత పార్థివీర్యాః । యాసా మషాఢా అనుయంతి కామమ్ ।
తా న ఆప శ్శగ్గ్ం స్యోనా భవంతు । యా శ్చ కూప్యా
యా శ్చ నాద్యా స్సముద్రియాః । యా శ్చ వైశంతీరుత
ప్రాసచీర్యాః । యాసా మషాఢా మధు భక్షయంతి । తా న
ఆపశ్శగ్గ్ం స్యోనా భవంతు । తన్నో విశ్వే ఉప శృణ్వంతు
దేవాః । త దషాఢా అభి సం యంతు యజ్ఞమ్ । తన్నక్షత్రం
ప్రథతాం పశుభ్యః । కృషి ర్వృష్టి ర్యజమానాయ క
ల్పతామ్ । శుభ్రాః కన్యా యువతయస్సుపేశసః । కర్మకృత
స్సుకృతో వీర్యావతీః । విశ్వాన్దేవాన్ హవిషా వర్ధయంతీః ।
అషాఢాః కామ ముప యాంతు యజ్ఞమ్ । యస్మిన్బ్రహ్మా
భ్యజయ త్సర్వమేతత్ । అముం చ లోక మిదమూం చ సర్వమ్ ।
త న్నో నక్షత్ర మభిజి ద్విజిత్య । శ్రియం దధాత్వహృణీ
యమానం । ఉభా లోకా బ్రహ్మణా సంజితేమా । త న్నో
నక్షత్ర మభిజి ద్వి చష్టామ్ । తస్మి న్వయం పృతనా స్సం

జయేమ । తంనో దేవాసో అను జానన్తు కామమ్ । శృ
ణ్వన్తి శ్రోణా మమృతస్య గోపామ్ । పుణ్యా మస్యా ఉప
శృణోమి వాచమ్ । మహీం దేవీం విష్ణుపత్నీ మజూర్యామ్ ।
ప్రతీచీమేనాగ్ం హవిషా యజామః । త్రేధావిష్ణురురుగాయో
విచక్రమే । మహీం దివం పృథివీ మన్తరిక్షమ్ । త చ్ఛ్రో
ణైతి శ్రవ ఇచ్ఛమానా । పుణ్యగ్గ్ం శ్లోకంయజమానాయ
కృణ్వతీ । అష్టౌ దేవా వసవస్సోమ్యాసః । చతస్రో దేవీ
రజరాః శ్రవిష్ఠాః । తే యజ్ఞం పాన్తు రజసః పరస్తాత్ ।
సంవత్సరీణ మమృతగ్గ్ం స్వస్తి । యజ్ఞం నః పాన్తు వసవః
పురస్తాత్ । దక్షిణతోఽభియన్తు శ్రవిష్ఠాః । పుణ్యం నక్షత్ర
మభి సం విశామ । మా నో అరాతి రఘశగ్ంసాగన్ । క్షత్ర
స్య రాజావరుణోఽధిరాజః । నక్షత్రాణాగ్ం శతభిషగ్వసిష్ఠః ।
తౌ దేవేభ్యః కృణుతో దీర్ఘ మాయుః శతగ్ం సహస్రా
భేషజాని ధత్తః । యజ్ఞం నో రాజా వరుణ ఉప యాతు ।
తం నో విశ్వే అభి సం యన్తు దేవాః । త న్నో నక్షత్రగ్ం

శతభిషగ్గ్సుప్తాణమ్। దీర్ఘ మాయుః ప్రతిర ద్భేషజాని। అజ
ఏకపా దుదగా త్పురస్తాత్। విశ్వా భూతాని ప్రతిమోద
మానః। తస్య దేవాః ప్రసవం యంతి సర్వే। ప్రోష్ఠప
దాసో అమృతస్య గోపాః। విభ్రాజమాన స్సమిధాన ఉగ్రః।
ఆంతరిక్ష మరుహదగ్గం ద్యామ్। తగ్ం సూర్యం దేవ మజమే
కపాదమ్। ప్రోష్ఠపదాసో అనుయంతి సర్వే। అహి ర్బుధ్ని
యః ప్రథమాన ఏతి। శ్రేష్ఠో దేవానా ముత మానుషాణామ్।
తం బ్రాహ్మణా స్సోమపా స్సోమ్యాసః। ప్రోష్ఠపదాసో అభి
రక్షంతి సర్వే। చత్వార ఏక మభి కర్మ దేవాః। ప్రోష్ఠప
దాస ఇతి యాన్ వదంతి। తే బుధ్నియం పరిషద్యగ్గ్ంస్తు
వంతః। అహిగ్ం రక్షంతి నమసో పసద్య। పూషా రేవ
త్యన్వేతి పంథామ్। పుష్టిపతీ పశుపా వాజబస్త్యౌ। ఇమాని
హవ్యా ప్రయతా జుషాణా। సుగై ర్నో యానై రుపయా
తాం యజ్ఞమ్। క్షుద్రా న్పశూ న్రక్షతు రేవతీ నః। గావో
నో అశ్వాగ్ం అన్వేతు పూషా। అన్నగ్ం రక్షంతౌ బహుధా

విరూపమ్ । వాజగ్‌ం సనుత్రాం యజమానాయ యజ్ఞమ్ ।
తదశ్వినా అశ్వయుజోపయాతామ్ । శుభం గమిష్ఠౌ సుయ
మేభిరశ్వైః । స్వం నక్షత్రగ్‌ం హవిషా యజంతౌ । మ
ధ్వా సంపృక్తౌ యజుషా సమక్తౌ । యౌ దేవానాం భిషజౌ
హవ్యవాహౌ । విశ్వస్య దూతావమృతస్య గోపౌ । తౌ
నక్షత్రం జుజుషాణోపయాతామ్ । నమోఽశ్విభ్యాం కృణుమో
ఽశ్వయుగ్భ్యామ్ । అప పాప్మానం భరణీర్భరంతు । తద్యమో
రాజా భగవాన్ విచష్టామ్ । లోకస్య రాజా మహతో మ
హాన్ హి । సుగం నః పంథామభయం కృణోతు ।
యస్మిన్నక్షత్రే యమ ఏతి రాజా । యస్మిన్నేన మభ్యషిం
చంత దేవాః । తదస్య చిత్రగ్‌ం హవిషా యజామ । అప
పాప్మానం భరణీర్భరంతు । నివేశనీ సంగమనీ వసూనాం
విశ్వా రూపాణి వసూన్యావేశయంతీ । సహస్రపోషగ్‌ం సు
భగా రరాణా సా న ఆగన్ వర్చసా సంవిదానా । యత్తే
దేవా అదధుర్భాగధేయ మమావాస్యే సంవసంతో మ

హిత్వా। సా నో యజ్ఞం పిపృహి విశ్వవారే రయిం నోధేహి సుభగే సువీరమ్ ॥

నవోనవో భవతి జాయమానోఽహ్నాం కేతు రుషసా మేత్యగ్రే। భాగం దేవేభ్యో విదధా త్యాయ న్ప్రచంద్రమా స్తిరతి దీర్ఘ మాయుః। య మాదిత్యా అగ్ంశు మాప్యా యయంతి య నక్షిత మక్షితయః పిబంతి। తేన నో రాజా వరుణో బృహస్పతి రా ప్యాయయంతు భువనస్య గోపాః। యే విరూపే సమనసా సంవ్యయంతీ। సమానం తంతుం పరి తాతనాతే। విభూ ప్రభూ అనుభూ విశ్వతో హువే। తే నో నక్షత్రే హవమాగ మేతమ్। వయం దేవీ బ్రహ్మణా సంవిదానాః। సురత్నాసో దేవవీతిం దధానాః। అహో రాత్రే హవిషా వర్ధయంతః। అతి పాప్మాన మతి ముక్త్యా గమేమ। ప్రత్యు వదృశ్యాయతీ। వ్యుచ్ఛంతీ దుహితా దివః। అపో మహీ వృణుతే చక్షుషా। తమో జ్యోతి ష్కృణోతి సూనరీ। ఉదు స్రియా స్సచతే సూర్యః। సచా

ఉద్య న్నద్య మిత్రమహ ఆరోహన్నుత్తరాం దివమ్ । హృద్రోగం మమ సూర్య హరిమాణం చ నాశయ ।

ఉద్యన్నక్షత్రం నచిర్మత్ । త వేదుష్టో వ్యుష్టి సూర్యస్య చ । సం భక్తేన గమేమహి । తన్నో నక్షత్ర మర్చిమత్ । భానుమత్తేజ ఉచ్చరత్ । ఉప యజ్ఞ మిహాగమత్ । ప్ర నక్షత్రాయ దేవాయ । ఇంద్రాయేందుగ్ం హవామహే । సనస్సవితా సువత్సనిమ్ । పుష్టిదాం వీరవత్తమమ్ । ఉ దుత్యం జాతవేదసం దేవం వహంతి కేతవః । దృశే విశ్వాయ సూర్యమ్ । చిత్రం దేవానా ముదగాద నీకం చక్షుర్మిత్రస్య వరుణస్యాగ్నేః । ఆ ప్రా ద్యావాపృథివీ అంతరిక్షగ్ం సూర్య ఆత్మా జగత స్తస్థుష శ్చ । అదితి ర్న ఉరుష్య త్వదితిశ్శర్మ యచ్ఛతు । అదితిః పా త్వగ్ం హసః । మహీ మూషు మాతరగ్ం సువ్రతానా మృతస్య పత్నీ మవసే హువేమ । తువిక్షత్రా మజరంతీ మురూచీగ్ం సుశర్మాణ మదితిగ్ం సుప్రణీతిమ్ ॥

(౧౬.) ఇదం విష్ణుర్విచక్రమే......పాగ్ంసురే ।

(౩౭) ప్రత ద్విష్ణుః భువనాని విశ్వా ।

(౧౫) అగ్ని ర్మూర్ధా... ..జిన్వతి ।

భువో యజ్ఞస్య రజస శ్చ నేతా । యత్రా నియు
ద్భి స్సచసే శివాభిః । దివి మూర్ధానం దధిషే సువర్షామ్ ।
జిహ్వా మగ్నే చకృషే హవ్యవాహమ్ ।

(౧౮౨) అను నోఽద్యా నుమతిః.. ...తాన్తిః ।

(౨౩) హవ్యవాహమభిమాతిషాహమ్...న ఆయుః ॥

అగ్నయే స్వాహా కృత్తికాభ్య స్స్వాహా । అంబాయై
స్వాహా దులాయై స్వాహా । నితత్న్యై స్వాహాఽభ్రయన్త్యై
స్వాహా । మేఘయన్త్యై స్వాహా వర్షయన్త్యై స్వాహా ।
చుపుణీకాయై స్వాహేతి । ప్రజాపతయే స్వాహా రోహిణ్యై
స్వాహా । రోచమానాయై స్వాహా ప్రజాభ్య స్స్వాహేతి ।
సోమాయ స్వాహా మృగశీర్షాయ స్వాహా । ఇన్వకాభ్య
స్స్వాహౌషధీభ్య స్స్వాహా । రాజ్యాయ స్వాహాఽభిజిత్యై
స్వాహేతి । రుద్రాయ స్వాహా ద్రాయై స్వాహా । పిన్వ
మానాయై స్వాహా పశుభ్య స్స్వాహేతి । అదిత్యై స్వాహా

పునర్వసుభ్యామ్ । స్వాహా భూత్యై స్వాహా ప్రజాత్యై స్వాహేతి । బృహస్పతయె స్వాహా తిష్యాయ స్వాహా । బ్రహ్మ వర్చసాయస్వాహేతి। సర్పేభ్యస్స్వాహాఽఽశ్రేషాభ్య స్స్వాహా । దన్దశూకేభ్యస్స్వాహేతి । పితృభ్యస్స్వాహా మఘాభ్యః। స్వాహా నఘాభ్యః స్స్వాహాగదాభ్యః।స్వాహారుంధతీభ్యస్స్వాహేతి । అర్యమ్ణే స్వాహా ఫల్గునీభ్యాగ్ం స్వాహా । పశుభ్య స్స్వాహేతి । భగాయ స్వాహా ఫల్గునీభ్యాగ్ం స్వాహా । శ్రైష్ఠ్యాయ స్వాహేతి। సవిత్రే స్వాహా హస్తాయ। స్వాహా దదతే స్వాహా పృణతే । స్వాహా ప్రయచ్ఛతె స్వాహా ప్రతిగృభ్ణతె స్వాహేతి । త్వష్ట్రే స్వాహా చిత్రాయై స్వాహా। చైత్రాయ స్వాహా ప్రజాయై స్వాహేతి । వాయవే స్వాహా నిష్ట్యాయైస్వాహా।కామచారాయస్వాహాఽభిజిత్యై స్వాహేతి।ఇంద్రాగ్నిభ్యాగ్ంస్వాహా విశాఖాభ్యాగ్ం స్వాహా। శ్రైష్ఠ్యాయస్వాహాఽభిజిత్యై స్వాహేతి । పౌర్ణమాస్యై స్వాహా కామాయ స్వాహాఽఽగత్యై స్వాహేతి ॥

మిత్రాయ స్వాహాఽనూరాధేభ్యస్స్వాహా । మిత్రధే యాయస్వాహాఽభిజిత్యై స్వాహేతి । ఇంద్రాయ స్వాహా జ్యేష్ఠాయై స్వాహా । జైష్ఠ్యాయ స్వాహాఽభిజిత్యై స్వాహేతి । ప్రజాపతయే స్వాహా మూలాయ స్వాహా । ప్రజాయై స్వాహేతి । అద్భ్య స్స్వాహాఽషాఢాభ్యస్స్వాహా । సముద్రాయ స్వాహా కామాయ స్వాహా । అభిజిత్యై స్వాహేతి । విశ్వేభ్యో దేవేభ్య స్స్వాహాఽషాఢాభ్య స్స్వాహా । అనపజయ్యాయ స్వాహా జిత్యై స్వాహేతి బ్రహ్మణే స్వాహాఽభిజితే స్వాహా । బ్రహ్మలోకాయ స్వాహాఽభిజిత్యై స్వాహేతి । విష్ణవే స్వాహా శ్రోణాయై స్వాహా । శ్లోకాయ స్వాహా శ్రుతాయ స్వాహేతి । వసుభ్య స్స్వాహా శ్రవిష్ఠాభ్య స్స్వాహా । అగ్రాయ స్వాహా పరీత్యై స్వాహేతి । వరుణాయ స్వాహా శతభిషజే స్వాహా । భేషజేభ్య స్స్వాహేతి । అజాయైకపదే స్వాహా ప్రోష్ఠపదేభ్య స్స్వాహా । తేజసె స్వాహా బ్రహ్మ వర్చసాయ స్వాహేతి । అహయే బుధ్నియాయ స్వాహా

ప్రోష్ఠపదేభ్య స్స్వాహా । ప్రతిష్ఠాయై స్వాహేతి । పూష్ణే స్వాహా రేవత్యై స్వాహా । పశుభ్య స్స్వాహేతి । అశ్వి భ్యాగ్ం స్వాహాఽశ్వయుగ్భ్యాగ్ం స్వాహా । శ్రోత్రాయ స్వాహా శ్రుత్యై స్వాహేతి । యమాయ స్వాహాఽపభరణీభ్య స్స్వాహా । రాజ్యాయ స్వాహాఽభిజిత్యై స్వాహేతి । అమావాస్యాయై స్వాహా కామాయ స్వాహాఽఽగత్యై స్వాహేతి ॥

చంద్రమసే స్వాహా ప్రతీదృశ్యాయై స్వాహా । అహోరాత్రేభ్య స్స్వాహాఽర్ధమాసేభ్య స్స్వాహా । మాసేభ్య స్వాహా ఋతుభ్య స్స్వాహా । సం వత్సరాయ స్వాహేతి । అహ్నే స్వాహా రాత్రియై స్వాహా । అతిముక్త్యై స్వాహేతి । ఉషసే స్వాహా వ్యుష్ట్యై స్వాహా । వ్యూషుష్యై స్వాహా వ్యుచ్ఛంత్యై స్వాహా । వ్యుష్టాయై స్వాహేతి । నక్షత్రాయ స్వాహా దేష్యతే స్వాహా । ఉద్యతే స్వాహా దితాయ స్వాహా । హరసే స్వాహా భరసే స్వాహా । భ్రాజసే స్వాహా తేజసే స్వాహా । తపసే స్వాహా బ్రహ్మ వర్చసాయ స్వా

హేతి । సూర్యాయ స్వాహా నక్షత్రేభ్య స్స్వాహా । ప్రతి ష్ఠాయై స్వాహేతి । అదిత్యై స్వాహా ప్రతిష్ఠాయై స్వాహేతి। విష్ణవే స్వాహా యజ్ఞాయ స్వాహా । ప్రతిష్ఠాయై స్వాహేతి ॥

(౧౦) దధిక్రావ్ణ్ణో......తారిషత్ ।

(౧౦) ఆపో హిష్ఠా మయో భువః......చ నః ।

(౩౪) ఉదుత్తమం వరుణపాశ మస్మ ద్యామ్ । యత్కిం చేదం కితవాసః । అవ తే హేడస్తత్త్వాయామి ॥

(౧౦) హిరణ్యవర్ణాశ్శుచయః...మోజో నిధత్త ।

(౩౪) యద్దదస్సంప్రయతీః...బ్రహ్మవర్చసాయ త్వా ।

(౧౧) పవమానః......భూభువస్సువః ।

(౧౩) తచ్ఛంయోః......శం చతుష్పదే ।

(౪౦) నమో బ్రహ్మణే...ఇతి త్రిరన్వాహ ।

బ్రహ్మప్రావాదిష్మతన్నో మాహాసీత్ ।ఓమ్‌శాన్తిశ్శాన్తిశ్శాన్తిః।

॥ హరిః ఓమ్ ॥

॥ ఉదకశాన్తి స్సమాప్తా ॥

ఉదకశాన్తి ప్రకరణ శేషః

అత్రోదకశాన్తి మంత్రాః ఏతద్దేశీయానాం పాఠక్రమమను సృత్య ముద్రాపితాః । ఉదకశాన్తి మన్త్రాణాం బోధాయన సూత్రశేషేషు "పంచ పర్యాయాః షట్పర్యాయాః" ఇత్యాది వాక్యస్థలేషు జపకాలే అనుషంగపాఠోనస్వరసః । సహ్యానుషంగపాఠః హోమకాలికః । తథా చ-భ-భా-భాష్యే-హోమ జపయోర్ద్వై లక్షణ్యముక్తమ్ । రుద్రాధ్యాయే "సహస్రాణి సహస్రశః" ఇత్యత్ర "తేషాగ్ం సహస్రయోజనే" ఇతి సర్వత్రానుషజ్యతే । జపాదౌ ఆద్యన్తయోస్త్వామ్నాయతే । ఇతి । అత్రాపి దశపర్యాయా ఇతి పర్యాయ సంఖ్యోక్తిః దృశ్యతే । తథాపి జపకాలే అనుషంగ పాఠః భాష్యోక్తి మను సృత్యైవ ఆచారే యథాన ప్రవృత్తిః తథైవాత్రాపి పర్యాయసంఖ్యోక్తి మాత్రేణ జపకాలే అనుషంగ పాఠ ప్రవృత్తేః కారణాభావాత్ హోమకాలికానుషంగ పాఠవద త్రానుషంగ పాఠోనయుక్త ఇత్యవగమ్యతే । శ్రూయతే చ క్వచిద్దేశే అనుషంగ పాఠమనాదృత్యైవ సంహితాపాఠవజ్జపస్తు ఇతి ॥ కర్మ విపాకేఽపి నవమానువాకే, "నమోవః కిరికేభ్యో దేవానాగ్ం హృదయేభ్య" ఇత్యతో "దేవానాగ్ం హృదయేభ్య" ఇతి ఉత్తర మంత్ర చతుష్టయేఽప్యనుషజ్యతే । అయంచానుషంగః యత్ర హోమాదిషు ఏతేషాం మంత్రాణాం పృథక్పృథగ్విభజ్య ప్రయోగస్తత్రైవ । యత్రతు జపాదౌ పృథక్కరణం న, తత్రాపితు యథాఽధ్యయనమేవ పాఠః । ఏవం సర్వత్రాప్యనుషంగస్థలేషుజ్ఞేయమితి ॥ కించాత్ర పర్యాయ సంఖ్యోక్తేః అనువాకైక దేశస్థానాం మన్త్రాణా మన్త్యావధిత్వ ప్రదర్శనార్థతేతి జ్ఞాయతే తత్రైవ పర్యాయ సంఖ్యోక్తి సత్వాత్ । నో చేన్మన్త్రాణా మానన్త్య ప్రసంగాచ్చ । అథ

"ఋతాషాడ్ఋతధామే త్యేతమనువాకమ్" ఇత్యత్ర తథా పర్యాయ సంఖ్యోక్తేరప్యభావాదనువాక గ్రహణాచ్చ అనుషంగ శంకాయాస్త్వత్ర ఏవ నిరాస ఇత్యాశయః ॥

అత్ర ముద్రాపితానుషంగ పాఠేఽపి క్వచిత్పాఠదోషః ప్రదర్శ్యతే

"యోవా మింద్రా వరుణావగ్నౌ" ఇతి మన్త్రే "ద్విపాత్సు పశుషు చతుష్పాత్సు గోష్ఠే" ఇతి పాఠక్రమ సత్వాత్ జపకాలే "ద్విపాత్సు పశుషు గ్రామః" "చతుష్పాత్సు గ్రామః" ఇత్యేవ వక్తవ్యం న చతుష్పాత్సుపశుష్వితి। మధ్యమణిన్యాయస్థస్య పశుష్వితి శబ్దస్య అర్థకాల ఏవ ద్విపాచ్చతుష్పాచ్ఛబ్దయోరన్వయసంభవాత్ ॥ఇతి॥

అత్ర ప్రతీకగృహీతానాం మన్త్రాణాం బ్రహ్మయజ్ఞాది వన్న కార్త్స్న్యేన జప ఇతి ప్రాప్తే

అత్ర వేదే ఉక్తానాం మన్త్రాణాం పునః పాఠప్రసక్తౌ ప్రాయేణ ప్రతీక గ్రహణమేవ దృశ్యతే। బ్రహ్మయజ్ఞ పారాయణయోస్తు వేదస్య ఆదిత ఆరభ్య పాఠ సద్భావాత్ ఇమే మంత్రాః పూర్వమేవ పఠితా ఇతి ప్రత్యభిజ్ఞాబలాత్ ప్రతీక గృహీతానాం కార్త్స్న్యేన పునః జపాభావేఽపి నక్షతిః । అత్ర తదభావేన ఉక్తదృష్టాన్తవైషమ్యాత్ ప్రతీక గృహీతానామపి కార్త్స్న్యేన జపకరణమేవ యుక్తమ్। తథా చ శ్రౌతే యద్దేవా దేవహేడనం త్వమగ్నే అయాసీతి పూతః" ఇత్యేతత్సూత్ర వ్యాఖ్యానే "తత్ర ప్రతీక గృహీతానా మపి కార్త్స్న్యేన జపః" ఇత్యుక్త మత్రాప్యనుసంధేయత్వాత్ ॥

కిమ్ముతి నక్షత్రేష్టి మన్త్రజపకాలే తత్తద్యాజ్యానువాక్యా మన్త్ర పఠనోత్తరకాల ఏవ తత్తదుపహోమ మన్త్రాః పాఠ్యానవా ఇతి ప్రాప్తే

“అగ్నిర్న బుధ్యాస్మ నవోనవ ఇత్యేతైస్త్రిభిరనువాకైరత్తమైరుప హోమైః” ఇతి బోధాయన సూత్రానుపూర్వ్యాః ప్రాధాన్యాత్ అనువాకానుక్త్వా పశ్చాదుపహోమ మన్త్రా వక్తవ్యా ఇతి సిధ్యతి నతు తత్తద్యాజ్యానువాక్యా మన్త్ర జపోత్తర కాల ఏవేతి ॥

నను ప్రత్యుప హోమమన్త్రావసానస్థ ఇతి శబ్దః అర్థాభావాత్ జపకాలేనవక్తవ్యః ఇతి చెన్న

జపకాలే అర్థాభావేఽపి పాఠప్రాప్తః ఉప హోమ మన్త్రస్థః యేదేవా ఇత్యాది మన్త్రస్థశ్చ స్వాహా శబ్దో యథానత్యాజ్యః తథైవఅర్థా భావేఽపి పాఠ ప్రాప్తేతి శబ్దస్య త్యాజ్యత్వాభావాదితి శబ్దోవక్తవ్య ఏవే త్యాశయః ॥

సిగంహే వ్యాఘ్రే ఇత్యనువాకే “తమహమస్మై అముష్యాయ ణాయ” ఇత్యత్ర అస్మై-అముష్యాయణాయ-ఇతి పదయోః స్థానే నక్ష త్రాది-నామనిర్దేశం కేచన కుర్వన్తి - తథా నిర్దేష్టుం బోధాయన సూత్రే వాక్యా భావాత్ స్త్రుద్దేశ్యక జపకాలే లింగవ్యత్యయ సంభ వానుపపత్త్యా—క్వచిత్ప్రాచీన సంప్రదాయా భావాచ్చ యాగాన్తరే ప్రసక్తస్య నామ నిర్దేశమాత్రస్యాపి అత్రాభ్యన్తరీభావో న యుక్త ఇత్యవగమ్యతే ॥

॥ ఇత్యుదకశాన్తి ప్రకరణశేషః ॥

అనుషంగం వినైవ సంహితా పాఠవత్
వక్తవ్యానాం మంత్రాణాం పాఠ క్రమః

ఓమ్-యే దేవాః పురస్సదోఽగ్నినేత్రా దక్షిణసదో యమ
నేత్రాః పశ్చాత్సదస్సవితృ నేత్రా ఉత్తరసదో వరుణ నేత్రా
ఉపరిషదో బృహస్పతి నేత్రా రక్షోహణస్తేనః పాన్తు తేనోఽ
వన్తు తేభ్యో నమస్తేభ్య స్స్వాహా ॥

అగ్నయే రక్షోఘ్నే స్వాహా యమాయ సవిత్రే వరు
ణాయ బృహస్పతయే దువస్వతే రక్షోఘ్నే స్వాహా ॥

అగ్నిరాయుష్మాన్థ్స వనస్పతిభిరాయుష్మాన్తేన త్వాఽఽ
యుషాఽఽయుష్మన్తం కరోమి సోమ ఆయుష్మాన్థ్స ఓషధీభి
ర్యజ్ఞ ఆయుష్మాన్థ్స దక్షిణాభిర్బ్రహ్మాయుష్మత్తద్బ్రాహ్మ
ణై రాయుష్మద్దేవా ఆయుష్మన్తస్తేఽమృతేనాయుష్మన్తస్తే
న త్వాఽఽయుషాఽఽయుష్మన్తం కరోమి ॥

యావామిన్ద్రా వరుణా యతవ్యా తనూస్తయేమమగం

హసోముంచతం యావామిన్ద్రా వరుణా సహస్యా రక్షస్యా తేజస్యా తనూస్తయె మమగ్ం హసో ముంచతః యోవా మిన్ద్రా వరుణావగ్నౌస్రామస్తం వామేతేనావ యజే యోవా మిన్ద్రా వరుణా ద్విపాత్సుపశుషు చతుష్పాత్సుగోష్ఠే గృహె ష్వప్స్వోషధీషు వనస్పతిషుస్రామస్తం వామేతేనావయజే ॥

(౨.౨) ఋతాషాడృతధామాఽగ్నిః....

అయం పురో హరికేశస్సూర్య రశ్మిస్తస్యరథగృత్సశ్చ రథౌజాశ్చ సేనాని గ్రామణ్యౌ పుంజికస్థలా చ కృతస్థలా చాప్సరసౌ యాతుధానా హేతీ రక్షాగ్ంసి ప్రహేతిరయం దక్షిణా విశ్వకర్మా తస్య రథస్వనశ్చ రథే చిత్రశ్చ సేనాని గ్రామణ్యౌ మేనకా చ సహజన్యా చాప్సరసౌ దఙ్క్ష్ణవః పశవో హేతిః పౌరుషేయో వధః ప్రహేతి రయం పశ్చా ద్విశ్వవ్యచాస్తస్య రథప్రోత్రశ్చాసమ రథశ్చసేనాని గ్రామణ్యౌ ప్రమ్లోచన్తీచానుమ్లోచన్తీ చాప్సరసౌ సర్పాః హేతిర్వ్యాఘ్రాః ప్రహేతిరయముత్తరాత్సంయద్వసుస్తస్య సేనజిచ్చ

సుషేణశ్చ సేనానీ గ్రామణ్యౌ విశ్వాచీ చ ఘృతాచీచా
ప్సరసా వాపో హేతిర్వాతః ప్రహేతి రయముపర్యర్వాగ్వ
సుస్తస్య తార్క్ష్య శ్చారిష్ట నేమిశ్చ సేనానీ గ్రామణ్యౌ పూర్వచి
చ పూర్వ చిత్తిశ్చాప్సరసా విద్యుద్ధేతిరవస్ఫూర్జన్ప్రహేతి
స్తేభ్యో నమస్తేనో మృడయన్తు తేయం ద్విష్మో యశ్చనో ద్వేష్టి
తం వో జంభే దధామి॥

సమీచీనామాసి ప్రాచీదిక్తస్యాస్తే ఽగ్నిరధిపతి రసితో
రక్షితా యశ్చాధిపతిర్యశ్చ గోప్తా తాభ్యాం నమస్తౌనో
మృడయతాం తేయం ద్విష్మో యశ్చనో ద్వేష్టితం వాం
జంభే దధామ్యోజస్వినీ నామాసి దక్షిణా దిక్తస్యాస్త
ఇన్ద్రో ఽధిపతిః పృదాకుః ప్రాచీనామాసి ప్రతీచీ దిక్తస్యాస్తే
సోమో ఽధి పతిస్స్వజో ఽవ స్థావానామాస్యుదీచీదిక్తస్యాస్తే
వరుణో ఽధిపతి స్తిరశ్చిరాజిరధిపత్నీ నామాసి బృహతీ దిక్త
స్యాస్తే బృహస్పతిరధిపతిశ్శ్విత్రో వశినీ నామాసీయం దిక్త
స్యాస్తే యమోఽధిపతిః కల్మాషగ్రీవో రక్షితా యశ్చాధిపతి

ర్యశ్చ గోప్తాతాభ్యాం నమస్తానో మృడయతాంతేయం ద్విష్మో
యశ్చనో ద్వేష్టితం వాం జంభే దధామి ॥

హేతయో నామస్థ తేషాం వః పురోగృహా అగ్నిర్వ
ఇషవస్సలిలోనిలింపా నామస్థ తేషాం వో దక్షిణా గృహాః
పితరో వ ఇషవ స్సగరో వజ్రిణో నామస్థ తేషాం వః పశ్చా
ద్గృహాస్స్వప్నో వ ఇషవో గహ్వరోఽవస్థావానో నామస్థ
తేషాం వ ఉత్తరాద్గృహా ఆపో వ ఇషవ స్సముద్రోఽధిపత
యోనామస్థ తేషాం వ ఉపరి గృహా వర్షం వ ఇషవోఽవ
స్వాన్క్రివ్యానామస్థ పార్థివా స్తేషాం వ ఇహ గృహా
అన్నం వ ఇషవో నిమిషో వాతనామంతేభ్యోవో నమస్తేనో
మృడయత తే యం ద్విష్మో యశ్చనో ద్వేష్టితం వో జంభే
దధామి ॥

॥ హరిః ఓమ్ ॥

॥ ఇత్యనుషంగం వినావక్తవ్యపాఠక్రిమః ॥

ఆశీర్వాదమన్త్రాః

అస్మై దేవాసో వపుషే చికిత్సత యమాశిరాదమ్పతీ వామమశ్నుతః । పుమాన్పుత్రో జాయతే విన్దతేవస్వథ విశ్వే అరపా ఏధతే గృహః । ఆశీర్దాయా దమ్పతీ వామమశ్నుతా మరిష్టోరాయ స్సచతాగ్ం సమోకసా । య ఆసిచత్సం దుగ్ధం కుంభ్యాసహేష్టేన యా మస్యమతిం జహాతుసః । సర్పిర్గ్రీవీపీవర్యస్య జాయాపీవానః పుత్రా అకృశాసో అస్య । సహజా నిర్యస్సమఖస్యమాన ఇన్ద్రాయాశిరగ్ం సహకుంభ్యా ఉదాత్ । ఆశీర్మ ఊర్జముతసుప్రజాస్త్వమిషం దధాతు ద్రవిణగ్ం సవర్చసమ్ । సంజయన్క్షేత్రాణి సహసాఽహమిన్ద్ర కృణ్వానో అన్యాగ్ం అధరాన్థ్సపత్నాన్ ॥

యోవా అయథా దేవతం యజ్ఞముపచరతి । ఆదేవతాభ్యో వృశ్చ్యతే । పాపీయాన్భవతి । యో యథా దేవతమ్ । న దేవతాభ్య ఆవృశ్చ్యతే । వసీయాన్భవతి । వారు

ణో వై పాశః । ఇమం విష్యామి వరుణస్య పాశమిత్యాహ ।
వరుణ పాశాద్దేవైనాం ముంచతి । సవితృ ప్రసూతో యథా
దేవతమ్ । న దేవతాభ్య ఆవృశ్చ్యతే । వసీయాన్భవతి ।
ధాతుశ్చ యోనౌ సుకృతస్య లోక ఇత్యాహ । అగ్నిర్వై
ధాతా । పుణ్యం కర్మ సుకృతస్య లోకః । అగ్నిరేవైనాం
ధాతా । పుణ్యే కర్మణి సుకృతస్య లోకే దధాతి । స్యోనం
మే సహపత్యా కరోమీత్యాహ । ఆత్మనశ్చ యజమానస్య
చానార్త్యై సన్త్వాయ । సమాయుషా సంప్రజయేత్యాహ ।
ఆశిషమేవైతామాశాస్తే పూర్ణపాత్రే । అన్తతోఽనుష్టుభా ।
చతుష్పద్వా ఏతచ్ఛన్దః ప్రతిష్ఠితం పత్నియై పూర్ణపాత్రే
భవతి । అస్మిన్లోకే ప్రతితిష్ఠానీతి । అస్మిన్నేవ లోకే ప్రతి
తిష్ఠతి । అథో వాగ్వా అనుష్టుక్ । వాఙ్మిథునమ్ । ఆపో రేతః
ప్రజననమ్ । ఏతస్మాద్వై మిథునా ద్విద్యోతమాన స్తనయ
న్వర్షతి । రేతస్సించన్ । ప్రజాః ప్రజనయన్ । యద్వై
యజ్ఞస్య బ్రహ్మణా యుజ్యతే । బ్రహ్మణా వై తస్య విమోకః ।

అద్భిశ్శాన్తిః । విముక్తం వా ఏతర్హి యోక్త్రం బ్రహ్మణా ।
ఆదాయైన తూష్ణీం సహపాప ఉపగృహ్ణీతే శాన్త్యై । అఞ్జలా
పూర్ణపాత్రమానయతి । రేత ఏవాస్యాం ప్రజాం దధాతి ।
ప్రజయా హి మనుష్యః పూర్ణః । ముఖం విమృష్టే । అవ
భృథస్యైవ రూపం కృత్వోత్తిష్ఠతి ॥

దేవాసురాస్సంయత్తా ఆసన్ । తేఽబ్రువన్నగ్నయ
స్స్విష్టకృతః । అశ్వస్య మేధ్యస్య వపాముద్ధారముద్ధరామహై ।
అథైతానభి భవామేతి । తే లోహితముదహరన్ । తతో దేవా
అభవన్ । పరాఽసురాః । యత్స్విష్టకృద్భ్యో లోహితం జుహో
తి భ్రాతృవ్యాభిభూత్యై । భవత్యాత్మనా । పరాఽస్య
భ్రాతృవ్యో భవతి । గోమృగకణ్ఠేన ప్రథమామాహుతిం
జుహోతి । పశవో వై గోమృగః । రుద్రోఽగ్నిస్స్విష్టకృత్ ।
రుద్రాదేవ పశూనన్తర్దధాతి । అథో యత్రైషాఽఽహుతిర్
హూయతే । న తత్ర రుద్రః పశూనభిమన్యతే । అశ్వశఫేన
ద్వితీయామాహుతిం జుహోతి । పశవో వా ఏకశఫమ్ ।

రుద్రో౽గ్ని స్స్విష్టకృత్ । రుద్రా దేవపశూనన్తర్దధాతి । అథా యత్రైషా౽౽హుతిర్ హూయతే । న తత్ర రుద్రః పశూనభిమన్యతే । అయస్మయే న కమణ్డలునా తృతీయామ్ । ఆహుతిం జుహోత్యయాస్యో వై ప్రజాః । రుద్రో౽గ్నిస్స్విష్టకృత్ । రుద్రాద్దేవ ప్రజా అన్తర్దధాతి । అథా యత్రైషా౽౽హుతిర్ హూయతే । న తత్ర రుద్రః ప్రజా అభిమన్యతే ॥

యస్త్వాహృదాకీరిణా మన్యమానో౽మర్త్యం మర్త్యో జోహవీమి । జాతవేదో యశో అస్మాసు ధేహి ప్రజాభిరగ్నే అమృతత్వమశ్యామ్ । యస్మై త్వగ్ం సుకృతే జాత వేద ఉలోకమగ్నే కృణవస్స్యోనమ్ । అశ్వినగ్ం స పుత్రిణం వీరవన్తం గోమన్తగ్ం రయిన్నశతే స్వస్తి ॥

ధాతాదదాతు నో రయిమీశానో జగతస్పతిః । స నః పూర్ణేన వావసత్ । ధాతా ప్రజాయా ఉత రాయ ఈశే ధాతేదం విశ్వం భువనం జజాన । ధాతా పుత్రం యజ

మానాయ దాత్రా తస్మా ఉపహవ్యం ఘృతవద్విధేమ ॥ ధాతా దదాతు నో రయిం ప్రాచీం జీవాతుమక్షితామ్ । వయం దేవస్య ధీమహి సుమతిగ్ం సత్యరాధసః । ధాతా దదాతు దాశుషే వసూని ప్రజాకామాయ మీఢుషే దురోణే । తస్మై దేవా అమృతాస్సంవ్యయన్తాం విశ్వేదేవాసో అదితిస్సజోషాః ॥

యేన దేవా జ్యోతిషోర్ధ్వా ఉదాయన్ యేనాదిత్యా వసవో యేన రుద్రాః । యేనాంగిరసో మహిమానమానశుస్తేనైతు యజమానస్స్వస్తి ॥

అముం యశ్శ్వేతో రశ్మిః । పరి సర్వమిదం జగత్ । ప్రజాం పశూం ధనాని । అస్మాకం దదాతు । శ్వేతో రశ్మిః పరి సర్వం బభూవ । సువన్మహ్యం పశూన్ విశ్వరూపాన్ ॥

యే గ్రామ్యాః పశవో విశ్వరూపాః । విరూపాస్సన్తో బహుధైకరూపాః । అగ్నిస్తాగ్ం అగ్రే ప్రముమోక్తు దేవః । ప్రజాపతిః ప్రజయా సంవిదానః । వీతగ్గ్ం స్తుకే స్తుకే । యువమస్మాసు నియచ్ఛతమ్ । ప్రప్ర యజ్ఞపతిం తిర । యే గ్రామ్యాః

ప్రశవో విశ్వరూపాః । విరూపాసన్తో బహుధైకరూపాః ।
తేషాగ్ం సప్తానామిహరన్తిరస్తు । రాయస్పోషాయ సుప్రజా
స్త్వాయ సువీర్యాయ ॥

(౬.౫) ఉదుత్తరమారోహన్తీ...సజాతానాం విరాడ్భవ॥

(౬.౭) శర్మవర్మేద మాహర.....దీర్ఘమాయుః
కృణోతువామ్ ॥

( ) త్రీణిత్రీణివై......లోకేషు ప్రతితిష్ఠతి ॥

ఏతైరాయుష్కామః । ప్రజాపశుకామోవా । పురస్తా
ద్దశహోతారముదంచ ముపదధాతి యావత్పదమ్। హృదయం
యజూగ్ంషిపత్న్యశ్చ । దక్షిణతః ప్రాంచం చతుర్హోతా
రమ్। పశ్చాదుదంచం పంచహోతారమ్ । ఉత్తరతః ప్రాం
చగ్ం షడ్ఢోతారమ్। ఉపరిష్టాత్ప్రాంచగ్ం సప్తహోతారమ్।
హృదయం యజూగ్ంషి పత్న్యశ్చ। యథావకాశంగ్రహాః।
యథావకాశం ప్రతిగ్రహాన్లోకం పృణాశ్చ। సర్వాహోస్యై
తా దేవతాః ప్రీతా అభీష్టా భవన్తి॥

అగ్నే యశస్విన్ యశసే మమర్పయేన్ద్రావతీమప
చితీమిహావహ । అయం మూర్ధా పరమేష్ఠీ సువర్చాస్సమా
నానాముత్తమశ్లోకో అస్తు । భద్రం పశ్యన్త ఉపసేదురగ్రే
తపోదీక్షామృషయస్సువర్విదః । తతః క్షత్రం బలమోజశ్చ
జాతం తదస్మై దేవా అభిసన్నమన్తు । ధాతావిధాతా పరమో
త సన్దృక్ప్రజాపతిః పరమేష్ఠీ విరాజా । స్తోమాశ్ఛందాగ్ం
సి నివిదో మ ఆహురేతస్మై రాష్ట్రమభిసంనమామ । అభ్యా
వర్తధ్వముపమేతసాకమయగ్ం శాస్తాఽధిపతిర్వో అస్తు । అస్య
విజ్ఞాన మనుసగ్ం రభధ్వమిమం పశ్చాదను జీవాథ సర్వే ॥

ప్రజాపతేః ప్రజా అభూమేత్యాహ । ప్రాజాపత్యో హ్య
అయం లోకః । అస్మాద్రేవ తేన లోకాన్నైతి । సమహం ప్రజ
యా సంమయా ప్రజేత్యాహ । ఆశిషమేవైతామాశాస్తే ॥

ఆయుష్మన్తం వర్చస్వన్తమ్ । అథో అధిపతిం విశామ్ ।
అస్యాః పృథివ్యా అధ్యక్షమ్ । ఇమమిన్ద్ర వృషభం కృణు ॥

పూష్ణః పోషేణ మహ్యామ్ । దీర్ఘాయుత్వాయ శత

శారదాయ । శతగ్ం శరద్భ్య ఆయుష్మే వర్చసే । జీవాత్వై
పుణ్యాయ ॥

ఏతేన వై దేవా జైత్వాని జిత్వా । యం కామమ
కామయన్త తమాప్నువన్ । యం కామం కామయతే ।
తమేతేనాప్నోతి ॥

పృథ్వీసువర్చా యువతిస్సజోషాః । పౌర్ణమాస్యు
దగాచ్ఛోభమానా । ఆప్యాయయన్తీ దురితాని విశ్వా ।
ఉరుందుహాం యజమానాయ యజ్ఞమ్

(౬) ఋధ్యాస్మహవ్యైః.....శరదస్సువీరాః ॥

(౭) నవోనవో భవతి.....దీర్ఘమాయుః ॥

క్షత్రస్య రాజా వరుణోఽధిరాజః । నక్షత్రాణాగ్ం
శతభిషగ్వసిష్ఠః । తౌ దేవేభ్యః కృణుతో దీర్ఘమాయుః ॥

శతమానం భవతి । శతాయుః పురుషశ్శతేన్ద్రియః ।
ఆయుష్యేవేన్ద్రియే ప్రతితిష్ఠతి ॥

యో వా ఏతాం బ్రహ్మణో వేద । అమృతేనావృతాం

పురీమ్ । తస్మై బ్రహ్మ చ బ్రహ్మా చ । ఆయుః కీర్తిం ప్రజాం దదుః ॥

ఆయుర్దా అగ్నే హవిషో జుషాణః । ఘృత ప్రతీకో ఘృతయోనిరేధి । ఘృతం పీత్వా మధుచారుగవ్యమ్ । పితేవ పుత్రమభిరక్షతాదిమమ్ ॥

ప్రజాపతిస్సోమగ్ం రాజానమసృజత । తంత్రయో వేదా అన్వసృజ్యన్త । తాన్హస్తే కురుత । అథహ సీతా సావిత్రీ । సోమగ్ం రాజానం చకమే । శ్రద్ధాముసచకమే । సాఽఽహ పితరం ప్రజాపతిముపససార । తగ్ం హోవాచ । నమస్తే అస్తుభగవః । ఉపత్వాఽయాని । ప్రత్వాపద్యే । సోమం వై రాజానం కామయే । శ్రద్ధాముసకామయత ఇతి । తస్యా ఉహస్థాగరమలంకారం కల్పయిత్వా । దశహోతారం పురస్తాద్వ్యాఖ్యాయ । చతుర్ హోతారం దక్షిణతః । పంచ హోతారం పశ్చాత్ । షడ్ఢోతారముత్తరతః । సప్తహోతారముపరిష్టాత్ । సంభారైశ్చ పత్నిభిశ్చముఖేఽలంకృత్య ।

ఆస్యార్థం వవ్రిజ । తాగ్ం హో దీక్ష్యోవాచ । ఉప్రమా వర్తస్వేతి । తగ్ం హోవాచ । భోగ్ స్తుమ ఆచక్ష్వ । ఏతన్మ ఆచక్ష్వ । యత్తే ప్రాణావితి । తస్యా ఉహ త్రీన్ వేదాన్ప్రదదౌ । తస్మాదుహ స్త్రియో భోగమేవ హారయన్తే । సయః కామయేత ప్రియస్స్యామితి । యం వా కామయేత ప్రియస్స్యాదితి । తస్మా ఏతగ్ం స్థాగరమలంకారం కల్పయిత్వా । దశహోతారం పురస్తాద్వ్యాఖ్యాయ । చతుర్హోతారం దక్షిణతః । పంచహోతారం పశ్చాత్ । షడ్ఢోతారముత్తరతః । సప్తహోతారముపరిష్టాత్ । సంభారైశ్చ పత్నిభిశ్చ ముఖేఽలంకృత్య । ఆస్యార్థం వ్రజేత్ । ప్రియో హైవ భవతి ॥

(౬-౯) సుమంగలీరియమ్...యాథాస్తం విపరేతన ॥

(౬-౨) ఇమాంత్వమిన్ద్రమీఢ్వః.....పతిమేకాదశం కృధి ॥

(౬) ఓమ్ - నమస్సదసే...నమః పృథివ్యై । స్వస్తి మన్త్రార్థాస్సత్యాస్సఫలాస్సన్త్వితి భవన్తో మహాన్తోఽనుగృహ్ణన్తు ॥

అనయోర్దంపత్యోర్వేదోక్తం, దీర్ఘమాయుష్యం, భూయా దితి భవన్తో మహాన్తోఽను గృహ్ణన్తు ॥

అద్యానుష్ఠితే (వివాహాదౌ) శుభకర్మణి మన్త్రలోపే తన్త్రలోపే, ద్రవ్యలోపే, శ్రద్ధాలోపే సంభవత్యపి ఇదం కర్మ సాంగం యథావిధ్యనుష్ఠితం భూయాదితి భవన్తో మహాన్తోఽను గృహ్ణన్తు, తల్లగ్నాపేక్షయా, ఆదిత్యాదీనాం నవానాం గ్రహాణాం, మధ్యే యేయే గ్రహాః ఇతర స్థానేషుస్థితాః తేషాం గ్రహాణామానుకూల్యం భూయాదితి భవన్తోమహాన్తోఽ గృహ్ణన్తు ॥

యేయే గ్రహాః శుభస్థానేషుస్థితాః తేషామానుకూల్యే నానయోర్దంపత్యో రత్యంతం శుభఫలాతిశయ ప్రాగ్రహాణా ప్తిర్భూయాదితి భవన్తో మహాన్తోఽను గృహ్ణన్తు

ఇమౌ దమ్పతీ ఇష్టదేవతాను గ్రహేణ శచీ పురన్దరా వివ అత్యన్త సౌభాగ్య ధురంధరౌ । సరస్వతీ కమలాసనా వివ సకల కల్యాణ చతురాననౌ ॥ జానకీ రఘునాయకా వివ పర స్పర ప్రేమసాన్ద్ర మనసౌ । రోహిణీ చన్ద్రమసా వివ జగదా

నన్దకరౌ। అరుంధతీ వసిష్ఠా వివ సదాచార నిష్ఠౌ॥ రతీమన్మథా వివ అన్యోన్యానురూప రూపౌ రుక్మిణీ వాసుదేవావివ ప్రవర్ధమాన, పుత్రపౌత్రాది సన్తాన ప్రభావౌ చ భూయాస్తా మితి భవన్తో మహాన్తోఽను గృహ్ణన్తు॥

అనయో ర్ధమ్పత్యో ర్మన్దిరేపసతాం ద్విపదాం చతు ష్పదాం చ నీరోగం శతమాయుష్యం భూయాదితి భవన్తో మహాన్తోఽను గృహ్ణన్తు॥

అనయోర్దమ్పత్యోర్మన్దిరే మహాలక్ష్మ్యాః స్థైర్యం భూయాదితి భవన్తో మహాన్తోఽను గృహ్ణన్తు॥

అనయోర్దమ్పత్యోర్మన్దిరే సర్వేషాం శోభన పరంపరా ఽవాప్తిర్భూయాదితి భవన్తో మహాన్తోఽను గృహ్ణన్తు॥

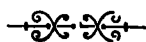
సర్వేజనా స్సుఖినోభవన్తు!

సమస్తసన్మంగళానిభవన్తు!! సత్యా ఏతా ఆశిషస్సన్తు!!!

నమస్కృత్య బ్రాహ్మణాఽనుగృహీతానక్షతాన్ శిరసిధారయేత్॥

శుద్ధాశుద్ధపత్రికా

పుట	పఙ్క్తి	అశుద్ధమ్	శుద్ధమ్
౩	౪	వట్	వట్।
౬	౧౫	యత్వే	యత్త్వే
౭	౧౨	ధేహి। ప్ర	ధేహిప్ర
౮	౧౪	పరస్తాత్	పరస్తాత్
౧౧	౭	సవేనచ	సవేనచ
	౧౨	ఋతావరి	ఋతావరీ
౧౪	౩	సర్వ్య	సర్వ్య
౨౦	౭	శీర్షే	శీర్ ష్ణి
	౧౪	తెఽనః	తెఽను
౨౨	౬	భ్యస్వా	భ్యస్స్వ
౨౩		యచ్ఛ	యచ్ఛ
౩౭		విష్ణో	విష్ణోః
	౧౬	(౧౩౦)	౧౯

పుట	పఙ్క్తి	అశుద్ధమ్	శుద్ధమ్
౩౮	౨	జుష్టామ్	జుష్టామ్
౪౩	౫	తోస్న్వా	తోస్వా
	౧౦	చస్న్వా	చస్వా
	౧౪	జగ్మ్	జమ్
౪౭	౧౩	తెజ	తెజ
౫౦	౮	రచ్ఛ	రచ్ఛ
౫౧		భ్యాగం	భ్యాగం
౫౨	౫	స్ఫాత్యై	స్ఫాత్యై
౬౮	౧౪	మహ్యై	మహ్యాం
౭౭	౪	చ్ఛన్తు	చ్ఛన్తు
౭౯	౫	జఙ్ఝో	జఙ్ఘో
	౮	అజ్ఞో	అజ్ఞోదజ్ఞో
౮౧	౩	భూమిః	భూమిః
౮౨		వరుణస్వ	వరుణస్య
౮౮	౫	పతినా	పతినా
౧౦౦	౧౦	దక్షిణే ఇ	దక్షిణే । ఇ

పుట	పఙ్క్తి	అశుద్ధమ్	శుద్ధమ్
౧౦౪	౧౨	పాచీ	ప్రాచీ
౧౦౫	౧౫	పత్న్యై	పత్న్యై
౧౦౬	౪	సాహా	స్వాహా
౧౦౭	౬	స్వాఽ	స్వాఽ
	౧౧		
	౧౫	మహామ	మహామ
౧౧౦	౭	తృప్యత	తృప్యత
	౧౪	వ్యోచ్ఛ	వ్యోచ్ఛ
౧౧౪	౯	కృతా	కృతా
౧౧౫	౨	విగం	విగం
౧౨౦	౮	న్నాగం	న్నాగం
౧౨౪	౧౦	మోదాయ	మోదామ
౧౨౫	౫	తృభ్యో	తృభ్యో
౧౨౭	౧౨	మాయు	మాయు
౧౨౮	౧	తేజసే	తేజసే
	౨	రసః త	రసః । త

పుట	పఙ్క్తి	అశుద్ధమ్	శుద్ధమ్
౧౩౧	౬	సర్వాగ్	సర్వాగ్గం
౧౩౨	౪	నుప్తా	సుప్తా
౧౩౭	౧౨	తోౕన్యా	తోౕఽన్యా
౧౪౦	౧౬	యోఙ్త్రరా	యోత్తరా
౧౪౩	౯	కటి	కట
	౧౧	విశ	విశ్వ
	౧౪	డ్భిస్నా	డ్భిస్నాఽ
౧౪౪	౧౬	ఉపరాజా	ఉపవిశతి యథా పురస్తా దేవ ముత్తరాభ్యాం యథాలిఙ్గంరాజా
౧౫౨	౧౪	పార్శ్వ	పార్శ్వ
౧౬౩	౫	త్సుపశుష్రసా	త్సుస్రా
౧౭౦	౪	జతియ	జతియ
౧౭౩	౧౩	జంభే	జంభే
	౧౫	దిక్త్స్యా	దిక్త్స్యా
౧౭౬	౧౧	రపీచ్యమ్	రపీచ్యమ్

పుట	పఙ్క్తి	అశుద్ధమ్	శుద్ధమ్
౧౮౦	౧౩	పపా్ర	పపా్ర
౧౮౩	౫	శ్రద్ధా	శ్రద్ధాం
	౬	విసి	విసీ
౧౮౯	౭	గసత్య	గసత్య
౧౯౦	౯	బృహతీ	బృహతీ
౧౯౪	౬	అనుజా	అనుజా
౧౯౫	౪	తన్మిత్ర	తన్మిత్ర
౨౦౩	౧	హా॰భూ	హా॰౨౨భూ
	౫	హా॰న	హా॰౨న
		హా॰గ	హా॰౨గ
	౧౫	హా॰౨౨గ	హా॰౨గ
౨౦౬	౬	ద్యామ్	ద్యామ్
౨౧౨	౧౪	బృహ	బృహ
౨౧౬	౨	పత్నీ	పత్నీ
	౧౧	తృవో్య	తృవో్య
౨౧౯	౭	( )	(౯)

పుట	పఙ్క్తి	అశుద్ధమ్	శుద్ధమ్
౨౧౫	౧౨	వాఙ్శ్రి	వాజిశ్రి
౨౧౮		కమండు	కమండ
౨౧౯	౧౦	దక్షిణ	దక్షిణ
౨౨౨	౬	సోమగ్ం	సోమగ్ం
౨౨౪	౬	న్త్రోఽగ్ర	న్త్రోఽనుగ్ర
	౧౦	తేషామా	తేషాం గ్రహాణామా
	౧౧	పలాతిశప్రాగ్రహాణాప్తి	ఫలాతిశయప్రాప్తి
౨౨౫	౧	మన్యథా	మన్మథా
	౭	శతమా	శతాయు
	౬	స్థేర్యం	స్థైర్యం

౮౨౩౦. [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]